Вівторок, 15 квітня 2003 року. № 72 (3072)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Думка звучатиме

Фото Віктора ПОЛІЄНКА.

У Печерській районній раді міста Києва проведено «круглий стіл» з питань регіональної політики та розвитку місцевого самоврядування.

Як зазначив, підбиваючи підсумки «круглого столу», голова Печерської районної в місті Києві державної адміністрації Анатолій Коваленко, всі висловлені під час зустрічі думки буде належним чином оформлено та передано до Київради та профільних комітетів Верховної Ради України.

«Щоб нашу думку почули, її потрібно активно й голосно висловлювати», — зазначив Анатолій Коваленко.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Для кожного паю — свій документ

Денне засідання 11 квітня

Обговорення земельної проблеми викликало в депутатів велику зацікавленість, оскільки це питання не лише економічного, а й політичного характеру. Про численні порушення під час видачі державних актів на право приватної власності на землю, сертифікатів на земельну частку-пай, виділення в натурі земельних ділянок у співдоповіді говорив голова Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Іван Томич. Він зазначив, що із запровадженням приватної та колективної власності на землю в державі виникли нові умови реформування земельних відносин. Але внаслідок поспішно організованої роботи з видачі державних актів було допущено багато помилок та промахів.

(Закінчення на 20-й стор.).

Санкції скасували і до СОТ збираються прийняти

З 10 квітня США скасували дію фінансових контрзаходів проти України, запроваджених за рекомендацією FATF. Як **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**, про це заявив у Вашингтоні Перший віце-прем'єр Микола Азаров, який очолює українську делегацію на піврічних зборах Світового банку та МВФ. Рішення Мінфіну США про скасування санкцій набере чинності з моменту опублікування в офіційному виданні «Федерал реджистер» протягом найближчих двох тижнів. Водночас Київ залишиться в «чорному» списку країн, поки нове законодавство стосовно боротьби з відмиванням «брудних» грошей не буде цілком імплементовано.

Ще однією новиною з Вашингтона стало те, що жодних додаткових умов для приєднання України до СОТ не висунуто: «Не залишається перешкод для надання Україні статусу країни з ринковою економікою. На думку американських урядовців, шлях до СОТ Україні відкритий». На переговорах з американцями М. Азаров також передав американській стороні конкретні пропозиції щодо участі українських підприємств у відбудові Іраку.

АКЦІЯ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Саду Соборності України цвісти!

Два роки тому, навесні, з ініціативи редакції «Голосу України» в колишній гетьманській столиці, славному Чигирині, з'явився незвичайний сад.

(Закінчення на 11-й стор.).

НА ТРИБУНІ — ПРЕЗИДЕНТ І ПРЕМ'ЄР

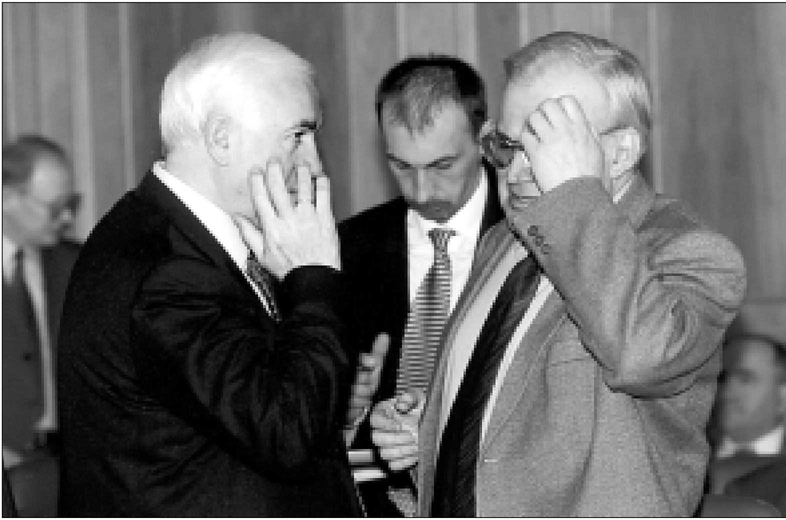

Щорічне послання глави держави до Верховної Ради про внутрішнє і зовнішнє становище України та програма діяльності уряду Віктора Януковича — особливість нинішнього пленарного тижня ВР. Про це на засіданні погоджувальної ради керівників парламентських комітетів, фракцій і груп сказав Голова ВР В. Литвин. Леоніда Кучму парламентарії заслухають у вівторок, а програму уряду — у середу. Щоб у четвер визначитися голосуванням. Володимир Литвин висловив сподівання, що урядову програму буде прийнято, аби, як було сказано, уряд міг спокійно працювати.

Цього сесійного тижня — два парламентські слухання. У понеділок — «17-та річниця Чорнобильської катастрофи: досвід подолання», а в середу — «Регіональна політика та місцеве самоврядування в Україні: законодавчі аспекти». До речі, у четвер народні депутати мають визначитися з кількома постановами про проведення низки днів уряду і парламентських слухань. Питання актуальні — виконання заходів, спрямованих на вступ країни до СОТ, законодавче врегулювання державної політики з прав українців, які були вислані з Лемківщини, Підляшшя тощо. Однак, як зауважив з цього приводу глава парламенту, на цій сесії фактично вичерпано можливості для збільшення парламентських слухань. На що народний депутат Валентин Матвєєв запропонував вихід: не нехтувати таким методом, як комітетські слухання, тим паче що для цього є можливості. Загалом, як наголошувалося на засіданні, парламентаріям належить розглянути питання, що охоплюють більш як 110 законопроектів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Викрадачів директора затримано

Як ми вже повідомляли, 7 березня зник із власного гаража в центрі Чернівців директор ТОВ «Новоселицький лікеро-горілчаний завод» Ігор Нежурбіда. Невідомі зателефонували додому і заявили: якщо сім'я хоче бачити його живим, слід дістати 300 тисяч доларів США.

Операцію із затримання злочинної групи чернівецькі оперативники за сприяння працівників Івано-Франківської та Тернопільської міліції провели без жодного пострілу. Чотирьох із шести викрадачів затримали одразу. На щастя, живим знайшли й директора.

З'ясовано, що майже всі затримані, а їх коло, за словами оперативників, буде ширше, здебільшого — приватні підприємці. До того ж у декого бізнес ішов успішно, а один із звинувачених навіть зарахував себе до містечкової еліти, проте робив це досить кумедно: одягав білі рукавички, носив стек, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій СУЛИМА**.

У НОМЕР

Пам'яті славетного земляка

Сьогодні у Дніпропетровську розпочнуться дні вшанування славетного земляка і письменника Олеся Гончара, приурочені 85-літтю з дня його народження. У Національній гірничій академії відкриють Центр української мови імені Гончара, а біля приміщення корпусу держуніверситету, де у 1945—1948 роках навчався майбутній літератор і громадський діяч, — його бюст і меморіальну дошку. Нагадаємо, що раніше одну з вулиць Дніпропетровська перейменовано у вулицю Олеся Гончара, а на садибі по вулиці Клубній, де жив письменник, створено музейно-пам'ятний комплекс, **інформує наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО**.

Високопосадовий рекет

Під час спроби отримання хабара затримано колишнього заступника голови Хмельницької облдержадміністрації Олександра Ступарика. Про це на прес-конференції повідомив прокурор області Іван Сибіга. Досудовим слідством встановлено, що протягом 1999—2000 років О. Ступарик вимагав і одержував хабарі за так званий захист ВАТ «Меджибізький консервний завод» в адміністративних та контролюючих органах влади. За словами прокурора, загальна сума одержаного хабара від керівника меджибізького заводу становить 46 тисяч гривень. Та цього О. Ступарику здалося мало: вже після звільнення з посади заступника голови ОДА він почав вимагати у голови правління ВАТ Андрія Нетечі ще 27 тисяч доларів за нібито раніше надані послуги. Підприємець звернувся до правоохоронців і у призначений термін передав рекетирам 22 тисячі гривень та 1,2 тисячі доларів. Усі купюри було позначено спеціальним розчином. Одразу після передачі хабара О. Ступарика та ще трьох осіб було затримано. Суд уже видав санкцію на арешт колишнього чиновника, а прокуратура здійснює перевірку його причетності до інших можливих злочинів, **повідомляє наш власний кореспондент Ірина КОЗАК.**

Ощадбанк України відкрив рахунки для пожертвувань сім'ям загиблих українських журналістів

Працювати на результат

«Від усезагального плачу і стогону треба перейти до організації ефективної роботи. І тоді ми обов'язково матимемо позитивні результати». Такий висновок зробив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час перебування минулої суботи на Одещині. Він послався на досвід Іллічівська, мешканці якого того дня святкували 30-річчя свого міста. В урочистостях з цієї нагоди й узяв участь Голова Верховної Ради. Втім спочатку Володимир Литвин разом з головою Одеської облради Володимиром Новацьким та головою облдержадміністрації Сергієм Гриневецьким побував на деяких сільськогосподарських і промислових об'єктах регіону.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Відвідини полів Одеського селекційно-генетичного інституту та ЗСАТ «Авангард» Овідіопольського району засвідчили повчальну істину: в нас є чудові сорти зернових культур, здатні давати 60—80 центнерів і навіть вищі врожаї, — справа за належною організацію праці та додержанням передових технологій. І якщо сьогодні доводиться пересівати де третину, а де й половину озимини, то це недоробки і помилка аграріїв, результат фінансової скрути в АПК.

— Щоб уникнути таких катаклізмів, — зазначив Володимир Литвин, — треба напрацювати ефективну систему кредитування села, до чого докладає зусиль і парламент. Та чимало можна зробити й на місцях. Радує, зокрема, те, як організували весняні польові роботи на Одещині.

Високий рівень технологій виноградарства й виробництва міцних напоїв продемонстрували гостям у цехах ЗАТ «Украгро» — відділенні Одеського коньячного заводу в селищі Великодолинське. Саме завдяки розвиткові власної сировинної бази завод останніми роками здобув на міжнародних виставках понад три десятки медалей.

В Іллічівському морському торговому порту Володимир Литвин ознайомився з роботою терміналів та зернового комплексу, з перспективами розвитку гавані. Тут за участі начальника порту Анатолія Єрьоменка, фахівців підприємства, народних депутатів України відбулася розмова про необхідність прискорення прийняття закону «Про порти», оскільки за його відсутності чиновники нерідко вставляють палиці в колеса, гальмують розвиток вантажоперевезень, модернізацію виробництв.

Голова Верховної Ради взяв участь у подіях, приурочених ювілею Іллічівська. Під час мітингу на площі перед Українською гімназією № 1, де відкривали барельєф Тарасові Шевченку, Голова Верховної Ради України, зокрема, сказав:

— Ми бачили чимало пам'ятників, що з ентузіазмом споруджувалися і з таким само ентузіазмом демонтувалися. Та є в нас, як і в кожного народу, нетлінні, непідвладні часові цінності і святині. Цей пам'ятник Кобзареві, переконаний, споруджено на віки. Адже Тарас Шевченко віддав себе Україні до останку. І нам треба жити для України, будуючи в ній для себе щасливе і заможне життя. У нас стачить талантів, здатних забезпечити поступ України до розвинутих, цивілізованих суспільств. Багато бачу я їх і у вашому Іллічівську, який приємно вражає вже своїм зовнішнім виглядом.

Не було б, певно, ошатного зовнішнього вигляду, якби міськрада на чолі з Валерієм Хмельнюком повсякчас не дбала про розвиток усіх сфер. За роки незалежності країни виробничий потенціал міста зріс у десять разів! Тут щороку вводять у дію кілька нових підприємств, залучають десятки мільйонів доларів іноземних інвестицій. Голова Верховної Ради ознайомився, зокрема, з поки що єдиним у нашій країні підприємством з виробництва високоякісних крабових паличок — ТОВ «Аквавіт». А також узяв участь у відкритті гіпермаркету загальною площею 5 тисяч квадратних метрів, на 120 робочих місць, що його спорудила компанія «Таврія-В».

Заключною подією перебування Голови Верховної Ради на Одещині стала його участь у велелюдній церемонії святкування 30-річчя Іллічівська на площі Праці. Володимир Литвин багатьом з людей, які зробили вагомий внесок у розбудову міста, вручив високі державні нагороди, знаки про присвоєння почесних звань України, почесні грамоти та грамоти Верховної Ради.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Зміцнити державу на науково-

З виступу Прем'єр-міністра України Віктора ЯНУКОВИЧА на розширеному засіданні президії НАН України

Основна мета урядової політики, викладеної у Програмі діяльності уряду «Відкритість, дієвість, результативність», — підвищення якості життя населення, забезпечення прав і свобод громадян, створення можливостей для вільного розвитку особистості на основі сталого економічного зростання. Програма стала результатом плідної співпраці законодавчої та виконавчої гілок влади, громадських та наукових організацій і регіонів.

Дії уряду буде спрямовано на створення умов для наближення до європейських стандартів в усіх сферах суспільного життя та майбутнього членства України в Європейському союзі.

Програмою передбачено завдання зі зростання реальної заробітної плати на 12—15 відсотків на рік. Таке зростання має стимулювати платоспроможний попит на споживчому ринку, створити умови для розвитку національного товаровиробника.

Плануємо також, що 2003 рік стане визначальним для пенсійної реформи. Окремий блок програми спрямовано на підтримку соціально вразливих верств населення.

Ми ставимо за мету прискорення економічного зростання щороку на рівні шести-восьми відсотків. Це не просто амбітні наміри, а вимога часу. Саме розвиток реального сектору економіки є відправною точкою економічного піднесення держави.

Сьогодні понад 90 відсотків продукції, яку виробляє промисловість України, не має сучасного рівня науково-технологічного забезпечення.

Позиція уряду збігається з позицією більшості прагматично налаштованих науковців та економістів, які вважають, що зміцнити державу можна лише за умови переорієнтації на науково-технологічний варіант економічного зростання, основою якого є прискорений рух в інноваційному циклі: «наука — технології —виробництво — сфера споживання».

Тому в Програмі діяльності уряду передбачено посилення прикладної спрямованості наукового забезпечення економіки.

Уряд завдяки прямим контактам з провідними вченими та керівниками наукових галузей добре обізнаний з проблемами в науці, що лежать у площині недосконалості системи державного регулювання та організації діяльності наукової сфери, хронічно низького рівня фінансування. Державне фінансування науки має характер пасивного утримання і тому не стимулює її до активної інноваційної діяльності.

У НОМЕР

На трибуні — Президент і прем'єр

(Початок на 1-й стор.).

46 запропоновано включити до порядку денного сесії (до речі, окрім загальновідомих актуальних питань, як, скажімо, інформація Генерального прокурора С. Піскуна та голови тимчасової слідчої комісії Г. Омельченка про хід розслідування обставин убивства журналістів Г. Гонгадзе і І. Александрова, тут знаходимо, так би мовити, екзотичні документи — два законопроекти про підготовку фахівців перукарського мистецтва і декоративної косметології, запропоновані М. Поплавським). У вівторок передбачено розглянути кілька законопроектів, які регулюють діяльність в аграрному секторі, а також два документи про захист персональних даних.

У четвер народні депутати прийматимуть рішення з обговорюваних раніше питань і серед найактуальніших — для багатомільйонної армії водіїв транспортних засобів — законопроект, який передбачає не лише зміну системи штрафування, а й їх істотне збільшення. У разі позитивного голосування за інший документ — пенсіонери Збройних Сил, МВС матимуть змогу отримувати пенсії через банківські установи. Не менш актуальні законопроекти можуть бути прийняті цього дня і для багатотисячної армії тих, хто звільнився з місць позбавлення волі.

На цьому тижні парламент має заслухати і звіт Уповноваженого ВР з прав людини, щоб в установлений термін визначитися з новим претендентом на цю посаду. Окрім того, на засіданні погоджувальної ради дійшли єдиної думки про потребу внесення змін до календарного плану нинішньої сесії. Запропоновано два тижні підряд працювати в пленарному режимі з 12 травня і в такому самому режимі працювати 7—11 липня, щоб саме 11 липня закрити нинішню сесію. Але остаточне рішення, зрозуміло, за парламентом.

Анатолій БЕНЬ.

▼

Депутатська група «Народовладдя» щиро здоровить свого колегу народного депутата України Анатолія МОКРОУСОВА з 60-літтям

Хай Ваша невичерпна енергія примножується добрими справами на Вашому славному і щедрому життєвому полі, шановний Анатолію Олексійовичу. Довгої щасливої дороги Вам, високих обріїв, родинного затишку, нових звершень, нев'янучої шани людської.

Опозиція підписала меморандум єдності

«Наша Україна», Компартія, Соцпартія і Блок Юлії Тимошенко підписали меморандум єдності, присвячений проведенню конституційної реформи. Про це журналістам повідомив лідер фракції КПУ Петро Симоненко.

Опозиційна четвірка пропонує зберегти наявні терміни повноважень Президента, Верховної Ради та органів місцевого самоврядування, а також однопалатний парламент і проведення виборів на пропорційній основі. В документі зазначено, що фракції виступають за проведення адміністративно-територіальної реформи, а також за створення в парламенті за результатами виборів на основі передвиборних програм урядової коаліції, яка об'єднає більшість народних депутатів.

«Президентські пропозиції змін до Конституції є небезпечними для суспільства, ведуть до узурпації влади через надання права невеликому колу людей ухвалювати стратегічні для країни рішення, руйнування цілосності держави», — підкреслено в меморандумі.

Політреформа стартує на цій сесії

Глава парламенту на традиційній прес-конференції спрогнозував, що на нинішній сесії таки вдасться набрати 226 голосів за прийняття закону про зміну в політичній системі України. За його словами, це треба робити для того, щоб до літньої перерви подати документ на розгляд Конституційного Суду і визначитися з можливістю набрати 300 голосів для внесення відповідних змін у Конституцію.

Водночас В. Литвин не бачить «перспектив» розпуску Верховної Ради, а тим паче референдуму. Оцінюючи різні пропозиції про реформування політичної системи, глава парламенту вважає, що треба приймати частину пропозицій Президента України. Він також позитивно поставився до щойно підписаного керівниками чотирьох опозиційних фракцій меморандуму з приводу політичної реформи. Позитивно те, сказав В. Литвин, що все-таки опозиційні сили консолідуються, видно хто в опозиції, а хто ні, а загалом це позитивний крок до структурування парламенту.

Прогнозуючи на прохання журналістів подальші перспективи законопроектів про політичну реформу, В. Литвин звернув увагу на дві дати. У документ, підготовлений за результатами парламентських слухань на цю тему, закладено дату 20 травня. З другого боку, до 15 травня передбачено завершити всенародне обговорення політреформаторських пропозицій Президента України. Якщо у межах цих дат з Банкової не буде внесено відповідного законопроекту, то ВР розглядатиме ті, які в неї уже є.

До речі, оцінюючи хід всенародного обговорення, керівник парламенту застеріг від банальщини, коли, скажімо, доярка розмірковує про доцільність запровадження двопалатного парламенту так, наче це має підвищити надої молока. «З великою долею вірогідності» глава парламенту припускає, що такі речі зорганізовуються згори, а насправді кожен має займатися своєю справою. На його переконання, було б краще, аби народ обговорив усі пропозиції з цього приводу.

За ініціативи журналістів В. Литвин торкнувся і гострих питань довкола прийняття нинішнього бюджету. Він послався на рішення одного з Комітетів ВР і погодився, що було порушення Регламенту під час прийняття основного економічного закону року.

Анатолій БЕНЬ.

можна лише за умови переорієнтації технологічну модель економічного зростання

Відчутний недолік — неузгодженість державних програм і планів наукових досліджень, виконуваних за бюджетні кошти, з планами економічного розвитку країни.

Також важливою є проблема морального і фізичного зносу наукових приладів та обладнання, яка вже сягнула критичної межі.

Нарешті, немає дієвих механізмів охорони прав інтелектуальної власності та її використання, зростає плинність та старіння наукових кадрів. На окремих ділянках наукової сфери ситуація вкрай загрозлива.

Відбувається фактичний занепад заводського сектору науки та дослідно-виробничої бази. Це, до речі, стосується і Національної академії наук.

Уряд і надалі сприятиме випереджальному розвитку фундаментальних наукових досліджень, які закладатимуть основу для створення вітчизняних принципово нових технологій.

Але водночас уряд змушений перейти і до прагматичних стосунків з науковою сферою. Для того щоб «інноваційний розвиток» із декларації та намірів перевести в реальність, на наш погляд, потрібно зробити таке.

По-перше. Світовий досвід вказує принаймні на дві інноваційні моделі, які вдало реалізуються в розвинених країнах. Ми знаємо, що свого часу Франція вибрала так звану модель «100 провідних технологій». Японія також розвивається за подібною моделлю. А США, наприклад, зосередили увагу на розвитку однієї («військової») галузі, а отримані тут технологічні розробки поширюють на інші галузі економіки. Це, зрештою, і забезпечило їм світове технологічне лідерство майже у всіх сферах.

Мусимо враховувати власні реалії, але розпорошувати зусилля не маємо права, їх треба концентрувати.

Тому потрібно визначитися, за якою саме інноваційною моделлю має здійснюватися технологічне та продукційне оновлення економіки. В її визначенні уряд покладає велику надію на науковців, Національну академію наук.

По-друге. Потрібно істотно поліпшити і змінити окремі принципи ресурсного забезпечення науково-технічної діяльності.

Мета цього завдання — створення системи не тільки цільового спрямування коштів в науку, а й забезпечення реальної економічної віддачі від цих вкладень.

Це дуже складне завдання, оскільки потребуватиме від виконавчої влади, зокрема від галузевих міністерств, переходу на зовсім інші принципи роботи.

Саме на них, і передусім на Мінекономіки, покладається завдання формулювати державне замовлення на весь обсяг бюджетного фінансування науки.

Щоб воно відповідало потребам розвитку економіки та суспільства, необхідно ретельно переглянути всі державні наукові та науково-технічні програми і плани, сконцентрувати вивільнені бюджетні кошти на тих дослідженнях, що найбільше відповідатимуть прийнятій інноваційній моделі розвитку.

Уряд вишукає можливість, щоб надати дієву підтримку «проривним» науково-технічним інноваціям з метою їх упровадження.

Тому необхідно, щоб академія найближчим часом подала перелік своїх найперспективніших розробок, які повністю готові до впровадження і справді можуть забезпечити Україні позиції лідера на світовому ринку. Як на мою думку, то таку саму роботу слід провести і в галузевій науці. Доручаю відповідним міністрам спільно з Національною та галузевими академіями наук виконати цю роботу.

По-третє. Важливою складовою, як і повноцінне фінансування інновацій, є інфраструктура їх запровадження у виробництво. Уряд планує зосередитися на створенні системи підтримки інноваційного підприємництва, а саме: інжинірингових центрів, центрів колективного користування, технологічних парків, інших інноваційних структур.

По-четверте. Буде розроблено низку підзаконних нормативних актів, що повинні забезпечити належну реалізацію Закону «Про інноваційну діяльність» та Закону «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності», нещодавно підписаного главою держави.

Закладений у цих законах механізм одержання пільг через активну виробничу діяльність є ефективнішим засобом створення мотиваційних передумов для провадження інноваційної діяльності, ніж безпосереднє надання фінансових позичок, що практикувалося в рамках Державного інноваційного фонду.

Відповідно ми прискоримо розробку законів, що регулюють трансфер технологій, створення небанківських інноваційних фінансово-кредитних установ, ринок венчурного капіталу.

По-п'яте. Значна увага приділятиметься управлінню якістю та структурою собівартості, як запоруці ефективного і впевненого просування вітчизняних товарів на світових товарних ринках.

По-шосте. Особливого значення надаватимемо захисту інтелектуальної власності. Водночас плануємо створювати умови, які сприяли б поглибленню міжнародного співробітництва в науково-інноваційній сфері.

По-сьоме. Особливу увагу уряд приділятиме інноваційному розвитку на регіональному рівні. При цьому ми відпрацюємо механізми співпраці місцевих органів виконавчої влади з академічними установами. У цій роботі мають знайти своє місце і регіональні наукові центри, які повинні перейти до інноваційної моделі.

Я вдячний Борису Євгеновичу Патону та членам президії за запрошення на зустріч, а також за пропозиції до проекту програми, частину з яких уже враховано під час її підготовки, а решту буде враховано під час підготовки Заходів з її виконання.

Переконаний, що дискусія стосовно проекту Програми дій уряду дасть імпульс для активізації інноваційних процесів у країні, консолідує зусилля влади та науки в цьому напрямі, сприятиме стабільному розвитку економіки.

ГІРКОТА ВТРАТ

Чуєш, брате мій, товаришу мій...

Фото УНІАН.

Олександра Кривенка проводжали в останню путь усією львівською громадою і поховали на Личаківському цвинтарі.

У тужливий спів «чуєш, круку-кру...» впліталося голосіння матері: «Я тобі казала: Саша, прикрий голову. А ти мені: мамо, та в мене ж чуприна.»

Сашко поклав свою «чуприну» на олтар найсвітліших ідей і проектів, які пустили міцне коріння в політикумі, в журналістиці: він був одним із організаторів і активістів Товариства Лева, Товариства української мови, «Меморіалу», був батьком чудової газети «Поступ», часопису «ПіК». Перед його пам'яттю і боляче , і соромно. Бо проникливий погляд Олександра Кривенка і надалі супроводжує усіх нас: і тих , хто взяв «левову частку» на себе, і тих, хто —для себе.

У Олександра залишилося чотири доньки: 17-літня Оксана та 12-літні Соломія-Василина, Анастасія-Марія, Орися-Домна. І залишилися його «дітища». Чи ж не осиротіють і вони?

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Останній репортаж

Фото УНІАН.

У неділю Київ попрощався із телеоператором агентства «Рейтер», українським журналістом Тарасом Процюком. На громадянську панахиду до київської консерваторії прийшли українські та закордонні колеги, друзі й знайомі, громадські діячі і прості громадяни. З 1993 року, коли Тарас почав працювати на «Рейтер», крізь його телеоб'єктив світ бачив війни в Косово, Боснії, Чечні, Афганістані. Останнє, що встиг побачити сам Тарас —це постріл американського танка в Багдаді... Тарас не раз казав, що не любить війни. Знімаючи кров і вибухи, він сподівався, що, побачивши жорстоку правду хоча б через телеоб'єктив, люди більше цінуватимуть життя.

Поховали Тараса Процюка на Байковому кладовищі. Йому було тільки 35 років. У горі залишилися дружина Лідія і син Денис.

У столичному будинку вчителя відбувся вечір пам'яті журналіста.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Цифрова карусель

Чого зволите?

Знову погода підвела! У ніч з неділі на минулий понеділок через штормові вітри, налипання мокрого снігу та інші природні катаклізми 380 населених пунктів Одеської, Миколаївської, Херсонської та Хмельницької областей залишилися без електрики. Через аварії на лініях електропередачі.

І що за халепа! Саме мешканців цих областей по кілька разів на рік «радують» такі ото сюрпризи. Ніби в інших регіонах не дмуть вітри, не падає сніг, не б'ють морози... Тільки здається мені, що природа тут ні до чого. Ну не доходять руки в ефективних власників приватизованих розподільних компаній до профілактики частин енергосистеми, котрі їм належать. Коефіцієнт фізичного спрацювання ліній електропередачі невпинно зростає і, за деякими оцінками, саме у приватизованих обленерго на окремих ділянках сягнув критичної величини у 85—90 відсотків. Аварійні від'єднання споживачів стали звичними не тільки у згаданих областях, а й по всій Україні.

Залишається тільки дивуватися, як це за ситуації, що склалася, вітчизняна індустрія примудряється небаченими темпами нарощувати обсяги промислового виробництва. На початку тижня Держкомстат оголосив про небачене його зростання — у 10,7 відсотка з початку року! Таких темпів країна не знала від часів сталінських п'ятирічок. І це за перебоїв з поданням електроенергії, з тією величезною кількістю свят, що їх ми всім народом дружно відгуляли з січня до першого квітня.

Утім, нашим статистикам не звикати працювати за принципом: чого зволите? Рекордний, як для незалежної України, врожай? Будь ласка! І торік було проголошено 40 мільйонів тонн зернових. Тільки от у багатьох областях, у Запорізькій зокрема, серйозно побоюються, що в останній тиждень квітня буде провал у хлібопекарстві: імпортована з Казахстану пшениця не встигне потрапити на борошномельні підприємства.

Як рахувати...

Аналітики схильні назвати озвучену цифру зростання промислового виробництва замовною.

Але наш народ від політики далекий. А в бурхливе зростання вітчизняної економіки, м'яко кажучи, не надто вірить. Бо зростання цін на продовольчі і промислові товари і послуги відчуває на власному бюджеті. І невтямки йому, народові, що валові показники — у грошовому виразі — легко набувають райдужних величин саме за рахунок зростання цін на кінцеву продукцію. Тому дві табуретки за ціною три гривні за кожну у грошовому виразі перетворюються на три, якщо коштуватимуть не шість, а дев'ять гривень. Що, власне, й відбувається: за три звітні місяці цінова інфляція становила 4,6 відсотка, тоді як на рік було заявлено 5,2 відсотка. На стільки впала гривня не в обмінних пунктах, а у своїй купівельній спроможності. Зазначимо, що кожний інфляційно-ціновий відсоток дає два відсотки валового (у гривнях) приросту виробництва.

Тільки от реальних, платоспроможних гривень така арифметика не додає. Тим більше що зростання зарплати, а отже, і споживання і нагромадження у сімейних бюджетах пересічних трудівників, як правило, відстають від інфляційного зростання економіки.

Третьої табуретки не буде

Саме так можна оцінити реальний стан справ у промисловому виробництві і в економіці загалом, якщо проаналізувати звернення Міністра праці і соціальної політики Михайла Папієва до народних депутатів. Минулого тижня він уже вкотре закликав їх не підвищувати мінімальну зарплату до задекларованих у законі 237 гривень.

Аргументи міністра зрозуміти можна. Потрібних лише для бюджетників — лікарів, учителів, працівників культури і науки — 7,3 мільярда реальних гривень за повітряного накачування валових обсягів у промисловості де взяти? Правильно, нема де, якщо тільки не вмикати друкарський верстат.

А його, судячи з усього, вмикати доведеться. Що ж робити пересічному українцеві? Тим паче Нацбанк заявив: частка операцій з європейською валютою зростатиме. Тим, хто має гривневу заначку, порадив би поміняти її на валюту. І не на євро, а на долари. По-перше, дешевше. По-друге, якщо прогноз НБУ справдиться, завтра долар стане дефіцитним, отже, курс його стосовно євро, а стосовно гривні й поготів зросте. І неабияк.

Ігор НАУМЕНКО.

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

ФОТОФАКТ

З вимогою не переселяти торгові точки з критих шиферних навісів у бутики прийшли до міської влади Чернігова продавці взуття ринку «Нива».

На знімку: приватний підприємець Наталя Янгель: «Де я знайду дві тисячі доларів на бутик?».

БІДА

Смерть дитини: хвороба чи обставини?

У дитячій реанімації Чернівців померла трирічна дитина. За попереднім діагнозом, встановленим лікарями, причиною смерті стало виснаження організму.

Після народження мати від дівчинки відмовилася, посилаючись на тяжке матеріальне становище, а за деякий час до смерті дитини забрала її додому. Як установили правоохоронці, дівчинка страждала нетиповою формою алергії на злакові. У свої три з половиною роки вона важила вісім кілограмів, що дорівнює вазі шестимісячного немовляти. Наразі прокуратура області встановлює, що стало причиною смерті — хвороба чи погане харчування. Батьки померлої ніде не працювали і жили лише на пенсію бабусі, **повідомляє агентство УНІАН.**

А тим часом у Мені Чернігівської області госпіталізовано 34 мешканців з ознаками харчового отруєння. Як показала перевірка, всі потерпілі напередодні брали участь у поминальному обіді в їдальні підприємства громадського харчування. Стан отруєних — середньої тяжкості. У лікарні, крім дорослих, перебувають двоє неповнолітніх дітей, передає **наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

ІНІЦІАТИВИ

З чиновників по гривні — школі комп'ютер

Перерахувати свій одноденний заробіток на придбання електронних машин для освітніх закладів вирішили співробітники Генічеської районної держадміністрації. До акції «Комп'ютерний клас — кожній школі» долучилися і службовці міської, селищних та сільських рад району. Підтримати ініціативу готові громадські організації, політичні партії. На зібрані кошти сучасною технікою облаштують навчальний клас в одній із сільських шкіл.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсонська область.

КРИМІНАЛ

Не грішіть на нечисту силу...

Майже 50 тонн аміачної селітри безслідно зникло зі складу агрофірми «Україна», розташованого неподалік села Буймер у Тростянецькому районі на Сумщині. Щоб поцупити таку кількість мінеральних добрив, зловмисники розібрали одну з глухих цегляних стін складу, завантажили в кілька потужних вантажівок 900(!) мішків селітри, після чого безслідно розтанули в ночі. Матеріальні збитки, завдані крадіями, перевищують 23 тисячі гривень.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

ПАРТІЙНІ РЯДКИ

Жінки у «Дії»

44 тисячі українок стали членами Всеукраїнського жіночого народно-демократичного об'єднання «Дія». І передусім через те, що з перших днів створення організація займалася конкретними справами. Адже, як зазначила у звітній доповіді на V з'їзді ВЖНДО його голова Тетяна Кондратюк, «дії кожного формують майбутнє». Саме тому 522 «діянок» обрано депутатами всіх рівнів. Понад те, у травні 2001 року «Дія» за рішенням Комітету взаємодії з недержавними організаціями отримала спеціальний консультативний статус при Економічній і соціальній раді при ООН.

Власне, тому Тетяну Кондратюк не тільки знову обрали головою жіночого громадського об'єднання, а й рекомендували обрати заступником голови Народно-демократичної партії. Як зауважив у своєму виступі лідер НДП Валерій Пустовойтенко, цю пропозицію буде розглянуто уже найближчим часом на засіданні політради партії.

Володимир КОРОЛЮК.

У КУНу новий лідер

Новим головою партії «Конгрес українських націоналістів» став народний депутат Олексій Івченко.

Як передає **кореспондент агентства «Інтерфакс-Україна»**, таке рішення ухвалили делегати сьомого з'їзду КУН, що відбувся минулої неділі в Києві.

За кандидатуру О. Івченка проголосували 234 делегати із 350, присутніх на з'їзді.

Попередній лідер партії Ярослава Стецько, яка очолювала КУН з 1992 року, померла 12 березня на 83-му році життя.

«Важко переоцінити роль пані Слави в становленні Конгресу українських націоналістів та розвиткові ідей націоналізму в Україні. Втрата такого лідера непоправна. Однак, гадаю, це не повинно призвести до розгубленості, а, навпаки, стати чинником єднання наших лав і переосмислення своїх завдань», — зазначив О. Івченко у своєму виступі на з'їзді.

З'їзд також ухвалив зміни до статуту КУНу та низку звернень до представників влади.

***

Выдбувся VI позачерговий з'їзд партії Християнсько-народний союз. На ньому відбулося об'єднання ХНС із Українською християнською партією, Всеукраїнським об'єднанням християн та Українською християнсько-демократичною партією. Спільну партію було перейменовано на Християнсько-демократичний союз (ХДС), її головою обрано лідера ХНС В. Стретовича. Він заявив, що після об'єднання партія піде на президентські вибори у складі коаліції «Наша Україна» під керівництвом Віктора Ющенка.

На знімку: голова Християнсько-демократичного союзу Володимир Стретович співає гімн України. Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

АКЦІЇ

П'ятьох голодувальників забрала «швидка»

У вихідні продавці ринку «Автостоп», що голодують з 31 березня на головній площі Сімферополя, ціною інфарктів і знепритомнення відбивали спроби міліції знести їх наметове містечко під стінами уряду.

На сьогодні їх залишилося вісім. П'ятьох пікетниць забрала «швидка». Влада після невдалого штурму протестного містечка заявила про готовність надати місця на інших ринках. Що, однак, не задовольняє торговців.

Зважитися на крайній метод голодувальників змусила безрезультатність численних протестних акцій понад сотні їхніх колег біля міськвиконкому, Верховної Ради й уряду автономії, протистоянння і нічні чергування на території ринку.

Це торгове комунальне підприємство рішенням міської ради було створено шість років тому. Та у 2001-му депутати Сімферопольської міськради вирішили ринок закрити. Однак ще два роки після рішення суду про визнання «Автостопу» поза законом він продовжував працювати. Оскільки досі жоден з міських чиновників не взяв на себе відповідальність за вирішення долі нині безробітних «автостопівців», змарнілі голодувальники запевняють, що «захищатимуть свої інтереси до кінця».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ПАМ'ЯТЬ

Повернення до Одеси

Цими днями Одеса відзначає чергову річницю свого визволення. Весна 1944-го була рання, чорноземи розбухли, і 3-й Український фронт наступав по повному бездоріжжю. Але й німцям не легше, їхня піхота просто губила чоботи. Наша 236-та мотострілецька дивізія пішла в прорив на світанку 29 лютого на райцентр Казанка на Миколаївщині. Тяжко було піхоті, а ще тяжче нашій кавалерії: піхотинець під час авіанальоту міг сховатися, а кавалеристи, чиї коні грузли в грязюці, ставали чудовою мішенню. Поля вкрилися трупами людей і коней. Хоч до Казанки було недалеко, проривалися чотири доби. Дивізія тоді отримала поповнення, 2000 молодих необстріляних азербайджанців. Перед штурмом Казанки нам дали сніданок: картопляну юшку з салом. Азербайджанці-мусульмани не їли сала й поснідали лише чаєм. Але їсти хотілося, вони пішли шукати конину й полягли там майже всі під час чергового авіанальоту. А ми пішли далі. За Одесу—Роздільну бої були важкі, ми поспішали, противник теж, було навіть так, що наша танкова колона, що наступала, й ворожа, яка відступала, рухалися паралельними дорогами за півкілометра одна від одної! Нашій дивізії наказали повернути на Дністер і захопити плацдарм на молдавському боці. 10 квітня, коли Москва салютувала визволителям Одеси, ми форсували Дністер, і було трохи шкода, бо я обороняв Одесу в 1941-му, і мені, зрозуміло, хотілося повернутися до цього незвичайного міста.

Григорій ГАРАЩЕНКО, полковник запасу.

Київ.

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

Помста як метод

Зі службового обов'язку інженер Лутугинського підприємства електричних мереж Михайло Іванюк вирушив до місцевого райвідділу міліції попередити правоохоронців про їхню велику заборгованість за споживання електроенергії. В цілому борг райвідділу становив близько восьми тисяч гривень. Енергопостачальна компанія ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» заявила про свій намір відключити орган правопорядку ще наприкінці березня, але безрезультатно. Розв'язати ситуацію і було доручено Михайлові Іванюку. Але тільки-но інженер повідомив про причину свого візиту, як його... затримали. Нібито за підозрою в зв'язках зі злочинним угрупованням. Протримавши кілька годин, відпустили, але перед цим зняли відбитки пальців.

Михайло Іванюк вважає своє затримання незаконним, тому звернувся з заявою до обласної і районної прокуратур.

Як повідомили в прес-службі ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання», до електропостачання Лутугинський райвідділ міліції підключать тільки після того, як буде погашено борг.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

ФОТОФАКТ

Стан доріг у Миколаївській області перевіряли співробітники департаменту ДАІ МВС України.

На знімку: начальник відділу департаменту ДАІ МВС України полковник міліції Костянтин Шаповал заміряє глибину вибоїн — вони на перехресті проспекту Леніна і вулиці Комсомольської в Миколаєві сягають 10 сантиметрів.

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

Урядовий перелік «дістав» навіть двічі лауреатів

Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти щодо законодавчого вирішення питань пенсійного забезпечення наукових працівників інформує

До Верховної Ради України і надалі надходять численні звернення з питань, пов'язаних із пенсійним забезпеченням наукових працівників. Тільки цього року їх надійшло близько 300.

Комітет з питань науки і освіти інформує, що Верховною Радою України у січні 2003 року прийнято у першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до статті 24 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Запропоновано поширити дію статті 24 закону на всіх наукових працівників незалежно від того, в державних чи недержавних установах вони працювали, а всі видатки на покриття пенсійного забезпечення наукових працівників здійснювати за рахунок Державного бюджету України. Це законопроект народних депутатів Б. Беспалого та В. Кафаського. Прийнято у першому читанні й пропозиції Кабінету Міністрів України. Уряд також представив до Верховної Ради України свій законопроект. Запропоновано внести до закону положення про коригування заробітку для обчислення пенсій науковим працівникам. При цьому пропонується обмежити розмір пенсії сумою заробітку, з якої справляється збір на обов'язкове державне пенсійне страхування (нині ця сума становить 2200 грн.).

Пропонується також для наукових працівників, які працюють або працювали в небюджетних державних наукових установах та організаціях, 50 відсотків різниці пенсії, призначеної за Законом «Про наукову і науково-технічну діяльність», сплачувати за рахунок коштів державного бюджету, а решту — за рахунок цих організацій.

Крім того, Кабінет Міністрів України вважає за доцільне ввести ще деякі обмеження. Так, пропонується доповнити закон положенням про те, що до стажу наукової роботи зараховується навчання в аспірантурі тільки за денною формою навчання, а також положенням проте, що тільки у разі безпосереднього переходу з наукової посади на державну службу стаж наукової роботи зараховується до стажу державної служби незалежно від наявності перерви у науковій роботі.

Відповідно до прийнятого рішення Верховної Ради України Комітету з питань науки і освіти доручено підготувати на базі прийнятих за основу двох законопроектів єдиний законопроект і внести його на друге читання.

До цих законопроектів уже надійшли і продовжують надходити нові пропозиції народних депутатів. Крім того, такі пропозиції надходять і від наукових працівників та наукових організацій.

Слід зазначити, що дуже багато пропозицій, які істотно різняться, і є навіть такі, що суперечать одна одній. Це значно ускладнює підготовку остаточного варіанту законопроекту до другого читання і потребує нових концептуальних підходів до проблем пенсійного забезпечення наукових працівників.

А тепер про листи. Переважна більшість звернень стосується виплат пенсій науковим працівникам, які працюють або працювали в небюджетних державних наукових установах та організаціях. Такі листи надходять і безпосередньо від науковців, і від наукових організацій та установ.

■ ■ ■

Комітет наполягатиме на вдосконаленні переліку посад наукових працівників та їх систематизації

■

У листі на ім'я Голови Верховної Ради України В. Литвина від працівників акціонерного товариства «Імпульс» ідеться про те, що зараз на підприємстві працює лише 100 осіб, а понад 100 колишніх наукових працівників на пенсії. Підприємство не в змозі виконати перед ними свої зобов'язання щодо пенсійного забезпечення відповідно до вимог чинного законодавства, бо збанкрутує. Саме ця обставина змушує більшість подібних підприємств відмовлятися, по суті, від своїх колишніх працівників у разі їх звернення по довідки при оформленні пенсій (листи А. Дубовенко з Києва, О. Туколова з Харкова). У листі директора ДержУкрНДІФП А. Демідовської до народного депутата Євгена Жовтяка прямо поставлено питання про неконституційність цього положення закону та відповідної постанови Кабінету Міністрів України № 1826 від 13 грудня 2000 року і висловлено пропозицію звернутися з цього приводу до Конституційного Суду України. Пропозиції щодо вирішення цих питань на законодавчому рівні надійшли від Союзу хіміків України, ВАТ «Укрводпроект» ВАТ «Бориславський НДІ «Синтез», ВАТ НДІ ГМ імені М. Федорова та інших. Як уже зазначалося, комітет намагається впорядкувати ці пропозиції і в остаточному варіанті запропонувати виважену редакцію.

Багато питань пов'язано з переліком посад наукових працівників, затвердженого Кабінетом Міністрів України (постанова № 1571 від 22 листопада 2001 року). Автори листів вважають його недосконалим і пропонують доопрацювати. Справді, законом визначено, що до науково-технічної діяльності належать дослідно-конструкторські та проектно-конструкторські роботи. Але посади, на яких здійснюється відповідна діяльність, не включені до названого переліку. Так, у кандидата технічних наук Є. Задєєва (Кременчук) час роботи на посаді інженера-конструктора I категорії у відділі головного конструктора Крюковського вагонобудівного заводу, коли він безпосередньо саме і займався науковими дослідженнями, пенсійні органи не включають до стажу наукової роботи, посилаючись на перелік. Питання віднесення посад інженера I категорії до посад наукових працівників порушується і в листі працівників ДКБ «Південне».

Як нонсенс переліку, зокрема його п. 3, можна навести лист наукового співробітника Київського національного університету імені Тараса Шевченка В. Петрука, якому відділення Пенсійного фонду України в Голосіївському районі Києва відмовило в наданні наукової пенсії, вилучивши із наукового стажу період роботи в тій же лабораторії моделювання і оптимізації факультету кібернетики на посадах провідного інженера-програміста та провідного інженера, що проектує особливо складну продукцію, хоча ним було представлено довідку, підписану керівництвом університету, яка свідчила, що В. Петрук, працюючи на цих посадах, займався саме науковою та науково-технічною діяльністю. Водночас п. 2 того самого переліку передбачає зарахування такого стажу в науковий для всіх інших наукових установ. А ідеться про Національний університет, провідний вузівський науковий центр України, рівень наукових досліджень у якому нічим не поступається інститутам НАН України.

■ ■ ■

Пропозиції буде опрацьовано і обговорено під час підготовки законопроекту до другого читання, щоб Верховна Рада розглянула і прийняла законопроект на цій сесії

■

Таких справедливих звернень багато і від наукових працівників, і від наукових установ та організацій.

Унаслідок недосконалого підходу під час визначення переліку наукових посад сталося так, що заступник начальника конструкторського відділу не включений до цього переліку і не має права на наукову пенсію. Тоді як його підлеглі — зазначені у переліку і підпадають під дію закону, відзначається у листі В. Кучинського. Про це, як про відновлення справедливості, йдеться також у листі А. Андроховича, двічі лауреата Державних премій України в галузі науки і техніки зі Львова.

Комітет наполягатиме на вдосконаленні переліку посад наукових працівників та їх систематизації.

Особливо слід зупинитися на питаннях, пов'язаних із зарахуванням до наукового стажу навчання в докторантурі та аспірантурі. Листи з цього приводу надійшли від ВАТ «Укрмашверстатопроект», А. Мельника з Івано-Франківська, В. Харченка з Артемівська, М. Книша з Чернівців та багатьох інших. Зараз час навчання в заочній аспірантурі не зараховується до стажу наукової роботи органами соціального забезпечення. Крім того, у разі переходу на державну службу з посади докторанта науковий стаж не включається до стажу державної служби, бо він вважається не науковим працівником. Відповідні служби на місцях при розгляді цих питань користуються роз'ясненнями Мінпраці та Міносвіти України, що так переходи повинні здійснюватися безпосередньо з наукових посад (листи Г. Лисогора, А. Кузняка з Києва). Ці роз'яснення були скасовані Мін'стом України, оскільки це вільне трактування положень закону.

Понад третина листів стосується питань перерахунку пенсій на основі коефіцієнтів, що застосовуються сьогодні при цьому. Це призводить до того, що доктор наук, завідувач відділу, який вийшов на пенсію у 1992 році, отримує пенсію меншу, ніж науковий співробітник, який виходить на пенсію зараз (лист групи докторів наук зі Львова). Про це та несолодке, на його думку, майбутнє науки з біллю пише у своєму листі А. Бедренко з Києва. Нинішня несправедливість примусила його звернутися навіть до Конституційного Суду України. Про це пишуть також О. Мирошниченко з Шостки, Д. Сапегін із Сімферополя та багато інших.

Комітет вважає це питання дуже важливим. Кабінет Міністрів України у своєму проекті вже вніс відповідні пропозиції, але, як здається, вони мають бути чіткіші.

Слід зазначити, що серед листів з конструктивними пропозиціями з удосконалення пенсійного законодавства є листи громадян, у яких порушено питання, що виходять за межі законодавчого поля (скарги на співробітників органів соціального забезпечення (лист В. Доброхотова з Дніпропетровська), керівників установ, які не надають довідок (лист Шестопалова з Києва), про надання додаткової жилої площі (лист А. Павлова з Донецька)). Крім того, надходить багато листів з проханням дати тлумачення тих чи інших положень закону або оцінити законність дій представників органів виконавчої влади, керівників установ та організацій. Ці питання виходять за межі повноважень комітету, тож, як правило, листи надсилаються за належністю відповідним органам.

Комітет висловлює щиру подяку всім, хто вніс конструктивні пропозиції щодо вдосконалення пенсійного забезпечення наукових працівників. Усі надіслані пропозиції буде опрацьовано і обговорено під час підготовки законопроекту до другого читання. Комітет планує завершити цю роботу у квітні поточного року з тим, щоб Верховна Рада України розглянула і прийняла законопроект на цій сесії.

Станіслав НІКОЛАЄНКО, голова Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти.

ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Громада — стратег чи реставратор?

Позитивні наслідки самоврядування — вдосконалення якості нашого життя — залежить насамперед від того, як скоро наші громадяни усвідомлюватимуть і здійснюватимуть своє право на управління місцевими суспільними справами. Своїми міркуваннями про роль місцевих рад різного рівня діляться практики: голова Херсонської облради Володимир Ходаковський, голова Нижньосірогозької районної ради Олександр Попов, голова Суворовської районної у місті Херсоні ради Іван Лопушинський.

***Володимир ХОДАКОВСЬКИЙ:** «Узаконили відносини, не передбачені законом»*

— Нещодавно між обласною та міськими й районними радами підписано угоди про співпрацю.

Рішення про це, прийняте на січневій сесії облради, знайшло підтримку на сесіях міст та районів. Необхідність прийняття такої угоди виникає з потреб життя рад різних рівнів. До взаємної співпраці спонукає вирішення спільних завдань, що стосуються територіальних громад області, окремого міста, району. За цей час нагромаджено досвід проведення спільних заходів. Зокрема, було проведено семінари-наради вперше обраних сільських, селищних та міських у районах голів. У них взяли участь керівники багатьох управлінь та відділів облдержадміністрації, міські голови, голови районних рад та райдержадміністрацій. А пізніше голова облдержадміністрації доручив обласним службам вирішення питань, порушених сільськими та селищними головами. Нинішня угода — практичний крок до узаконення відносин, які не передбачені законом.

Угода не передбачає втручання та унеможливлює вплив обласної ради на ради нижчого рівня. В умовах законодавчої невизначеності співвідносин рад різних рівнів вона стане правовою базою для виконання взаємних зобов'язань. Тільки допомога — практична, методична, з урахуванням досвіду роботи апарату облради. Хочу підкреслити важливість співпраці органів місцевого самоврядування і органів влади. На рівні області — це злагоджена робота обласної ради та облдержадміністрації, на рівні районів — районних рад та райдержадміністрацій. Підписання угод дасть змогу створити цілісну систему взаємовідносин між радами всіх рівнів і сприятиме об'єднанню зусиль з вирішення актуальних проблем Херсонщини, кожної територіальної громади, кожного мешканця області.

***Олександр ПОПОВ:** «Самоврядування — мов горох при дорозі»*

— Очолюючи раду протягом шести років, переконався, що розвиток місцевого самоврядування відбувається складно і суперечливо. Він стримується насамперед економічними чинниками, відсутністю достатніх матеріальних і фінансових ресурсів, особливо на місцевому й районному рівнях.

Потребує уваги проблема розбіжностей у законах — зміст окремих із них, ухвалених після введення в дію Закону "Про місцеве самоврядування", суперечить його нормам. І хоча стаття 24 цього закону передбачає, що «правовий статус місцевого самоврядування в Україні визначається Конституцією, цим та іншими законами», в житті це не відповідає дійсності: органи місцевого самоврядування, мов той горох при дорозі: хто хоче, той і скубне...

Не в усьому задовольняє новий Земельний кодекс, котрим право розпоряджатися землями за межами сільських рад надано райдержадміністраціям. А право контролю за використанням земель покладено на місцеві ради. Не прийнято закон про розмежування земель державної та комунальної власності.

На мою думку, треба, щоб Верховна Рада переглянула закон про статус депутатів місцевих рад, положення про сільського, селищного голів. На сьогодні не прийнято закон про комунальну власність та не встановлено правовий режим майна спільної власності територіальних громад. Потрібен закон, котрий визначав би порядок передачі державного майна в комунальну власність.

Треба чітко визначити, які повноваження делегуються сільському голові за лінією виконавчої влади, та розробити механізм фінансування цих повноважень.

У власності сільських територіальних громад є земельний запас та резервний фонд. За раціонального їх використання — це наповнення місцевого бюджету. Не працюють на бюджет приватизовані об'єкти, що нерідко зазнали перепрофілювання: лазні, перукарні, пункти побуту. Тож окремі територіальні громади вимагають їх реприватизації. У руках громади наведення порядку на місцевих ринках — через безконтрольність доходи з них практично зведені до нуля.

(Закінчення на 9-й стор.).

Родове гніздо Куртмайєрів

А ЯК У НИХ

Ласкаво просимо в одне із фермерських господарств традиційно землеробського району Верхньої Баварії. Це типове для Німеччини середнє садибне господарство розташоване неподалік містечка Еггенфельден.

Частина 1. Родина

Знайомство з господинею ферми Ганною Куртмайєр почалося вже на пероні маленького вокзалу в Эггенфельдені, куди вона приїхала нас зустрічати з трирічним Яником. Це її старший син, а молодшому Даніелю лише півтора року. Хазяїн Ганс чекав на гостей удома.

Сама Ганна — росіянка, приїхала з Казахстану п'ять років тому, вийшовши заміж за Ганса Куртмайєра за... шлюбним оголошенням у газеті. З'ясувалося, що «тут мешкає багато наших дівчат». Ганна сміється: «Із 47 фотографій, які йому надіслали із посередницького бюро, він точно вибрав одну, мою. Боже провидіння»...

— Наше фермерське господарство засновано ще 200 років тому моїм прапрапрадідом Отто, — розповідає, гостинно зустрічаючи нас, її чоловік. — Тепер ми вже п'яте покоління, котре тут живе і працює. А розпочиналося все з трьох гектарів землі, невеликого будинку, свиноферми. Потім землі ще прикупили, і вже в могo батька Мартіна було десять гектарів.

Гансу довелося працювати на фермі з 16 років, спочатку разом із батьком, а потім самому. При цьому він ще навчався в сільськогосподарському училищі, щоб отримати свідоцтво «майстра-фермера». Інакше в Німеччині до землі й тварин близько не підпускають.

Поперва він орендував ферму в своїх батьків. Але з 1988 року батько переписав ферму на нього, і він став тут повноправним господарем. Ганс Куртмайєр одразу ж вирішив господарювати по-новому, як того вимагала сільськогосподарська наука. Він відмовився від занедбаного свинарництва, перебудував хлів для дійних корів: їх нині 24, і кожна дає на рік майже 10 тисяч літрів молока.

Утім, він весь час будував і будує, вкладаючи всі зароблені гроші в розвиток і в... полегшення своєї праці. Але без дружини, працелюбної і вірної, йому б ні за що не впоратися. Ганс неабияк відвертий, коли каже, що німецькі жінки не хочуть більше працювати на фермах, допомагати своїм чоловікам, ділити з ними всі турботи і труднощі. Він, на жаль, уже мав такий досвід невдалого одруження.

— Наш робочий день розпочинається о 5 годині ранку, — перериває його відвертості Ганна, — Ганс має насамперед подоїти корів. Я прокидаюся на годину пізніше і даю корм бичкам, яких ми вирощуємо на м'ясо, починаю годувати і поїти телят. Адже в нас загалом майже 100 голів великої рогатої худоби. От тільки рогатими їх назвати не можна, — сміється Ганна. —Уже в двомісячному віці ветеринар їм припалює ріжки, і вони більше не ростуть. А ще я веду всі фінансові справи: з лікарняними касами, кредитами, податковими інспекторами, банками, роблю взаємозаліки з оренди. Моя спеціальність бухгалтера дуже знадобилася. Всі операції проводимо з допомогою комп'ютера через Інтернет, але інколи доводиться й самій їздити до банку, щоб оформити рахунки. Чоловік мене жаліє, як може, всю важку роботу бере на себе. А от держава «жаліла» мене лише 12 тижнів: 6 тижнів до і стільки само після пологової оплачуваної декретної відпустки. А я ж бо народила двох.

Ганна впевнена, що родина збільшуватиметься, адже її чоловік любить дотримуватися традицій, а в їхній сім'ї заведено мати не менш як трьох дітей.

У Куртмайєрів нині досить великий будинок. Ганс прибудував велику частину будівлі, спорудив другий поверх спеціально для матері й батька, які мають усі окремі зручності. В будинку простора гарно обладнана кухня, де є все — від електроплити до посудомийної машини, меблі із світлого дерева в традиційно боварському сільському стилі. Є вітальня, вона й робоче бюро, де стоїть комп'ютер. Дві дитячі кімнати та кімнати для гостей. На першому поверсі велика комора для харчових припасів із двома холодильними камерами. Нам показали і так звану «шмутцигераум» («брудну кімнату»), через яку входять до будинку одразу після ферми. Там миються, перевдягаються і лише потім переходять до житлових кімнат, де скрізь чисто, гарно, квіти.

Ганна, як з'ясувалося, чудова кулінарка. На обід вона подала незмінні німецькі кнеднлі, які треба було їсти, поливаючи соусом із яловичої печені. Були на столі і звична варена картопля, і салат із свіжих овочів.

Мене не полишало почуття, що, властне, нічого нового для нас у тутешньому сімейному селянському укладі немає: такі само кнедлі-галушки, так само переважає м'ясо, така сама картопелька, от тільки замість салату в українських селах подають хрумкі огірочки і квашену капусту. І все це добуто нелегкою щоденною працею від зорі до зорі, зовсім, як у нас у сільській глибинці. Недаремно кажуть, що Баварія дуже схожа за своїм побутом на наш сільський український. От хіба що цивілізованіший, європейський підхід у розв'язанні багатьох житейських і економічних проблем, навіть у межах такої малої форми ведення сільськогосподарського виробництва, яким є ферма Ганса і Ганни Куртмайєрів, відчувається в усьому.

Детальніше про це читайте в наступному номері.

Неля ГЛУЗОВА.

Баварія.

(Далі буде).

Листи Хемінгуея до Марлен Дітріх

Фото АП.

Послання великого письменника до знаменитої актриси передано в дарунок американській бібліотеці Джона Ф. Кеннеді та Бостонському музею. Ці та інші документи буде представлено публіці в 2007 році.

В архівах, наданих дочкою актриси Марією Ріва, міститься 30 листів, листівки, начерки оповідань і віршів письменника. Їх написано між 1949-м і 1959 роками. Як вважає онук Дітріх — Петер, у листах розкривається почуття, яке більше, ніж просто дружба, але без домішки фізичної пристрасті: «Вони могли розкрити свої душі так, як тоді не було заведено, а може, не зовсім заведено і тепер».

Невдалий трюк

Рекордсмен у киданні ножів Джейд Хенсон поранив свою асистентку в голову в прямому ефірі ранкового шоу британської телекомпанії.

Як повідомляється, рана виявилася простим порізом, дівчина нормально почувається й одужує. 23-річний циркач, проте, тепер змушений шукати нову помічницю, бо потерпіла відмовилася надалі працювати з ним.

Дороге лікування

Мешканця Гамбурга оштрафували на 2 тисячі євро за те, що він пішов до в'язниці замість свого брата. Німця спонукало до цього не співчуття до засудженого родича, а бажання вилікуватися від алкоголізму.

37-річний безробітний Норберт К. зізнався, що обдурив персонал місцевої в'язниці, показавши ордер на арешт брата і його посвідчення особи. І відбував за нього покарання впродовж 10 місяців — доти, доки анонімний дзвінок до поліції не розкрив витівку. Суд вирішив, що за дах над головою і тюремну їжу алкоголікові слід заплатити штраф. Крім того, братів було умовно засуджено на 7 і 10 місяців позбавлення волі за підроблення та зловживання документами, що посвідчують особу.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Уперше у світі японська компанія NTT DoCoMo представила нове сімейство мобільних телефонів, оснащених цифровими відеокамерами та Інтернет-браузером. Убудована пам'ять дає змогу зберігати майже 20 кбайт веб-сторінок і 20 кбайт мелодій дзвінка. Перші екземпляри 505i надійдуть у продаж в Японії у другій половині травня.

Візи перешкодою нашим контактам не стали

*Незабаром Чеську Республіку відвідає з візитом Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. Про актуальні для двосторонніх відносин питання і, відповідно, можливі теми переговорів українського міністра у Празі — в інтерв'ю з Надзвичайним і Повноважним Послом Чехії **Карелом ШТІНДЛОМ.***

— Пане посол, який вплив на україно-чеські відносини може мати вступ вашої держави до Європейського союзу?

— Певний вплив буде, тому вже сьогодні тривають відповідні переговори. Зокрема, про українську міграцію до Чехії. Також нам потрібно замінити низку двосторонніх договорів. Ми пропонуємо йти шляхом припинення чинності цих угод до дати нашого вступу в ЄС. Розпочинати роботу над документами, де було б ураховано вимоги ЄС, потрібно вже тепер, щоб потім не виникло правового вакууму. Українська сторона з таким підходом згодна. Прагнутимемо, щоб Україна не зазнала при цьому збитків. Хоча, повторюю, ми повинні зафіксувати у договорах деякі наші зобов'язання перед Європейським союзом.

— У Чехії працює багато українців. На жаль, нелегально. Чи можливе розв'язання цієї проблеми за зразком Португалії, яка, будучи членом ЄС, надала квоти для українських громадян?

— Нині не можна напевне сказати, чи використовуватиме Чехія досвід Португалії. Я вже зазначав, що проблема нелегального перебування українців на чеській території — одна з актуальних тем двосторонніх переговорів. І способи її розв'язання теж пов'язані з нашим вступом до Європейського союзу, який має у цій сфері певні стандарти.

— Уже майже три роки між нашими країнами діє візовий режим перетину кордону. Як це вплинуло на гуманітарні контакти?

— Мені здається, негативного впливу немає. Спочатку кількість українців, які відвідували Чехію, знизилася, та вже минулого року було досягнуто довізового рівня, а нинішні цифри ще більші. Торік до Чеської Республіки в'їхали 93 000 українських громадян — це дуже багато. Цікаво, що водночас знизилася нелегальна міграція і скоротилася кількість українців, котрі «підробляли» в Чехії різноманітними кримінальними методами.

— Чехія не має спільного кордону з Україною, та наступного року вступить до ЄС і такий кордон буде. Нині триває дискусія про різноманітні аспекти майбутнього сусідства Євросоюзу з Україною, перспективи отримання нею статусу асоційованого члена тощо. Яка тут точка зору Праги?

— Тут справді є багато аспектів. Що стосується візових питань, то відповідна дискусія має місце в рамках Вишеградської групи (Польща, Словаччина, Чехія, Угорщина. — **Ред.**). Є відмінності в поглядах. Польща, наприклад, готується запровадити з Україною візовий режим, проте видаватиме візи безплатно і намагається переконати інші три країни чинити так само. Яка буде позиція чеського уряду, сказати важко. Інший аспект: дискусія довкола підготовленого Європейською комісією документа під назвою «Ширша Європа — добросусідство: нові рамки відносин з нашими східними та південними сусідами». Тут уже йдеться не тільки про кордони чи міграцію. На мою особисту думку, важливим моментом, зафіксованим там, є диференційований підхід до країн, які незабаром сусідуватимуть з розширеним ЄС. Проте особисто я вважаю, що треба чіткіше виписати критерії, на основі яких відбуватиметься ця диференціація. А їх два: відповідність держави статті 49 Договору про ЄС, який надає країні право на вступ до організації, і наявність політичної волі країни до вступу в союз. І якщо держава відповідає обом цим критеріям, то чи не слід запропонувати їй якісь вищі інституційні рамки співробітництва? Звичайно, точитимуться дуже довгі розмови, адже в ЄС — різноманіття думок з цього приводу. Дискусії будуть складні, і передбачити результат нині неможливо.

Інтерв'ю взяв Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Труба в нас одна

Президент Туркменистану Сапармурат Ніязов запропонував Україні укласти з Ашгабатом і Москвою тристоронню політичну й економічну угоду на термін до 2028 року про спільне використання туркменського газу та зобов'язання сторін. Президент України цю пропозицію підтримав: «Я завжди був прихильником тристоронньої туркменсько-російсько-української угоди з газу».

«Туркменистан готовий на цей термін установити тверду ціну на газ, що відповідає нинішній. Проте для продовження співробітництва з Україною після 2006 року, коли закінчиться дія нинішнього контракту, а за туркменсько-російським — обсяги прокачування газу мають істотно зрости, необхідно спільними зусиллями збудувати новий газопровід уздовж Каспійського узбережжя територією Казахстану, до чого має долучитися й Україна», — сказав Сапармурат Ніязов на спільній з Президентом України Леонідом Кучмою прес-конференції в Ашгабаті. При цьому Туркменбаші вказав, що для будівництва потрібно близько мільярда доларів. Довжина нового газопроводу становитиме 1070 км, пропускна спроможність — 30—40 млрд. кубометрів газу на рік. Разом з газопроводом, який нині до РФ проходить територією Узбекистану, новий газопровід зможе повністю забезпечити потреби в газі й України, і Росії. А говорячи про підписаний договір між Туркменистаном та РФ терміном на 25 років про поставки туркменського газу в Росію, Ніязов заявив, що це аж ніяк не зашкодить інтересам України.

«Труба в нас одна, тому нам потрібно спільно думати й працювати» над тим, як підвищити видобуток газу, збільшити пропускну спроможність наявних газопроводів, якими енергоносій із Туркменистану йде до Росії й України, сказав Президент України. «Ми розглядаємо цю проблему в рамках міжнародного газового консорціуму, який ми створюємо», — підкреслив він.

Туркменбаші від свого імені та від імені Володимира Путіна запросив Леоніда Кучму зустрітися наприкінці травня в Санкт-Петербурзі й досягти принципової домовленості. А восени відбудеться офіційний візит Леоніда Кучми до Ашгабата.

До дільниць прийшло мало, але в ЄС підуть усі

Сьогодні Центрвиборчком Угорщини оприлюднить офіційні результати референдуму щодо вступу країни в ЄС. Хоча навряд чи офіційні цифри істотно відрізнятимуться від попередніх. А 83,76 відсотка тих, хто взяв участь у голосуванні, висловилися за приєднання Угорщини до Євросоюзу. Єврокомісія вже привітала Угорщину з її вибором. «Мешканці Угорщини продемонстрували, що вони хочуть будувати своє майбутнє у складі сильної єдиної Європи», — йдеться у заяві Єврокомісії.

Фото автора.

«Я проголосував за Унію, — заявив 26-річний Жольт Долгої. — Бо так буде краще і для мене, і для Угорщини. Чому, не можу сказати, але всі сподіваються. Я не знаю жодної людини, яка голосуватиме проти, але знаю багатьох, які взагалі не голосуватимуть». І справді, за свідченнями соціологів, пенсіонери та молодь практично проігнорували своє право голосу.

І загалом у ЦВК очікували на інші резльтати і трохи здивовані низькою явкою громадян — 45,6 відсотка. Найбільшу активність зафіксовано у столиці — 56,26 відсотка. Цієї кількості достатньо, щоб результати референдуму було визнано дійсними, бо згідно із національним законодавством одна чверть населення, що має право голосу, висловилася за євроінтеграцію. Проте очікувалося, що участь у референдумі візьме щонайменше 80 відсотків. Тож у Будапешті відчувають певне розчарування. Адже на підготовку до референдуму витрачено чималі кошти. Протягом останнього тижня перед подією в столиці відбулося кілька прес-конференцій, під час яких учасники агітаційної кампанії підбивали підсумки. Так, про свою роботу розповіли представники всіх чотирьох парламентських партій. Звітувала кураторська рада Громадського фонду з європейської комунікації, створеного винятково для підготовки громадян до вступу в ЄС. Як повідомив заступник президента ради Імре Шумобі, протягом 80 днів кампанії фонд провів 1 тисячу заходів, розіслано і роздано 2 млн. примірників різних агітаційних брошур, майже з 1 млн. громадян відбулися безпосередні розмови в рамках форумів і конференцій.

Протягом усього часу діяла і телефонна Євролінія, створена МЗС Угорщини. За номером 181 можна було поставити будь-яке запитання: як здобути освіту, влаштуватися на роботу в країнах—членах ЄС, які субсидії отримуватимуть фермери, що буде з угорською землею, як розвиватиметься національна культура, чи не зникне вона? На всі запитання відповідали фахівці — економісти, політологи, культурологи.

Урешті, навіть ЦВК цього разу вніс зміни у свою роботу, і, як повідомила під час прес-конференції Центрвиборчкому голова Національного виборчого бюро Емілія Рітко, всім разом із запрошеннями на референдум було розіслано брошури, в яких йшлося про переваги членства в ЄС: «Ми не давали поради, як саме голосувати. Але люди повинні бути готові до цього референдуму». «Діяльність комітету відрізнялася від звичних принципів роботи, бо цього вимагала мета референдуму», — зауважив голова ЦВК Лайош Фіцере.

Проте хоч би якою була явка, Угорщина зробила свій вибір. І завтра прем'єр-міністр Петер Меддеші матиме повне право поставити в Афінах свій підпис під договором про вступ Угорщини до ЄС.

Наталя ФІЛІПЧУК.
Будапешт—Київ.

НАТО виходить на береги Дністра?

На навколопридністровському політичному полі з'явився ще один гравець — НАТО. Заступник держсекретаря альянсу Гюнтер Алтенбург після зустрічі з президентом Молдови Володимиром Вороніним заявив, що альянс допоможе Кишиневу розв'язати придністровську проблему і встановити контроль над придністровською ділянкою молдовсько-українського кордону.

Молдовський президент, який не зумів вибудувати переговори з Тирасполем у потрібному Кишиневу руслі, намагався замінити пряник на батіг, вважаючи такий підхід результативнішим. Молдова запровадила нові митні печатки, позбавивши права користування ними Придністровський регіон. Молдовська влада сподівалася перекрити в такій спосіб регіональний експорт і зробити Тирасполь поступливішим на політичних переговорах. Але той самий шматочок молдовсько-українського кордону, про який згадав пан Алтенбург і який контролюють придністровські структури, зробив економічну блокаду регіону неможливою. Тому взяти цю ділянку під свій контроль стало для Кишинева завданням номер один.

Володимир Воронін розраховував на підтримку Леоніда Кучми, вважаючи, що Україна пустить на свою територію молдовських митників і прикордонників, створивши спільні пости, через які жодна придністровська «миша» не проскочила б. Коли сподівання закрити кордони за периметром за допомогою Києва виявилися марними, молдовський президент звернувся по допомогу спочатку до президента Росії, потім до ОБСЄ, керівництва Євросоюзу, Джорджа Буша і тепер — до НАТО.

На думку відомого молдовського політолога Оазу Нантоя, ЄС та НАТО не терпітимуть біля своїх кордонів (через чотири роки, після вступу Румунії до ЄС, ці кордони наблизяться до Молдови) вогнище напруженості. Позитивно те, вважає він, що НАТО гарантує контроль на придністровській ділянці молдовсько-українського кордону. А щодо тираспольських лідерів, то, на думку оглядача, в найближчому майбутньому на них чинитимуть тиск.

Заступник міністра безпеки Придністров'я, член об'єднаної контрольної комісії, яка наглядає за ситуацією у зоні колишніх бойових дій на Дністрі, Олег Гудимо вважає: головний інтерес НАТО в цьому регіоні — витіснити з нього Росію. Кишинів, мовляв, хотів би змінити формат діючої тут миротворчої місії, замінивши російські «блакитні каски» на міжнародні. На думку Гудимо, ними можуть стати натовські солдати. Якщо ситуація розвиватиметься саме так, то «цілком можливі зіткнення, бо в регіоні довіряють лише російським та українським військовикам».

Світала ЧАЛА.
Кишинів.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Пхеньян

Готуються до свята

Сьогодні тут відзначатимуть 91-шу річницю від дня народження Кім Ір Сена. Батька нинішнього лідера Кім Чен Іра вважають у країні майже божеством, і день його народження вся держава відзначає як національне свято.

■ Нью-Йорк

Експерти готові

Світовий банк відправить групу своїх експертів до Іраку. Про це повідомив президент Світового банку Джеймс Вулфенсон. Експерти готові вирушити до Іраку для збирання і аналізу інформації, що пізніше стане в пригоді для міжнародного сприяння економічному відновленню цієї країни. Про дату їхньої відправки не повідомляють.

■ Багдад

Розбомбили все

Систему водопостачання в Багдаді майже цілком знищено, що вже спричинило стихійну демонстрацію протесту городян.

■ Вашингтон

Знову винний Саддам

Президент США Джордж Буш заявив, що нині в Іраку «ситуація хаотична, бо Саддам Хусейн створив умови для хаосу». «Для того, щоб із хаосу відновити порядок, потрібен час, але ми це зробимо», — сказав президент США.

■ Дамаск

Сирія наступна?

Міністр закордонних справ Сирії Фарук а-Шара заявив, що в разі атаки США на його країну постраждає Ізраїль. Він також відкинув звинувачення в тому, що в Сирії переховуються іракські лідери, назвавши такі обвинувачення безпідставними. Раніше міністр оборони США Дональд Рамсфелд звинуватив Сирію в тому, що деякі високопоставлені представники режиму Саддама Хусейна знайшли притулок у Сирії, а дехто з них зміг через Сирію виїхати до інших країн. У неділю президент США Джордж Буш виступив із закликом до Сирії «співпрацювати» із США і не надавати притулку представникам іракського режиму. Водночас Буш обвинуватив Сирію також у тому, що в неї «є хімічна зброя».

■ Лондон

Дежа-в'ю

Міністр закордонних справ Великої Британії Джек Стро заявив, що не впевнений, що Сирія не має хімічної зброї, і закликав до діалогу з Дамаском, щоб прояснити ситуацію.

ФОТОФАКТ

Реквієм за загиблими в іракській війні виконали студенти Національної музичної академії ім. Чайковського біля Посольства США в Україні.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Наш паротяг, уперед лети...

Успадщину від радянського ладу Україні дістався досить ситий та ласий шмат авіаційного господарства — як військового, так і цивільного (декілька сотень літаків). Чого вартий лише повний цикл авіабудування, який мають не більше десяти країн світу, тобто власна науково-конструкторська база та виробнича структура, а найцінніше — висококваліфіковані та досвідчені фахівці.

Ще були певні конструкторсько-виробничі напрацювання по двох літаках: військово-транспортному Ан-70 та пасажирському Ан-140.

Однак останній уже на стадії проектування не відповідав сучасним вимогам міжнародного ринку пасажирських авіаперевезень, оскільки розроблявся під наявні авіаційні технології виготовлення, переважна більшість яких грунтувалася на технологіях, придатних для військової, а не цивільної авіаційної техніки, та без урахування перспективних споживчих якостей літака на ринку авіаперевезень, що їх формують авіаперевізники, котрі постійно вивчають світові тенденції попиту, думки і уподобання головних споживачів послуг літака — пасажирів. Це в майбутньому підтвердила логіка життя: нині літак придатний тільки для внутрішнього ринку авіаперевезень країн СНД і за певних умов (лізинг, зниження вартості літака, продаж ліцензії тощо) у країнах Африки та Азії.

Треба зазначити, що тепер його експлуатація на внутрішніх авіалініях, з комерційної точки зору, може вилитися у блеф, оскільки висока вартість літака, незважаючи на значні податкові пільги авіавиробникам, та фінансові умови лізингу можуть призвести до наближення щомісячного лізингового платежу за літак Ан-140 (52 пасажирських місця) до лізингового платежу за літак «Боїнг-737» (110—140 місць). Звісно, впроваджувати літак в експлуатацію на внутрішніх авіалініях за таких умов можливо тільки командно-адміністративними методами за рахунок дотацій державним авіакомпаніям, що є економічним безглуздям.

Щодо подальшої багатостраждальної долі літака Ан-70, то зрозуміло одне: більшість державних коштів витрачено марно, зважаючи на майже втрачену комерційну привабливість вантажного варіанта літака Ан-70 та примарне майбутнє російсько-українського консорціуму з його виготовлення, адже росіяни активно просувають ідею розробки власного транспортного літака нового покоління Ту-330 та ремоторизації літаків Іл-76, що виливається в серйозну проблему з подальшим фінансуванням, необхідним для впровадження літака Ан-70 у серійне виробництво. Тобто майбутнє Ан-70 залежатиме від наполегливості та спроможності наших урядовців переконати російську сторону виконати частину своїх зобов'язань із продовження фінансування робіт на літаку, який завершує випробування. Україна знехтувала інтереси західних авіавиробників на початку 90-х років, які були зацікавлені у партнерстві щодо створення і виготовлення літака за умови відповідності модернізованого (західною авіонікою) літака західним стандартам та обов'язкового виготовлення його в Україні без участі інших партнерів. Українські розробники прийняли одновекторне врахування інтересів російських партнерів, що призвело до розробки європейськими країнами власного транспортного літака. Це про досягнення, а також про євроатлантичну інтеграцію на словах і на ділі.

Про «окремі» недоліки

Мені не зрозуміло, чому у країні з повним авіаційним циклом досі не створено і серійно не виготовлено сучасні моделі сільськогосподарського літака з урахуванням потреб сьогоденних та майбутніх тенденцій розвитку аграрного сектору господарювання (про літак Ан-3 та розмаїття моделей саморобних аматорських літаків не йдеться — це минуле). Попит на обробку угідь із повітря задоволений ледь на 2—5%. Тим часом народні умільці, із порушенням санітарно-гігієнічних норм та правил, на ризик та шкоду власному здоров'ю, обробляють угіддя з повітря на відкритих (негерметичних) мотодельтапланах.

Також не зрозуміло, чому в країні, яка має повний авіаційний цикл, досі не створено сучасного, економічного, швидкісного та комфортабельного пасажирського літака ділового класу на 10-20 місць. Ан-28, Ан-38, Л-410 не відповідають сучасним вимогам до пасажирських літаків, як за паливною ефективністю, так і за комфортністю польоту. Крім того, літаки Ан-28, Ан-38 вже давно не українські, а Л-410 — взагалі літак цілковито чеської розробки та виготовлення (кількість їх в Україні — не більше десятка), тобто робити ставку на широке використання вказаних літаків в Україні недоречно.

Сьогодні вектор інтересів українських авіарозробників вимушено повернувся на схід. Певні успіхи в Ірані та майбутні проекти у Китаї показують нібито правильність обраного напрямку, проте фінансову та моральну вигоду отримає тільки АНТК ім. Антонова, авіабудівні підприємства України знову залишаються за межами «вектору», оскільки проекти не передбачають виготовлення та продаж готової продукції у Китай, а тільки модернізацію китайського літака, створеного на базі українського Ан-12. Стало очевидним, що китайські авіафахівці краще і швидше, ніж українські «батьки» літака, прорахували найвищу у світі (у своєму класі) комерційну та економічну ефективність Ан-12.

Цілком очевидно, що керівництво АНТК ім. Антонова на початку 90-х років минулого століття повністю зосередилося на створенні літака Ан-70 і хибно не брало до уваги поточний і перспективний комерційний потенціал літака Ан-12 на міжнародному ринку вантажних авіаперевезень з метою його модернізації. У результаті: примарна доля літака Ан-70, модернізований літак Ан-12 виготовлятиметься у Китаї, а фінансові і моральні збитки — Україні.

Піком авіаційної діяльності українських авіаперевізників можна вважати середину дев'яностих років, коли приблизно дві сотні літаків різних типів вийшли на міжнародний ринок авіаперевезень. Світова економіка перебувала у стані стабільного росту і відчувала певний дефіцит в обсягах дешевих вантажних авіаперевезень. Збіг двох чинників дав хороший шанс українським авіаперевізникам стрімко вийти на ринок та певний час утримуватися на ньому. Проте фінансово скористалися з такої ситуації лише західні транспортно-експедиційні фірми, які традиційно контролювали міжнародний ринок вантажних авіаперевезень, та декілька громадян України, котрі перші встигли налагодити комерційні стосунки із західними фірмами і діяли винятково в їх інтересах як посередники.

Конкурентна боротьба між собою

Натомість українські авіаперевізники розгорнули гостру конкурентну боротьбу між собою за доступ до згаданих фірм-посередників. Конкурентна боротьба супроводжувалася залученням органів державної влади, у тому числі авіаційної влади, чиновників Кабінету Міністрів, адміністрації Президента, командування ВПС та Збройних Сил України, судових, податкових органів та народних депутатів України. Правоохоронні органи вміло використовували конкурентну боротьбу між авіаперевізниками і тривалий час паразитували на ній, періодично провокуючи внутрішні гучні скандали з подачі закордонних засобів масової інформації, та взяли її під контроль із певною вигодою для себе. Водночас вітчизняні авіаперевізники, фінансово знекровлені демпінговими цінами на авіаперевезення та боротьбою між собою, наприкінці 90-х років майже згорнули активну авіаційну діяльність. Проте не відбулося жодного судового розгляду про корупційні діяння українських чиновників від авіації за вказаний період.

Незнання сучасних швидкоплинних тенденцій розвитку авіаційної діяльності структурами виконавчої влади призвело до значних економічних втрат та часткової втрати Україною престижу авіаційної держави за дуже короткий термін самостійного господарювання.

Окремо слід відзначити міцно закручений вузол проблем на ринку пасажирських авіаперевезень, який умілими зусиллями лише декількох чиновників стабільно утримується у стані перманентної кризи протягом останніх восьми років, незважаючи на десятки прийнятих виконавчою владою постанов, рішень тощо. Щоб зрозуміти витоки, причини та дійових осіб тонкої матерії кризової ситуації, необхідно провести побіжний екскурс у недалеке минуле.

Подрібнення флагмана

На час здобуття Україною незалежності на її території діяло Українське об'єднання цивільної авіації, створене на основі підрозділів радянського «Аерофлоту». Керівництво об'єднання не мало досвіду самостійного управління галуззю цивільної авіації як складової господарського комплексу, особливо під час економічної кризи у державі, тобто залишалось на рівні виконавця, який раніше отримував керівні вказівки з міністерства у Москві.

Показовим підтвердженням наведеного є доля державної авіакомпанії «Авіалінії України», яка за десять років існування зусиллями чиновників Мінтрансу, Кабміну та конформізмом керівників авіакомпанії доведена до кризового стану. Основною причиною такого стану державного підприємства є невчасна зміна парку застарілих моделей літаків радянського виробництва сучасними літаками, які дають змогу виконувати польоти по міжнародних повітряних лініях (МПЛ) без обмежень. Про обмеження на польоти по МПЛ для літаків радянського виробництва урядовцям було відомо з 1994 року після прийняття відповідних нормативних документів ICAO.

Заради справедливості слід зазначити, що керівництвом Укравіатрансу та авіакомпанії у середині дев'яностих років здійснювалися спроби з поновлення парку літаків сучасними моделями західного виробництва, проте власники літаків вимагали урядових гарантій під оплату за надані у лізинг літаки. На той час уряд часто надавав гарантії під вочевидь сумнівні кредити, але жодного разу не спромігся надати державну гарантію під отримання декількох нових літаків, котрі вкрасти та приховати неможливо. Сумний і повчальний урок в історії української авіації та її керівних чиновників.

Іншою причиною занепаду державного підприємства, яке повинно було бути флагманом на міжнародних авіалініях, стало подрібнення флагмана на низку самостійних, дочірніх, або створення нових авіакомпаній під вигідні маршрути, які відбиралися від «Авіалінії України», а борги залишалися підприємству. Так, у 1992 році створена дочірня авіакомпанія «Міжнародні Авіалінії України», якій було надано найвигідніші напрямки до країн Західної Європи, у той же час власне авіакомпанія «Авіалінії України» самостійно могла виконувати рейси на передаваних напрямках, що не довело б її до сучасного кризового стану.

1994 року створено авіакомпанію «Аеросвіт» під близькосхідний напрямок пасажирських авіаперевезень, до якої поступово перейшли, за потурання авіаційної влади, прибуткові напрямки до країн Східної Європи, країн СНД, а зараз йдеться і про трансатлантичні авіаперевезення, які раніше виконувала авіакомпанія «Авіалінії України». Взагалі, історія створення та наступних перереєстрацій в Україні авіакомпанії «Аеросвіт» вкрай втаємничена, а скандали, що виникали у процесі діяльності авіакомпанії, швидко гасилися в урядових кабінетах без розголосу. Напівприховане лобіювання інтересів авіакомпанії на шкоду державній АК «Авіалінії України» з боку держслужбовців різних рангів жодного разу не розглядалося органами, покликаними боротися з корупцією.

Нове керівництво Міністерства транспорту України, схоже, зумисне вирішило остаточно зняти питання існування АК «Авіалінії України» не на її користь, зважаючи на ті "незручності", які створюють керівництву міністерства працівники авіакомпанії своїми аргументованими та справедливими вимогами і протестами. На цю думку наштовхують непристойна кадрова чехарда навколо посади президента авіакомпанії та публічні висловлювання керівників міністерства за останні півроку.

За рахунок успішної та напруженої праці на оновленому парку літаків колектив АК «Авіалінії України» зміг би погасити заборгованість перед кредиторами та працівниками авіакомпанії і повернути статус флагмана вітчизняної авіації. Урядовцям необхідно зробити болючий вибір між, з одного боку, подальшим існуванням державної авіакомпанії з терміновою і ефективною державною підтримкою, допомогою у вирішенні створених не без участі органів державної влади більшості проблем та, з другого боку, ліквідацією авіакомпанії з подальшою обов'язковою виплатою заборгованості працівникам, погашенням її перед кредиторами за рахунок державних коштів і численними судами з невдоволеними кредиторами і працівниками авіакомпанії, що пригасить і так не дуже яскравий імідж виконавчої влади.

Песимізму додає удавана неспроможність державних контролюючих та правоохоронних органів протягом тривалого часу встановити причетність до виникнення з окремих позицій заборгованості авіакомпанії «Авіалінії України» керівних осіб уряду, міністерства, Укравіатрансу, котрі своїми невиваженими рішеннями та вказівками сприяли розвитку авіакомпаній «МАУ» і «Аеросвіт», нахабно залишаючи борги державній авіакомпанії.

«Експеримент» з накопичення боргів

Ще одним підтвердженням хаосу у діях керівництва Міністерства транспорту є наслідки літнього «експерименту» із розширення внутрішніх пасажирських авіаперевезень.

Відомо, що скільки-небудь значущий суспільний експеримент потребує детального техніко-економічного обгрунтування, науково обгрунтованої методики

А дух Каменяра — незламний

Учена рада Львівського національного університету імені Івана Франка звернулася до його Почесного доктора — Президента України Леоніда Кучми з проханням стати на захист репутації вузу та законних прав 28-тисячного колективу.

Завершився термін перебування ректора університету Івана Вакарчука на посаді. Наступні вибори набувають скандального характеру, бо невідомий «диригент» намагається створити нездоровий морально-психологічний клімат у середовищі учених, педагогів. Вони отримали поштою вісники якогось громадського комітету «Влада за людину». Хто їх готував, де вони були надруковані, невідомо. Схоже, що послання на чотирьох аркушах гарного паперу із кольоровим друком коштували чимало. Чому ж громадський комітет не оприлюднив себе? Бо «за бажання сказати правду, за право бути собою значна кількість працівників заплатила позбавленням роботи», — стверджують анонімні автори і водночас не називають жодного прикладу переслідування за «інакомисліє». Бо такого немає. А як оцінює випад проти ректора професора університету?

Про це йдеться у листі до Президента України: «Понад 10 років Львівський національний університет ім. І. Франка — один із найдавніших науково-освітніх центрів Європи очолює талановитий учений та організатор, відомий громадський діяч професор Іван Вакарчук. За цей період попри складні соціально-економічні умови університет не лише зберіг, а й примножив свої надбання у розвитку сучасної науки й освіти: відкрито 4 нові факультети, 3 коледжі, створено понад 30 кафедр, низку науково-дослідних інститутів і центрів, десятки нових спеціальностей, видано сотні підручників, навчальних посібників, монографій, наукових збірників. Активно працюють 15 рад для захисту докторських і кандидатських дисертацій. У системі вищої освіти України університет започатковував і впровадив низку інноваційних методів, проектів, зокрема тестові вступні випробування, міждисциплінарні магістерські програми, програму «Обдаровані діти села» та ін. Це забезпечило об'єктивний відбір талановитої молоді для навчання в університеті. Досвід нашого університету широко використовується в інших навчальних закладах України...

Значна заслуга в цьому професора І. Вакарчука — ректора університету, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, автора оригінальних підручників і посібників...»

Представники анонімного громадського комітету ставлять під сумнів усі ці здобутки.

Студенти і викладачі, які вийшли на велелюдний мітинг біля пам'ятника Франкові, задекларували свій протест проти грубого втручання у волевиявлення колективу. Про таке втручання, на їхню думку, свідчать загадкові накази із міністерства, якот: 18 березня Міністр освіти Василь Кремень підписав наказ

проведення, достовірного опрацювання результатів, публічного обговорення результатів та висновків з експерименту, оскільки негативні наслідки можуть зачепити інтереси окремих соціальних груп і верств суспільства.

На перший погляд, задум експерименту передбачав благородну мету та соціально значущий аспект, а саме оживити внутрішні пасажирські авіаперевезення за рахунок збільшення кількості маршрутів, частоти рейсів та зменшення вартості авіаквитків. Однак збитки авіакомпаній — учасників експерименту, за різними джерелами, становлять понад 7 млн. гривень, що свідчить про відсутність розроблених міністерством згаданих передумов проведення експерименту. Викликає подив, що за такої чисельності службовців (тільки Департамент авіаційного транспорту налічує понад 300 осіб, що дещо перевищує кількість літаків цивільної авіації України, придатних до польотів) Мінтранс не спромігся розробити необхідних передумов проведення експерименту.

Немає необхідності в глибоких знаннях економіки, щоб розуміти та керуватися прописними істинами: ринок диктує попит, а на попит впливає ціна послуги та платоспроможність населення. Ціна послуги не може бути нижча за її собівартість, а щодо платоспроможності населення, то три чверті його ледве зводять кінці з кінцями. Орган державної влади може встановити ціну послуги нижче собівартості лише на соціально значущі послуги, із наступним відшкодуванням різниці у цінах із державного бюджету, що має закріплюватися законодавчо. Пасажирські авіаперевезення не належать до соціально значущих послуг, а тому волюнтаристське встановлення Мінтрансом знижених цін на авіаперевезення, майже вдвічі нижче собівартості, суперечить чинному законодавству.

Проте Генеральна прокуратура надто мляво відреагувала на явні порушення чинного законодавства з боку керівництва міністерства та не спробувала негайно припинити їх, бо, мабуть, не спромоглася встановити факти порушень під час перевірки.

Оговтавшись після перших негативних результатів впроваджуваного експерименту, керівництво міністерства лукаво і цинічно заявило, що він проводиться на «добровільних засадах» і за негативні результати діяльності несуть відповідальність авіакомпанії, які «самостійно вибрали маршрути польотів і здійснили економічні розрахунки», а міністерство лише «допомагало» керівникам авіакомпаній у проведенні експерименту з накопичення боргів. Чому можлива така неповага до керівників авіакомпаній, котрі нібито декілька років «спали», а з приходом нового міністра «прокинулися» і одразу «пірнули» в експеримент? Мабуть, вони самі того варті, оскільки не знайшлося жодного сміливця, котрий протистояв би міністерському свавіллю.

Не варто доводити шкідливість стереотипів минулого у помислах та діях посадових осіб органів державної влади, вони очевидні. Але впертість, з якою діяли керівники міністерства під час проведення експерименту, насторожує і обурює, адже вона призвела до поглиблення кризи у цивільній авіації та створює небезпечний для суспільства прецедент — повернення командно-адміністративних методів керування. Щоправда, один соціальний аспект експерименту відбувся — гучна його реклама дала змогу декільком періодичним виданням та телеканалам істотно поправити своє фінансове становище.

Чи була альтернатива експерименту?

На думку авіаційних експертів, розширення географії маршрутів та частоти рейсів на внутрішніх пасажирських авіаперевезеннях можливе без гучних і збиткових експериментів. Авіаперевезення з декількох великих регіональних центрів у столицю необхідно підтримувати і розвивати за рахунок польотів літаків середньої місткості (50—60 пасажиро-місць), а розвиток попиту на міжобласні рейси здійснювати залученням сучасних, економічних та комфортабельних літаків малої місткості (10—25 пасажиро-місць), які забезпечують комфорт пасажирам збільшеною висотою польоту (порівняно з наявними в Україні літаками), де вплив турбулентних явищ в атмосфері на літак значно менший, ніж на малих висотах. Однак розраховувати на появу таких літаків в Україні не доводилося, оскільки їх ввезенню та сертифікації опиралися два міністерства — промислової політики та транспорту, із малозрозумілих та неаргументованих мотивів. Найвагоміший аргумент чиновників міністерств — це створення конкуренції між зарубіжними літаками малої місткості та вітчизняним п'ятидесятимісним Ан-140. Недоречність такого аргументу полягає в тому, що заповнення пасажирами 50-місних літаків на 80—100% минулого літа відбулося тільки на декількох маршрутах, на решті маршрутів середня кількість пасажирів становила якраз від 5 до 25 осіб, за знижених більш ніж удвічі від собівартості цін на авіаквитки. Тобто літаки перевозили повітря, авіадвигуни спалювали дороге (за вартістю) паливо та останні надії авіакомпаній на виважене державне регулювання авіаційної діяльності, замість волюнтаризму та командних методів керування авіаційною галуззю. На початку 2003 року міністр транспорту заявив про необхідність залучення літаків малої місткості іноземного виробництва до внутрішніх пасажирських авіаперевезень. Це можна розцінити як зародок усвідомлення проблем внутрішніх авіаперевезень.

Зрозуміло, що використання авіакомпаніями літаків різної пасажиромісткості сприятиме розширенню і рентабельності внутрішніх авіаперевезень без сумнівних експериментів. Проте сподівання припинити експериментальний безлад у цивільній авіації знову не виправдалися: у лютому 2003 року Мінтранс прийняв рішення про продовження минулорічного експерименту в подвійному масштабі з наданням пільг, квотуванням, встановленням занижених тарифів тощо.

Звідси випливає висновок: Міністерству транспорту необхідно змінити ставлення до авіакомпаній, не втручатися безцеремонно у їх діяльність, а уважно прислухатися до думок і потреб авіаперевізників та сприяти у розвитку парку літаків, адже справа і мета державницька, спільна — розширення внутрішніх авіаперевезень в інтересах пасажирів.

Не менш вражаючий факт розмаху «діяльності» керівництва Міністерства транспорту — це капітальний ремонт будівлі Укравіації (проспект Перемоги, 14), кошторисна вартість якого, за попередніми даними, становить до 100 мільйонів гривень. І це тоді, коли уряд гарячково вишукує резерви для поповнення бюджету, а тисячі пенсіонерів у холодних оселях чекають на бодай мізерну надбавку до пенсії. Не варто вникати у подробиці, звідки кошти, хто і як їх заробив, зрозуміло одне: проведення таких ремонтів у цілком придатних для роботи будівлях за наявності серйозних проблем у соціальній сфері держави — явище аморальне та обурливе..

Минулий 2002 рік вписав одну з трагічних сторінок в історію української авіації, напередодні відзначення 100-річчя світової авіації. За даними неурядової організації Aircraft Crashes Records Office (Женева), торік у світовій цивільній авіації значно зменшилася кількість авіакатастроф та пов'язаних із ними жертв: у 154 катастрофах загинуло 1397 осіб. Кількість авіакатастроф у 2002 році стала найнижчою з 1965 року, а кількість жертв виявилася найменшою з 1947 року. Тим болісніше торкатися трагедій у Скнилові та Ісфахані. Стосовно скнилівської трагедії слідство не закінчено, висновки буде зроблено пізніше.

Причину катастрофи літака Ан-140 встановить державна комісія, яка визначить чинники, що могли вплинути на відхилення літака від установленої схеми заходу на посадку в аеропорту. Це необхідно, насамперед, для запобігання подібних відхилень у майбутньому. Проте першопричиною катастрофи став рудимент радянської свідомості у чиновників двох міністерств, в управлінні котрих знаходилися трагічний рейс і загиблий літак.

Яка нагальна потреба викликала виліт літака з рівнинного аеропорту у простих метеоумовах, опівдні з наперед відомою нічною посадкою на гірському аеродромі у складних метеоумовах? Тільки халатна безпечність організаторів рейсу з двох міністерств, які вкотре розраховували на відоме «авось».

Боляче читати перелік пасажирів трагічного рейсу —порядні керівники наступного дня подали б прохання про відставку, інакше не варто роздумувати про моральні засади владної вертикалі. Залишається сподіватися, що Генеральна прокуратура віддасть належне службовцям обох міністерств за створення передумов трагічному рейсу літака Ан-140, оскільки літак був побудований на державні кошти і переданий в експлуатацію молодій авіакомпанії, у документах котрої про створення і сертифікацію ще не встигло висохнути чорнило. Загадковою видається короткозора позиція правоохоронних органів, які безпідставно вважають інформацію щодо страхування життя людей та державного майна конфіденційною. Очевидно, приховується факт страхування пасажирів та літака з порушенням чинних правил. Проте найважливішим залишається здатність авіаційної влади спромогтися на належні висновки з катастрофи з метою недопущення втрати потенційних покупців та ринку послуг літака Ан-140, що може завдати українському літакобудуванню ще більших невиправних втрат.

Побіжний огляд стану справ у цивільній авіації України вказує на необхідність зміни методів і стилю впливу та регулювання органів державної влади стосовно суб'єктів авіаційної діяльності, що, крім іншого, вимагає радикальних кадрових змін серед керівників Міністерства транспорту України, котрі відповідають за авіаційну галузь, та авіаційного департаменту.

Георгій МАНЧУЛЕНКО, секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони, фракція «Наша Україна».

про звільнення Івана Вакарчука у зв'язку із завершенням дії контракту і призначив його виконувачем обов'язків ректора — до заміщення вакантної посади в установленому порядку. Не дочекавшись «установленого порядку», уже через два дні, 20 березня, надійшов лист начальника департаменту кадрової роботи Міносвіти В. Биковського про відкликання попереднього наказу. Прес-центр університету оприлюднив заяву про те, що чи не вперше в історії української освіти освітянсько-науковий простір перетворився на експериментальний майданчик анонімних пасквілів. І все це є «демонстративною зневагою» до академічних свобод та інституційної автономії університету.

Сторінки славної історії університету засвідчують, що цей вуз завжди був осередком передової думки — з усіма вислідами, що звідси випливали за різних ідеологічних режимів. Хвилі арештів «націоналістичного охвістя» розпочиналися саме тут. Однак незламний дух Каменяра за найчорніших репресій не полишав цих стін...

Доктор геолого-мінералогічних наук, професор, декан геологічного факультету Роман Лещух каже:

— Особливою заслугою Івана Вакарчука як керівника вузу вважаю системне плекання української еліти з вихованців вузу. Важливо те, що цю еліту ми цілеспрямовано шукаємо в глибинці. Наш університет має найвищий в Україні відсоток випускників сільських шкіл. Викладачі виїжджають у найвіддаленіші райони, консультують там учителів та учнів. У нас упроваджено широке студентське самоврядування — і ніхто нікого не переслідує за політичні погляди.

— Ми можемо пишатися тим, що наш ректор уособлює обличчя університету і навпаки, — додає професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки Йосип Стахіра. — На останній конференції колектив запропонував висунути кандидатуру Івана Вакарчука для нагородження орденом Ярослава Мудрого. Та Іван Олександрович попросив зняти цю пропозицію і сказав, що для нього найвища винагорода — бути професором найстарішого в Україні вузу.

А версія політичного тиску на університет, котру широко обговорюють у вузі та за його межами, либонь небезпідставна: такий потужний численний електорат, певна річ, має свій авторитетний голос і помітно впливає на формування переконань широких кіл громадськості. Дух Каменяра, що обітує тут, — волелюбний і незламний. Так склалося історично, а традиція — не рукавичка: з руки не знімеш...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Громада — стратег чи реставратор?

(Початок на 5-й стор.).

***Іван ЛОПУШИНСЬКИЙ:** «Районні ради перетворено на «Тимурівські команди»*

— Про яку роль територіальної громади можна казати, якщо ми протягом двох років навіть не можемо зареєструвати ухвалений радою статут територіальної громади, оскільки постанова Кабінету Міністрів, на відміну від Конституції та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», не передбачає такої ланки самоврядування, як район у місті.

Увесь світ іде шляхом децентралізації влади, оскільки громадянин має вирішити принаймні 95 відсотків своїх питань там, де проживає, а не в Києві чи обласному центрі. Але щоб так сталося, слід провести докорінне реформування самої системи влади в державі.

Не треба боятися укрупнення областей і районів. Маємо подолати хибну радянську практику вирішувати свої питання нагорі — в районі, області чи столиці. Усі повноваження з розв'язання проблем місцевого життя слід передати територіальним громадам, обраним ними радам та органам самоорганізації населення.

Друге — адміністративна реформа. Потрібно відмовитися від таких структур виконавчої влади, як державні адміністрації на рівні областей і районів. Рада, виконком — ось і все. Державна адміністрація повинна мати лише контрольні функції.

І, зрештою, третє: маємо домогтися виконання хоча б тих законів, які вже є. Треба повернути незаконно забрану основу місцевого самоврядування, зокрема в районах у містах. Стаття 16 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» стверджує, що «матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме й нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, позабюджетні цільові та інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад... районів у містах». Проте це підґрунтя вибито з-під ніг територіальних громад районів у містах окремими міськими радами. І що ми маємо, точніше, чого не маємо, сьогодні: ані майна, ані самостійних фінансових потоків, ані землі, ані самої територіальної громади. Скажемо прямо: на рівні району в місті місцевого самоврядування просто немає, оскільки районні ради перетворено на свого роду «Тимурівські команди». Тому треба законодавчо розмежувати повноваження між міською і районною у місті радою.

Крім законодавчого розмежування повноважень між містом і районом у місті, потрібно мати насамперед власний повноцінний бюджет. На сьогодні в територіальної громади немає стимулів дбати про власну дохідну базу, оскільки райони у місті дотаційні. Треба уже тепер подбати про поступовий перехід від постатейного складання бюджету за підрозділами до бюджету за програмами. Депутатам відомо, скільки коштів і на що саме буде витрачено протягом року.

До речі, я єдиний, хто не підписав угоду про співпрацю з обласною радою. Чому? Тому що укладання таких угод не передбачене ні Конституцією, ні законом про місцеве самоврядування. Рекомендації, які надаватиме обласна рада «нижчим» радам, не матимуть юридичної сили, оскільки, приміром, районна в місті рада має здійснювати повноваження, делеговані їй міськрадою. Допомогу з проведення виборів, як пропоновано в угоді, теж не можуть нам надавати, оскільки, згідно із законодавством, виборами займаються не ради, а виборчі комісії. А про свою діяльність районна рада не зобов'язана, як вимагає угода, інформувати обласну раду, а тільки виборців та, в частині делегованих повноважень, міську раду.

На мою думку, сьогодні має по-справжньому запрацювати Закон України «Про органи самоорганізації населення». Наша районна у місті рада вже делегувала квартальним комітетам частину своїх повноважень із передачею відповідного фінансування.

Я згодний з Президентом України, котрий сказав: «Я хочу, щоб Україна стала державою з повноцінним місцевим самоврядуванням».

Підготувала Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Розумна регіональна політика та місцеве самоврядування — запорука гідного майбутнього

ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

16 квітня відбудуться парламентські слухання з проблеми регіональної політики та місцевого самоврядування в Україні. Здається, ніхто не може поставити під сумнів важливість названої теми. Адже головна запорука підвищення рівня демократії в суспільстві — це ефективна й максимально наближена до людей місцева влада. Право громадян на управління державою реалізується насамперед на місцевому рівні. Саме тут є шанс, як ніде, розкрити ініціативу мільйонів громадян, залучити їх до громадського життя. А якщо такої місцевої влади в державі нема, то й демократія в ній відсутня.

Водночас не менш важливі й питання регіональної політики. Адже кожен із регіонів держави має власну специфіку, і лише з її урахуванням ми можемо домогтися гармонійного балансу національного й місцевого інтересу. Натомість маємо низку кричущих проблем: депресивних територій, шахтарських поселень, малих міст, із яких і складаються великі проблеми великої України.

Мені найменше хотілося б, щоб парламентські слухання перетворилися на чергові плачі з приводу того, що все в нас погано (або навпаки: на чергові бадьоренькі рапорти, що під мудрим керівництвом мудрого Президента ми успішно долаємо окремі труднощі). Для того, щоб слухання були конструктивні, вони насамперед мусили б, на мою думку, виконати три головні вимоги.

По-перше, дати глибокий аналіз сучасної ситуації з місцевим самоврядуванням і регіональною політикою в Україні.

По-друге, окреслити бажану модель регіональної політики та місцевого самоврядування в майбутньому, яка відповідала б нашому декларованому прагненню інтегруватися в євроструктури.

І, нарешті, по-третє, визначити кроки, які потрібно здійснити для того, щоб перейти від сьогоднішньої моделі до бажаної.

Трохи про нинішню ситуацію

Формально і Конституція, і чинний закон про місцеве самоврядування (ухвалений ще 1997 року) гарантують громадянам право самостійно управляти своїми територіальними громадами. Але, на жаль, як це часто буває в Україні, в законі написано одне, а в житті відбувається зовсім інше. На практиці маємо цілковиту залежність сільського, селищного і міського самоврядування від районних і обласних державних адміністрацій. Цю залежність закладено вже в процедуру формування місцевих бюджетів — адже райцентр не може затвердити свого бюджету, поки райрада (а фактично — райадміністрація) не «спустить» йому відповідні нормативи. Трохи вільніше почуваються стосовно цього після ухвалення Бюджетного кодексу лише обласні центри і міста обласного підпорядкування. Але й тут у обласних адміністрацій є достатньо важелів тиску.

Свідченням цього є, наприклад, нещодавні події в Сумах, де обраний міський голова не витримав нерівної боротьби з головою адміністрації і подав у відставку.

Основи для таких колізій закладено в нашому законодавстві, яке не визначає поділу компетенцій «по вертикалі». А тим часом погляньмо на сусідню Польщу. Там Варшава як звичайна гміна (адміністративна одиниця найнижчого рівня) входить до Мазовецького воєводства. Але функції міської ради Варшави одні, а сеймика воєводства — зовсім інші. Їхні компетенції ніде не перекриваються. Ніхто не думає ні на кого тиснути, кожен робить свою справу. Тому й ми конче потребуємо розділити компетенції органів самоврядування різних рівнів, а головне — наділити кожен із них власними джерелами формування бюджету.

Я навів один тільки приклад. На жаль, таких законодавчо неврегульованих моментів дуже багато. Наприклад, досі не виписано процедуру визначення меж адміністративно-територіальних одиниць (ніким не скасований давній документ відносить це до компетенції...

■ ■ ■

Переважна більшість територіальних громад не здатна сьогодні сформувати бюджет

■

Президії Верховної Ради, яка не діє вже з 1996 року)! Не реалізовано принципу повсюдності місцевого самоврядування (маємо багато територій, на які не розповсюджується компетенція жодної з територіальних громад). Тому цілісну законодавчу базу, яка захищала б реальне місцеве самоврядування (а не просто декларувала його) тільки належить створити.

На жаль, маємо також констатувати: переважна більшість територіальних громад не здатна сьогодні сформувати бюджет, достатній бодай для якогось забезпечення інтересів населення. З понад 12 тисяч сільських рад більш як у половині єдиною бюджетною установою взагалі є... сама сільська рада з головою, секретарем та сторожем. Стан районних центрів — не набагато кращий. Нещодавно я проїхав кілька районів на рідній Вінниччині. Тут місцевий бюджет часто зводиться винятково до мінімальної зарплатні учителям та медикам. Про ремонт доріг чи приміщень, про закупівлю якогось обладнання просто не йдеться.

Таке становище має багато причин. Одна з них — те, що колись місцеві ради практично відсторонили від процесу приватизації. А якби приватизація відбувалася з відання місцевої ради, то вона десять разів подумала б — чи варто прирікати на закриття заводик, який дає робочі місця і платить податки.

Тому сьогодні ми ніколи не відродимо місцевого самоврядування, якщо не наділимо територіальні громади правом реально розпоряджатися своїм майном і землею — в інтересах усього населення, а не окремих його груп.

Корені негараздів

Самоврядування в Україні отримало потужний імпульс на початку 90-х. На жаль, потім державна влада пішла шляхом гіперцентралізації. Київ прагнув підкорити своєму диктатові регіони, а регіони, в свою чергу, диктувати волю обраним міським головам і місцевим радам. Маємо численні випадки, коли надто «непокірних» міських голів просто усували — штучно влаштувавши «переворот» на рівні ради (благо, «місцеві» депутати в нас часто працюють у бюджетних установах і беззахисні перед адміністративним тиском).

Не вважаю таку політику розумною. Мудрий навпаки делегує якомога більше своїх повноважень, але шукає собі мудрих партнерів, здатних належно розпорядитися тими повноваженнями. А в нас і якість самоврядування і якість державної влади часто дуже низькі.

Але, попри всі несприятливі тенденції, і сьогодні є такі міста (переважно це — рівень обласного центру чи міста обласного підпорядкування), де сформовано потужні команди однодумців — міського голови та депутатів, і де ці команди роблять справді добрі справи для людей. Але сьогодні вони часто роблять це всупереч загальній ситуації, а треба — щоб закон гарантував їм нормальні умови для роботи.

Оскільки читання стосуватимуться саме законодавчих аспектів забезпечення місцевого самоврядування й регіональної політики, хочу наголосити на, такій обставині. Ті доповнення, які готувалися до чинного закону про місцеве самоврядування ще попереднім складом депутатського корпусу, стосувалися певного перерозподілу владних повноважень. Міський голова ставав «сильнішим», рада — слабшою. Не вважаю такий підхід правильним. До питань місцевого самоврядування треба підходити комплексно, насамперед дбаючи про те, щоб ради мали реальні фінансові й матеріальні можливості підтримувати певні стандарти життя людей. Тому сьогодні комітет готує значно істотніші зміни до законодавства. Вони стосуватимуться і того, про що я вже говорив, і чіткішого розмежування повноважень між радою, її виконкомом і головою (причому жодну з ланок не можна послаблювати — бо перекіс владних повноважень призводить до зловживань), і гарантій діяльності місцевого самоврядування, і розвитку самоорганізації населення. У цій роботі ми спираємося і на думку практичних працівників на ниві самоврядування — міських голів та місцевих депутатів, і на поради науковців-експертів. При комітеті вже створено громадську раду з їхньою участю.

Хочу зупинитися ще на одному. В наших ЗМІ останнім часом розгорнулася цілеспрямована кампанія дискредитації і парламенту, і місцевих рад. Ми дійшли вже до того, що, як свідчать дані соціологічних опитувань, 16 відсотків наших співгромадян взагалі вважають парламент непотрібним. Ставлення до місцевих рад — не краще.

Але у країнах розвиненої демократії скрізь є розвинені представницькі органи місцевого самоврядування — ради. Саме радам належить головна функція самоврядування — затвердження бюджету, розпорядження майном та землею. На жаль, в Україні ці ради (особливо на рівні районів та областей) часто невиправдано слабкі. Останнім часом набула поширення практика: до цих рад масово йдуть чиновники місцевих адміністрацій. Постає абсурдна ситуація: людина сама виконує бюджет як начальник управління і сама себе контролює як голова відповідної депутатської комісії! А саме таку ситуацію ми вже маємо в деяких обласних радах. Але за цього доводиться до абсурду сама ідея народного представництва, його контролю над виконавчою владою.

Тому функції рад треба розширювати (надавши обл- та райрадам право реально формувати власний бюджет і його виконувати). Але водночас слід змінити принцип формування цих рад, перейшовши до пропорційної системи виборів. Бо тільки тоді ми перейдемо до того, що називається реальним контролем громадян над владою. А не відродивши реального місцевого самоврядування, не показавши мільйонам громадян, що від їхньої позиції щось насправді залежить, ми ніколи не досягнемо серйозних позитивних зрушень і в державі в цілому.

Отже, підсумовуючи аналіз сучасного стану, маємо констатувати насамперед низку недосконалостей чинного законодавства. Це — відсутність чіткого поділу між повноваженнями самоврядних органів різних рівнів, між повноваженнями органів державної виконавчої влади на місцях та органами місцевого самоврядування, відсутність чіткого поділу повноважень між територіальною громадою, радою та головою, відсутність закону про адміністративно-територіальний поділ, відсутність принципу повсюдності місцевого самоврядування, гарантій формування достатньої ресурсної (насамперед — фінансової), майнової та кадрової бази органів місцевого самоврядування тощо.

Але не менш негативне значення має й невиконання навіть тих законів, які формально забезпечують місцеве самоврядування (назву бодай численні випадки протизаконного тиску регіонів на міста). Все це накладається на відсутність механізму «вирівнювання» регіонів, чіткої концепції регіональної політики держави.

Бажана модель

На мою думку, вона повинна виходити з головного: з якомога повнішого поєднання можливостей забезпечення інтересів держави в цілому, регіону, територіальної громади та окремого громадянина.

Не секрет, що в регіонах вже зріє незадоволення: мовляв, роль колишньої Москви в Україні вже перебрав Київ. Для того, щоб регіони не почувалися скривдженими, наші провідні фахівці вважають: у державі мусить бути створено принаймні десять більш-менш рівномірно розташованих мегаполісів, у кожному з яких громадянин повинен мати змогу отримати весь набір освітніх, культурних, медичних, інформаційних тощо послуг на рівні, не нижчому від столичного, де має бути сформовано сучасну ділову інфраструктуру, що забезпечуватиме динамічний розвиток не лише власного, а й сусідніх регіонів, «вирівнювання» їхніх потенціалів.

■ ■ ■

Міста-мегаполіси повинні одержати статус міст загальнодержавного значення з вищим рівнем повноважень, аніж звичайні центри регіонів

Зрозуміло, що такі міста-мегаполіси повинні одержати статус міст загальнодержавного значення з вищим рівнем повноважень, аніж звичайні центри регіонів. Бо інакше вони працюватимуть лише на «свою» область, сусідам нічого не дістанеться.

Як я вже казав вище, має бути чітко розподілено повноваження органів місцевого самоврядування по вертикалі, ці органи повинні діяти абсолютно незалежно один від одного, виконуючи кожен власну функцію.

Гострою залишається й проблема базового рівня самоврядування, де зосереджено основні повноваження й основну відповідальність. Чинне законодавство визначає як базовий рівень саме територіальну громаду — село, селище, місто. Але абсолютна більшість не лише наших сільрад, а й навіть малих міст сьогодні нездатні забезпечити належне обслуговування своїх громадян.

На мою думку, базовим рівнем місцевого самоврядування, виходячи з максимально повного забезпечення потреб населення, повинні стати сільський район (федеративна територіальна громада) та місто обласного значення. Водночас у рамках сільського району має бути вироблено диференційовану систему повноважень різних територіальних громад (сіл, селищ, районного центру) за принципом: більше можливостей — більші повноваження.

Нарешті, має бути реалізовано принцип повсюдності місцевого самоврядування: нема території поза юрисдикцією конкретної територіальної громади.

Має бути забезпечено дійовість місцевого самоврядування, можливість залучення кожного активного громадянина до розв'язання справ територіальної громади (зокрема — шляхом підвищення ролі й статусу органів самоорганізації населення)...

Які кроки слід здійснити для переходу від сьогоднішньої до бажаної моделі місцевого самоврядування і регіональної політики?

Я в жодному разі не закликаю до ліквідації наявних адміністративно-територіальних одиниць (сіл, селищ, міст, районів, областей) чи поділу їх на «перспективні» й «неперспективні». Це сьогодні може лишень спричинити зайву напруженість. Вважаю, що натомість слід здійснити тільки перерозподіл повноважень для якомога повнішого задоволення інтересів і потреб громадян, якомога динамічнішого розвитку громад та регіонів.

Вибір майбутніх міст-мегаполісів повинен виходити з наявного та перспективного інфраструктурного потенціалу та вимоги їхнього більш-менш рівномірного розташування по всій території держави. На законодавчому рівні слід окреслити спеціальний статус таких міст у рамках регіонів.

Водночас слід демократизувати місцеве самоврядування, забезпечити активніше залучення громадян, структур громадянського суспільства (політичних партій та громадських організацій) до вирішення місцевих питань. На найближчому етапі для цього, на мою думку, слід:

— збільшити повноваження обласних рад, перейти до формування ними власних виконавчих органів та виконання ними власних бюджетів і програм соціально-економічного розвитку (функції місцевих державних адміністрацій має бути зведено до здійснення державної виконавчої влади на місцях);

— перейти до повноцінного самоврядування на рівні сільських районів (районні державні адміністрації має бути перетворено на компактні представництва обласних державних адміністрацій із наглядовими функціями);

— перейти до пропорційної системи виборів місцевих рад (крім територіальних громад із населенням менше ніж 20 000).

Насамкінець підкреслю: парламентські слухання не можуть ухвалити законів чи постанов. Їх наслідком можуть стати лишень рекомендації: у якому напрямі всім нам іти, вдосконалюючи законодавство з питань місцевого самоврядування й регіональної політики. Однак якщо такі читання зафіксують спільну волю законодавчої та виконавчої влади, самих органів місцевого самоврядування, громадськості спільно рухатися в єдиному напрямові, їхнє значення може бути дуже й дуже великим.

Анатолій МАТВІЄНКО,
голова Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва й місцевого самоврядування.

АКЦІЯ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Саду Соборності України цвісти!

(Початок на 1-й стор.).

Карпатська смерічка, подільська липа, придесенська берізка, київський каштан та інші породи дерев і кущів прикрасили колишній пустир над річкою Тясмин. Зелені «представники» всіх областей України, висаджені в історичній частині міста, символізували неподільність і єдність усіх земель нашої держави. В центрі саду Соборності учасники акції, присвяченої 10-й річниці незалежності України, сформували із 600 ялинок вічнозелений тризуб. До речі, ідея «живого» Державного герба у козацькій столиці належала тодішньому Прем'єр-міністру України Віктору Ющенку, котрий гаряче підтримав ініціативу газети і багато зробив, щоб «зелений» захід відбувся. Активно працювали на ньому чигиринці, черкащани, кияни на чолі з тодішнім «екологічним» міністром Іваном Зайцем. Багато було молоді та школярів.

Однак, як це нерідко буває, після урочистостей про об'єкт загальноукраїнської уваги господарі забули. Може, й тому, що невдовзі раптово не стало одного з активних організаторів закладання саду заступника голови райдержадміністрації, молодої, енергійної людини Василя Чайки. Разом з автором цих рядків він планував продовжити впорядкування території над Тясмином, сформувати сад у вигляді географічної карти України. Щоб діти, які приїздять на екскурсію до Чигирина, могли прочитати «мову дерев», побачити, яка велика і мальовнича наша Україна. Куточок жасмину і туй — то Крим, троянд — Донеччина, пахучих акацій — Одещина, райських яблунь — Закарпаття... А ще планували прикрасити сад малими архітектурними формами, характерними для різних земель України...

Два останні спекотні літа наробили багато шкоди на алеях саду. Розрісся лиш ушир і вгору ялинковий тризуб, якого добре видно з Богданової гори. А чимало молоденьких деревець через тривалу засуху загинули. Про це і, зокрема, про байдужість чигиринської міської влади до саду Соборності України йшлося 13 січня ц. р. на парламентських слуханнях про дотримання вимог природного законодавства.

Щоб відновити насадження обабіч колишньої резиденції великого гетьмана Богдана Хмельницького, редакція нашої газети планує провести в Чигирині 17—18 квітня «зелену» толоку. Сподіваємося, нас підтримають черкащани, місцеві депутати, журналісти — всі небайдужі до рідної історії і природи люди.

Чекатимемо представників з усіх куточків України, а також з іноземних дипломатичних місій. Адже ще одна ідея «Голосу України» — посадити в першій історичній столиці нашої держави Алею послів (за часів Богдана Хмельницького їх було тут чотирнадцять) — залишається в силі.

Лідія ТИТАРЕНКО.

На знімку: квітень 2001 року. Іван Заєць із сином Остапом у Чигирині. Автор цих рядків підтримувала міністра не лише словом...

Весняний похід

За організаційної та інформаційної підтримки «Голосу України» у легендарному урочищі Холодний Яр вшанували гайдамаків XVIII і XX століття.

Сотні юнаків і дівчат Молодого руху, Всеукраїнської організації «Тризуб» імені Степана Бандери, Молодіжного націоналістичного конгресу, Українського козацтва, «Пласту», «Просвіти» приїхали з півночі і півдня, заходу і сходу держави присягнути на вірність незалежній Україні.

На мітингу біля пам`ятника героям-повстанцям юні українські патріоти звернулися до молоді всієї України стати на захист своєї історії, пам`ятати великі дні визвольних змагань і «довершити перемогою справу, за яку поклали голови наші попередники». «Ми усвідомлюємо, що сьогодні боротьба триває, — йшлося у зверненні, — і ми усвідомлюємо свою відповідальність перед минулими і наступними поколіннями».

У селі Медведівці, де 235 років тому спалахнуло національно-визвольне повстання під проводом Максима Залізняка, учасники «Весняного походу» вклонилися величному пам`ятникові ватажкові Коліївщини. На могилі головного отамана Холодного Яру Василя Чучупака та його побратимів-гайдамаків чигиринський священик Василій відправив панахиду.

Радує те, що дедалі більше людей з усіх земель України чують поклик Холодного Яру і утверджують його як символ нашої незнищенної волі і національної гідності.

Фото Лідії ТИТАРЕНКО.

На знімку: кобзар Василь Лютий співає думу про холодноярських героїв.

Зустріньмося на зеленій толоці

ДО УВАГИ УРЯДУ

Про долю парку Соборності в Чигирині на названих нашим власкором у Черкаській області Лідією Титаренко парламентських слуханнях нагадав саме Іван Заєць — нині перший заступник голови Комітету Верховної Ради з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Він і відгукнувся на пропозиції нашої редакції відновити парк і посадити Алею послів. Мало того, надаючи важливості цієї справи в утвердженні державності та екологічного виховання громадян, Іван Олександрович звернувся по підтримку до Прем'єр-міністра України Віктора Януковича.

У своєму листі главі уряду Іван Заєць наголосив:

«Створення парку Соборності є елементом проекту з відбудови столиці гетьманської держави, зокрема, резиденції Богдана Хмельницького та інших гетьманів. У парку має бути Алея послів тих країн, які були акредитовані при тодішній українській державі...»

Але «там, — ідеться в листі, — де були посаджені дерева, нині бачимо лише траву, знищено і паркові стежки. Створюється таке враження, що хтось готує цю ділянку для використання в інших цілях. Цей сумний приклад промовисто свідчить про байдуже ставлення влади Черкаської області до святих речей, до охорони довкілля... Що сьогодні можна сказати тим дітям, які брали участь у закладанні парку? Що в когось із представників влади не вистачило відповідальності організувати догляд за деревами? Адже діти саджали дерева і сподівалися, що приходитимуть у цей парк упродовж усього життя і радітимуть своїй роботі. Такі заходи є важливим виховним елементом, важливим виявом ставлення до історії нашої держави, такої дуже чутливої і потрібної справи, як екологія. Це за доброго ставлення влади. А за байдужого — навпаки».

Іван Заєць попросив Прем'єр-міністра дати відповідні доручення з відновлення в Чигирині парку Соборності України і запросив його особисто взяти участь у цій акції або членів уряду, що було б свідченням прихильності влади до славетної історії нашого народу.

На час опублікування цього матеріалу Іван Олександрович ще не отримав відповіді з Кабміну. Ми, журналісти «Голосу України», нагадуємо про нашу ініціативу та намір, сподіваємося на підтримку Прем'єр-міністра Віктора Януковича. .

Будемо раді зустрітися з урядовцями і представниками місцевої черкаської влади, усіма патріотично налаштованими громадянами на зеленій толоці у Чигирині 17—18 квітня. Іван Заєць обіцяє неодмінно бути там і «прихопити» з собою кількох народних депутатів України.

Отже, саду Соборності України й Алеї послів у Чигирині бути!

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

АКТУАЛЬНО

Як «Дельта-Лоцман» заощаджує судновласникам 20—25 тисяч доларів США... за добу

Місце для будівництва майбутнього чорноморського флоту князь Потьомкін обрав удало. Далеко від моря, в глибині звивистого лиману, ідеально захищеного від можливого нападу недружньої Порти. Але мав задум найсвітлішого істотний недолік. Сподвижники вказували князеві на мілководдя, через яке доведеться виводити кораблі в море. На що нібито Потьомкін відповідав: «Нічого, нащадки знайдуть спосіб усунути цей недолік».

Нащадки випробували різні способи: проведення кораблів на камелях, поглиблення фарватеру землечерпальними машинами і, зрештою, зробили прорізь у грунті річки й лиману. Протягом майже двох століть канал періодично поглиблювали і розширювали відповідно до технічного прогресу корабельної справи і до габаритів дедалі потужніших суден — від броненосців до танкерів, суховантажних суден і авіаносців.

Але наприкінці двадцятого століття суднобудування в новій Україні стало незатребуваним, а канал — занедбаним. А на недбалість людини природа реагує чутливо: мулом і піском заносить штучну споруду. А вся економічна структура регіону живою артерією каналу сполучена з морем: суднобудівні заводи, морські та річкові порти, термінали й пристані промислових підприємств. Стало зрозуміло — для грамотної експлуатації каналу потрібен господар.

1999 року Бузько-Дніпровсько-лиманський (БДЛК) і Херсонський морський канали було передано державному підприємству «Дельта-Лоцман». Прохід по БДЛК коштує дорого через його велику довжину і витрати на утримання. А вкладати кошти в облаштування каналу ніхто не поспішає. У семи няньок канал залишився безгоспним. Потрібен був не просто хазяїн, а профеcіонал, який розумів би перспективи економічного розвитку припортових регіонів.

Фахівці «Дельти-Лоцмана» розробили комплексу поетапну програму підвищення ефективності судноплавства. Розпочали з відновлення паспортних характеристик каналу. Обсяг ремонтного черпання за три роки перевищив 19 млн. тонн грунту. Навігаційні глибини збільшилися майже на метр.

І все-таки пропускну спроможність каналу обмежували параметри глибини і ширини. Середні та великовантажні судна могли просуватися лише в одному напрямку. Це так само, як на в'їзді—виїзді з міста по черзі пропускати автотранспорт в один бік. Простої коштують судновласникам дорого: 20—25 тисяч доларів за добу з одного судна. А таких суден проходить кілька тисяч на рік. Тому економіка збільшення пропускної спроможності проста. Загальну суму витрат судновласників можна було зменшити, створюючи умови для двостороннього руху. Фахівці ДП «Дельта-Лоцман» створювали якірні стоянки і зони розходження суден. Це забезпечило частковий двосторонній рух. Однак стратегічні плани власників водного шляху мають системний характер і передбачають комплекс заходів з модернізації структури управління. До регіональної управлінської служби входять оперативно-координаційний центр ДП «Дельта-Лоцман», обслуговуючі та автоматичні пости регулювання руху суден. Один із них нещодавно збудовано в Очакові. Він являє собою сорокачотириметрову вежу, оснащену новими радарами і апаратно-програмними комплексами. Локальна система обміну даними в реальному часі забезпечує надійну координацію руху суден і дає змогу лоцману-оператору одночасно вести фарватером до 120 об'єктів. На багато з цих розробок підприємство отримало авторські свідоцтва (патенти).

Наступною ланкою комплексної програми безпечного мореплавства стало створення Центру підготовки лоцманів і лоцманів-операторів. У морській справі без лоцмана не обійтися. Центр оснащено за останнім словом техніки. В одному із залів головного тренажера повністю змодельовано ходовий місток сучасного морського судна з круговою комп'ютерною візуалізацією. Програмне забезпечення дає змогу відпрацьовувати можливі кризові ситуації на морі. Тут понад 2000 електронних карт і об'ємна візуалізація усіх портів світу, океанів, морів, проток, каналів. Є можливість відтворення обстановки цілком ідентичної реальності. Протягом одного дня курсант бере участь у такій кількості проведень, на яку за звичайних умов знадобиться місяць. Високий профеcіоналізм — одна з умов безпеки судноплавства.

Послідовність і системність у розв'язанні технічних і кадрових проблем, збільшення пропускної спроможності каналів значною мірою сприяли підвищенню інтенсивності суднопотоку. Тож стосовно нащадків князь Потьомкін не помилився. Вони знайшли способи здолати труднощі мореплавання в акваторії портів регіону.

Створення цивілізованих умов з безпечного проходження суден є однією з важливих міжнародних вимог і позитивно впливає на залучення транзитних вантажопотоків через водні шляхи і порти.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

Коні не винні

РЕФОРМА: НАСЛІДКИ

«Як страшно!.. Людське серце — до краю обідніло»
П. ТИЧИНА.

Тіло 73-річного Андрія Кушніра знайшли на тваринницькому комплексі. 40 років він працював їздовим на фермі. Односельці із села Велика Русава, що у Томашпільському районі на Вінниччині, в один голос кажуть: Кушнір надзвичайно любив коней. Але вони не винні у самогубстві ветерана...

Жодного разу не спізнився на роботу

Того фатального дня дядько Андрій пішов з дому, навіть не поснідавши. Згорьована дружина покійного Ганна Іванівна розповідає, що чоловік завжди вставав з півнями — на фермі день рано починається, — але з дому не виходив, поки що-небудь не перехопить, а тут... «Та ви спитайте в селі, чи хоч раз таке було, щоб він спізнився до коней!» — витирає сльози схвильована жінка.

З роботи Микитович зазвичай повертався пізно, «не раніше, як зірки у вікна заглядали». А це нема ніч, нема день, другий, третій. Серце Ганни Іванівни відчуло біду вже першої ночі: її Андрій міг не прийти додому лише в одному разі. Але вона гнала від себе лихі думки. Натомість підняла всіх на ноги: сина Василя, дочку Юлію, зятя, невістку. Шукали, як мовиться, по всіх усюдах: обстежили яруги, лісосмуги, заплави річки Русави, ходили до лісу, та все марно. На мертве тіло, що висіло на мотузці на занедбаному тваринницькому комплексі, випадково натрапили двоє односельців.

Є щось символічне в тому, що саме серед цієї руїни — вибитих вікон, знятих дверей, неприбраного гною — обірвалося життя доведеного до відчаю і безвиході селянина. Жорстока форма протесту, скаже дехто. Ті, хто знав «золотої душі людину» дядька Кушніра, не засуджують його в цьому, бо переконані: він усе життя жив по совісті і в останню мить зробив так, як підказувало йому сумління...

Не їли й не пили з чужих рук

Відколи пам'ятають у селі Андрія Кушніра, весь час він трудився їздовим на фермі. Можливо, для декого це звучить дивно, але, кажуть односельці, без коней Кушнір не уявляв свого життя. Скільки виростив він вороних! Якими рисаками радував господарство на різних виставках!

Анатолій Чепурний, який 25 років керував колишнім колгоспом, пригадав випадок, який вразив його до глибини душі, тому й запам'ятався назавжди. У ті часи кращих трудівників нагороджували інколи живими «призами»: дояркам давали теля, свинаркам — порося. Одного разу Кушніру запропонували вибрати для себе найкраще лоша. А він натомість підійшов до голови поцікавитися, чи ще хтось, крім нього, поведе додому лошатко. Чепурний відповів: «Ні, ви один». Микитович зробив паузу і так делікатно, щоб не образити керівника: «Що про мене подумають інші їздові, вони теж стараються. Даруйте, але це буде нескромно з мого боку». Так і не отримав свою винагороду, хоча заслужив її чесно.

— Микитович був, як би це точніше сказати, — згадує один із сусідів Кушніра, — не таким, як усі. Чому? Бо нікому ні в чому не відмовляв: город виорати чи до млина відвезти, дров з лісу доставити — все це робив безвідмовно. Щоправда, за однієї умови — тільки тоді, як упорається на фермі. Вам кожен скаже: він чи не єдиний із їздових, хто спиртного на запах не переносив.

Не відаємо, у день весілля сина Василя Андрій Микитович перепустив чарку чи ні, однак достеменно знаємо з розповідей сільчан: святкове застілля не завадило йому навідатися до конюшні. Він непомітно вийшов з-за столу, в будинку переодягнувся у робочий одяг. Однак прослизнути непоміченим за ворота не вдалося: на подвір'ї витанцьовували гості. Молодята за це на нього нітрохи не образилися. І гості не здивувалися. Бо знали: настав час годувати й поїти коней. Цього Микитович не доручав нікому: його коні не їли й не пили з чужих рук.

Забирали з міліцією

Цей сумлінний чоловік, який, попри все, продовжував жити за законами совісті й честі, залюбки виконував би свою роботу доти, доки міг би тримати віжки. На жаль, його реформоване господарство — ТОВ «Русавське» не змогло знайти своєї колії і заскрипіло, як незмащений віз. Не зумівши впоратися з боргами — їх сума сягнула 2,5 мільйона гривень, серед яких 300 тисяч гривень — невиплачена платня трудівникам, — керівник ТОВ залишив крісло. Сталося це у жовтні минулого року. Відтоді керівні віжки перейшли до рук ради засновників.

Розрахуватися з селянами нове керівництво вирішило, реалізувавши їм худобу. Кушнір зрадів, що зможе придбати у такий спосіб улюблених коней. Зарплати йому винні майже п'ять тисяч гривень, розмірковував чоловік, а ще на руках майновий сертифікат на 7230 гривень, отож наявної суми для цього вистачить сповна. Микитович настільки був упевнений — йому не відмовлять, що став залишати коней на ніч на власному подвір'ї: раптом якийсь спритник захоче перехопити його вороних...

У бухгалтерії його немов батогом шмаганули: «Ваші коні, діду, маємо передати за борги у сусідню Марківку, тому ведіть їх назад...». Микитович до дітей: «Допоможіть, поїдьте в район, скажіть там, що вони у мене серце виривають...». Донька просила одного з начальників: «Таку людину, яка любить коней більше, ніж нас, своїх дітей, ви не знайдете ніде, зважте на його прохання, він же все життя з кіньми, навіть розмовляє з ними, як з людьми».

Із думкою дітей Кушніра погоджувалися, але тільки на словах. Ті, від кого залежало вирішення питання, на ділі й пальцем не поворухнули, щоб допомогти. Настав день, коли на подвір'я до Микитовича прийшли забирати коней. Прийшли з міліцією. Дід був дисциплінований. Мовчки виконав усе, що було сказано. Після цього життя для нього втратило сенс...

Трагедія не тільки сім'ї Кушнірів

Думка народного депутата України, колишнього керівника сільськогосподарської корпорації «Липівка», землі якої межують з господарством, де сталася трагедія, Миколи Мельника:

— Я добре знаю про те, що сталося з чесною працелюбною людиною Андрієм Кушніром, бо й сам намагався зарадити у цій не такій уже складній справі. У моєму селі Липівці працює син покійного — Василь. Він і звернувся по допомогу до мене як до народного депутата. Добре знаючи психологію селянина, порадив не віддавати коней у господарство, бо вони навіть разом з возом і упряжжю коштують не більш як дві-три тисячі гривень, тобто приблизно половину того, що винні Кушніру. Сподівався, що разом з місцевою владою зарадимо ветерану. Та коли зателефонував голові Томашпільської районної держадміністрації Миколі Яровому, у відповідь почув таке: «Коней забирають за борги, господарство збанкрутіло, а втручатися у цей процес я не маю права — законом заборонено».

Свого часу сільськогосподарська корпорація «Липівка» по-сусідськи пропонувала, так би мовити, взяти на буксир ТОВ «Русавське», точніше кажучи, орендувати їхні землі. Можливо, ми не так солодко обіцяли, як інші, але громада тоді віддала перевагу заїжджому рятівнику. На жаль, селяни Великої Русави тоді не зуміли відрізнити зерно від полови і тепер, як то кажуть, мають те, що мають.

Я переконаний: трагедія сім'ї Кушнірів — це результат непродуманих реформ на селі. Адже, погодьтеся, непоправного не сталося б, якби русавське господарство, де працював покійний чоловік, не збанкрутувало. Їздовий і надалі виконував би свою роботу: більшого від життя він і не вимагав. За великим рахунком, це трагедія селян усієї нашої держави, бо ніхто конкретно не несе відповідальності за руйнацію села і доль людей. Скільки таких русав — великих і малих — опинилися нині у боргових ямах. Падаючи туди, вони калічать і без того нелегке життя селян.

У нашому конкретному випадку, хоч як влада переконує, що діяла згідно із законом, але ніде правди діти: лукавлять владці! Бо не згадують при цьому, що існують ще закони совісті. Покійний їздовий, проста, щира, порядна людина, яка нікому на цій землі не зробила зла, розумів це набагато краще від них. Більше того, він жив за законами совісті. Нехай земля йому буде пухом...

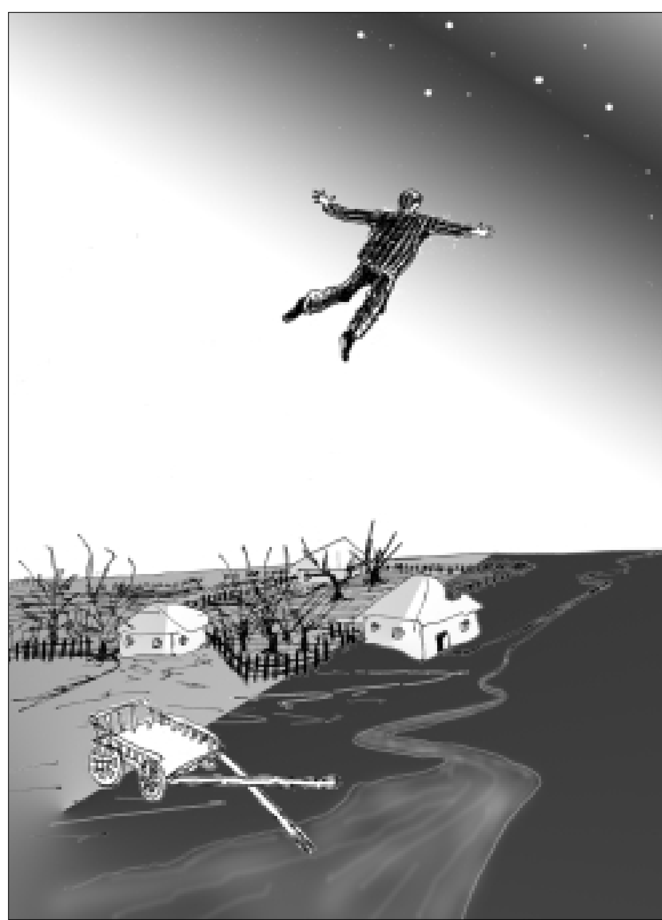
Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Володимир АНДРУЩЕНКО,
Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

ВРОЖАЙ-2003

Роботи — непочатий край

Негода стримує хід весняно-польових робіт на Запоріжжі. Проте на півдні області хлібороби вже засіяли понад 4 тисячі гектарів ярини. Ще 10 тисяч гектарів підготовлено під посів. Минулої зими майже половина озимих вимерзла. Тож роботи — непочатий край.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

ІНІЦІАТИВИ

Кіно повертається в село

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

Волинська облдержадміністрація затвердила спеціальну програму реанімування мережі кіноустановок. Так, за два роки планується відремонтувати сільські кінозали та оновити техніку для показу фільмів на селі. Відродження популярної розваги для хліборобів розпочнеться у Володимирі-Волинському, Маневицькому, Іваничівському, Рожищенському та Шацькому районах.

А також влада планує реконструювати кінотеатри в Луцьку та райцентрах краю. Передбачено виділення коштів для поповнення обласного фільмофонду копіями найкращих вітчизняних і зарубіжних стрічок. А задля популяризації любительського кіномистецтва нинішнього року в Луцьку проведуть Всеукраїнський конкурс аматорських фільмів «Лучеськ великий».

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Страх страхування

Ще донині буряківники Хмельниччини згадують торішню осінь, коли цілі плантації солодких коренів були вражені важкою хворобою — церкоспорозом. Листя просто «горіло» на очах, і від того корені дрібнішали і втрачали цукристість. Разом із рослинами «горіли» кошти, вкладені в культуру. У багатьох господарствах урожайність ледь дотягувала до 130—150 центнерів з гектара, а це означало, що цукровий буряк просто приречений на нерентабельність. Збитки обсіли господарів так, що восени під глибоку оранку відводили землі майже вдвічі менше, ніж завжди. Розрахунок один: коли рік знову видасться неврожайним, то хоча б збитки будуть менші. Бізнес невтішний. Хоча спрацював лише один критичний чинник. Додай посуху чи буревії, пізні весняні морози чи ранній осінній сніг, то можна й не кидати бурякове насіння в пухку ріллю — все одно проростуть одні збитки.

Невже немає виходу? Докопатися до причин невдачі спробували із Віталієм Мазуркевичем, начальником Летичівського райсільгоспуправління. І от лічимо. Торік у районі під солодку культуру було відведено 1,2 тисячі гектарів. Причому сюди ввійшли землі не тільки господарств, але, як кажуть, і дядьківські городи. А до осіннього копання дожило лише 900 гектарів. Та й на них вродило негусто. Отож ще до того, як зупинилися цукрові заводи, як було занижено показники цукристості й завищено дані забрудненості, невчасно отримано кошти від цукровиробників, витрачено чималі гроші на перевезення значної частини сировини до сусідніх Житомирської та Вінницької областей (про все це в один голос кажуть господарники району), бурякове поле вже було збитковим. Не втримаюся, щоб не запитати: чому про це задумалися тільки восени? Чому не страхували посівів? — допитуюся про це на всіх рівнях. Але потім розумію: що ближче доходжу до землі, то абсурдніше ці запитання звучать.

Ні, у тому, що страхування — річ хороша, ніхто не сумнівається. «Воно ж бо й добре застрахувати буряки, — кажуть керівники господарств. — Та як? Це просто не для нас». — Поміркуємо разом, — запрошує Мазуркевич. — Аби застрахувати посіви, господарству доведеться витратити 10—15 тисяч гривень. До того ж тепер, у найгарячішу пору. Та хто ж віддасть ці гроші, коли потрібні добрива, насіння, пальне?..

Керівники постають перед дилемою: сіяти чи страхувати. І, зрозуміло, сіють без усякої страховки. У тому-таки Летичівському районі торік лише одне господарство (!) — Голосківське СПП «Обрій» — застрахувало свої буряки. Зайвого ризику не хотіли, бо посіяли сто гектарів. Тепер на такі площі у районі мало хто зважується. Та спрацював не лише страх втратити культуру. Просто господарство — одне з найсильніших у районі й області, от і викроїло отих кілька тисяч, щоб вберегтись від ризику. А чи виграли від цього? Тут ще як подивитися. Хіба страховка може врятувати від лиха економічного — низьких цін на сировину загалом неперспективності цукрової галузі? Навіть для «Обрію» цукор і буряк — уже давно не стратегічний товар. Тут намагаються робити ставку на тваринництво. А як сіють солодкі корені, спрацьовує в основному традиція й одвічна віра селянина в те, що земля не обдурить, вродить.

Та сама віра підштовхує й господарства Ярмолинецького району, котрі нинішньої весни сподіваються віддати під цукристі майже три тисячі гектарів. Як на нинішній час — сміливо. Тому знову запитую, а чим підстраховуватиметеся? Торік через несприятливі умови в районі теж загинули чималі площі солодких коренів. І господарствам було повернено частину втрат, спричинених стихійними лихами. Але це повертала держава. Про страхування самими господарствами не було й мови. «Та й як страхуватимешся, коли не знаєш, що буде з цінами завтра, — розводить руками заступник голови райдержадміністрації Ігор Добжанський. — За страховку господарство має сплатити певний відсоток вартості майбутнього врожаю. А якою вона буде, ця вартість?»

Торік собівартість тонни солодких коренів у районі в середньому становила 180—190 гривень. Закупівельна ціна — 165 гривень. А деякі цукрові заводи давали лише по 130—140 гривень. Не дивно, що хазяйства із цього невеликого і компактного району возили буряки аж на дев'ять цукрових заводів, метушливо шукаючи в розпал сезону такий, який розраховуватиметься чесно. Цукровики теж б'ють себе у груди: галузь невигідна, кругом одні збитки, і так само вперто, як і селяни, не збираються вкладати гроші у страхування. Немає грошей в одному, другому господарстві, опинився на межі банкрутства завод, навіть цілий район не може вибратися з боргів. Тут, зрозуміло, не до страховки. Але ж ціла бурякосіюча (боюся казати, що в минулому) область, залишається відкрита усім вітрам, спекам і морозам.

Відповідь одна: не вистачає коштів. Але як зіставити реалії з тим, що на обласному рівні проголошується: немає проблем із кредитуванням. Не маєш грошей у своїй кишені — бери позику. До того ж кредитні ставки порівняно з минулими роками значно знижено.

Хмельницьке відділення Укрсоцбанку позичає гроші під 18 відсотків річних, з них 10 відсотків відшкодовуватиме держава. З'явилася можливість і довгострокового кредитування під ті самі відсотки. От вам гроші — тільки сійте та вирощуйте. Та погляньмо на інше. Три роки тому селяни області позичили в тому-таки Укрсоцбанку понад 100 мільйонів гривень. Торік — 42 мільйони. А на початку квітня кредити було оформлено лише на 30 мільйонів гривень. Невже господарства стали багатшими, не потребують більше позичених грошей? Навряд. Адже навіть за ці роки значно скоротилися площі посівів і тих самих буряків, і багатьох інших культур, заробляти просто не було на чому.

А для бідного кредит як був, так і залишається недосяжною височінню. Я поцікавилася в Хмельницькому відділенні Приватбанку, чи багато охочих взяти кредит і чи завжди вони задовольняють такі бажання. Оксана Стеценко, економіст відділу кредитування корпоративних клієнтів, була відверта: звертаються десятки і сотні, а кредити видають лише одиницям. Не будемо вникати в банківські комерційні таємниці, але суть проста: біднякові просто нічого заставити, аби отримати кредит. До того ж і в разі застави система оцінки майна така, що господарству треба закласти все, аби хоч щось отримати. А коли з'ясується, що ти ще винен гроші іншому банку — не бачити тобі ні копійки.

Правильно, банк не роздаватиме свої капітали просто так. Та й мова не про благодійництво, а про можливість узяти кредит під посівну, застрахувати майбутній врожай, зібрати його, вигідно продати і... Погляньте уважно на цей ланцюжок. Із усіх його ланок реальною залишається одна — тяжко наробитися.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

ФОТОФАКТ

Майже половину вимерзлих озимих пересіватимуть у СТОВ «Дністрянське» Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. Ще 300 гектарів посівів потребують підживлення. Цього року товариство обходиться без кредитів. Кошти внесли самі працівники, а розрахунок буде після збору врожаю.

На знімку: підживлення посівів у «Дністрянському».

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

СИТУАЦІЯ

Прокуратура відділяє зерно від полови

Перевірки дотримання законності під час здійснення вітчизняними зернотрейдерами експорту зернових, проведені прокуратурою Донецької області, виявили злочинні схеми обороту зерна на внутрішньому ринку з подальшою його реалізацією за кордон. Про це повідомила начальник відділу нагляду за дотриманням і застосуванням законів прокуратури області Наталя Марчук. Лише за фактами створення суб'єктів підприємницької діяльності з метою прикриття незаконних операцій із зерном, які завдали значних матеріальних збитків державі, прокуратура області порушила п'ять кримінальних справ.

— Приміром, одне із ЗАТ під час придбання великих партій зерна у постачальників сформувало податковий кредит на суму більш як мільйон гривень, — розповідає Наталя Марчук. — Водночас перевірка засвідчила, що більшість комерційних фірм—постачальників зерна цьому підприємству мають ознаки «фіктивних», тобто зареєстровані на підставних осіб. З'ясувалося, що у ПП «Форум, ПП «Індустріальна компанія», ПП «УкрДонецьктехнобуд» і директори, й фундатори жодного стосунку до цих підприємств не мають. Один із них помер, другого через його тяжкий матеріальний стан змусили на документах поставити свій підпис за невелику суму, третього взагалі не знайшли на місці реєстрації. За попередніми даними, загальний обсяг операцій, здійснених фіктивними суб'єктами господарювання із зерном, перевищив мільйон гривень.

У прокуратурі гадають, що такі оборудки мають дві мети: приховати справжні джерела придбання й ухилитися від сплати податків, незаконно отримати бюджетне відшкодування податку на додану вартість. Тому до перевірок на ринку зерна підключено також податкову службу області. А для встановлення фактів штучного заниження справжньої вартості експортованого зерна шляхом маніпуляцій з його вартістю і якістю правоохоронні органи мають намір звернутися до колег із-за кордону.

Під знаком запитання і цифра отриманого торік в області врожаю зернових. З'ясувалося, бажання підправити статистику виникло у керівників господарств Костянтинівського, Великоновоселківського, Волноваського, Першотравневого, Краснолиманського, Красноармійського районів.

— Факти фальсифікації даних щодо валового збору зерна, на жаль, непоодинокі, продовжує начальник відділу прокуратури області. — За результатами перевірок порушено кримінальні справи стосовно керівників сільгосппідприємств за фактами внесення в державну статистичну звітність умисно неправдивих відомостей про кількість зібраного підприємствами 2002 року врожаю зернових, унаслідок чого вал виявився завищеним більш як на 500 тонн.

Не залишилися поза увагою прокурорів і питання законності витрачання бюджетних коштів на виконання державної програми селекції в рослинництві. У Тельманівському районі встановлено факти незаконного отримання посадовими особами СТОВ «Україна» шляхом підробки відповідних документів бюджетних коштів на суму більш як 50 тисяч гривень на придбання елітного насіння. Прокурор району за цим фактом порушив кримінальну справу за ознаками злочину, а вироком суду відповідальних посадових осіб визнано винними за всіма статтями пред'явленого обвинувачення.

За результатами прокурорських перевірок, загальна сума незаконно відшкодованих бюджетних коштів становила понад 200 тисяч гривень. За вказаним фактом порушено кримінальні справи, заявлено позови про стягнення незаконно отриманих бюджетних коштів, поставлено питання про відповідальність винних посадових осіб територіальних управлінь сільського господарства.

За словами Наталі Марчук, встановлено також факти крадіжок зерна: прокурор Великоновоселківського району, приміром, порушив кримінальну справу стосовно директора одного з підприємств, який, зловживаючи службовим становищем, привласнив частину зібраного господарством зерна озимої пшениці в кількості 457 тонн. А загалом за результатами перевірок органів прокуратури Донецької області лише в цьому році порушено 16 кримінальних справ, пов'язаних із здійсненням суб'єктами господарювання операцій із зерном урожаю 2002 року. До суду передано кримінальні справи згаданої категорії стосовно п'яти керівників сільгосппідприємств.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

ЗНАК БІДИ

Пожежа могла стати міжнародною

Після сходження снігу і підсихання торішньої трави на Волині, як і по всій Україні, почастішали випадки підпалу решток рослин у заплавах річок, біля озер та лісів.

Днями поблизу села Перешпа Шацького району вогонь охопив 40 гектарів болота і набрав такої сили, що димом затягнуло деякі прикордонні райони Польщі та Білорусі. Польські прикордонники повідомили про це своє командування у Варшаві, а те — Міністерство надзвичайних ситуацій у Києві.

На гасіння пожежі, що могла лісами перекинутися до сусідньої країни, були готові виїхати 40 пожежних автомобілів і більш як тисяча людей. Але підняті по тривозі лісівники об'єднання «Волиньліс» зуміли спочатку локалізувати її, а потім і спинити вогонь.

Випалювання сухої трави розпочалося і в Любомльському, Камінь-Каширському, Луцькому, Ківерцівському, Городоцькому та інших районах області.

То чи справді спалювання дає користь природі? Відповідь науковців і практиків лісового та мисливського господарства однозначна: «Ні!». Рештки трави не перетворяться з часом на родючий гумус, як це було у разі їх природного перегнивання, а перейдуть у мінеральний стан — лужний попіл. З точки зору живлення рослин він менш цінний, ніж гумус.

Крім того, як і за будь-якого згоряння, утворюються речовини, що спричиняють онкологічні хвороби, тож за їх надлишку дим стає небезпечним для здоров'я. Концентрація забруднюючих атмосферу речовин може перевищувати гранично допустимі рівні у сотні разів.

Залишки торішньої трави — частина екосистем, і знищення їх перетворює заплави річок, прибережні смуги озер, болота на мертву пустелю. Тут не селитимуться дикі тварини, оскільки для них нема захисних умов.

У квітні дикі качки, куріпки та кулики вже мостять гнізда та відкладають яйця, а також є перші зайчата. Вогонь як правило знищує і кладки яєць птахів, і дрібних тварин...

Сільгоспспали призводять до того, що випалюється насіння і коріння багатьох цінних трав. Унаслідок цього луги та низькі місця починають заростати жорсткою і менш цінною осокою. А це означає, що якість сінокосів різко погіршується.

Випалювання сухої трави, як показує статистика, є причиною третини лісових пожеж...

Валерій МЕЛЬНИК.

Випалюють сухотрав'я — горять виноградники...

На дванадцять гектарів скоротилася площа плодоносних виноградників радгоспів-заводів «Берегівський» та «Мужіївський» на Закарпатті. Сталося це через вогонь. Він перекинувся на плантації з ділянок, де «господарі» спалювали торішню суху траву й бур'яни. Такі «агрозаходи» із потеплінням стали справжньою пошестю в області. Сухе зілля й чагарники випалюють уздовж залізничних колій, автотрас, на дачних ділянках... Звідси до біди — лише крок. Не кажучи вже про шкоду, що завдається родючому шару грунту, птаству та дрібній дичині.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

...І свині смажаться

В акціонерному товаристві «Русь» Золотоніського району, що на Черкащині згоріла свиноферма.

Пожежа сталася з вини прибиральників території, котрі взялися спалювати сухі бур'яни. Вогонь потрапив у приміщення через вентиляційні труби, забиті торішнім сіном.

У вогні загинуло понад 400 голів свиноматок. За попередніми підрахунками, збитки господарства — 360 тисяч гривень.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Самовільне випалювання рослинності і її залишків — злочин проти природи. Згідно зі статтею 77-І Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачена відповідальність у вигляді штрафів для громадян від 85 до 170, а для посадових осіб — від 850 до 1190 гривень. Але ці суми сміховинні проти тих мільйонних збитків, яких завдають щороку Україні весняні сільгоспспали. Чи не час пам'ятати про це тому, хто нині бездумно підносить сірника до висушеної весняним сонцем трави?

Фото Василя БАБУХА.

«Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном»

Виступ Уповноваженого з прав людини Ніни КАРПАЧОВОЇ в Верховній Раді України під час представлення Спеціальної доповіді Уповноваженого

Шановний Володимире Михайловичу!

Шановні народні депутати!

Шановні дипломати, представники ЗМІ, всі присутні!

Шановні співвітчизники!

Питання міграції громадян України за кордон, донедавна майже неактуальне в Україні, сьогодні перетворилося на проблему державної ваги.

Кілька років поспіль тема українських заробітчан не сходить зі шпальт газет і телеекранів, привертаючи увагу всього суспільства.

Мільйони трудових мігрантів з України, більшість із яких працює у Росії, країнах Західної Європи та Північної Америки, змушують державу по-новому усвідомити її роль у захисті прав та свобод своїх громадян. На жаль, більшість наших співвітчизників перебуває за кордоном у статусі нелегальних трудових мігрантів і належить до найбільш дискримінованої та незахищеної категорії іноземців.

Як наслідок, зростає кількість звернень до органів державної влади України від громадян, котрі потрапляють у кризові ситуації за кордоном, з проханням надати їм допомогу та захистити. Багато таких звернень надходить до Уповноваженого з прав людини. Кожне звернення — це людський біль, втрачені надії зарадити собі самостійно, врятувати власну гідність, а часто — й життя.

Тому Уповноважений прийняла рішення грунтовно дослідити проблеми, пов'язані з перебуванням українських громадян за кордоном, станом дотримання та захисту їхніх прав та свобод.

Мета дослідження — комплексно проаналізувати зазначену проблему, внести рекомендації та пропозиції, які сприяли б удосконаленню механізмів захисту прав громадян України за кордоном, розробці довгострокової державної політики у сфері міграції з урахуванням перспектив глобального розвитку, інтересів Української держави та її громадян.

Підготовлена Уповноваженим спеціальна доповідь — це моніторинг, у якому системно аналізуються проблеми трудової міграції на міжнародному, національному та регіональному рівнях.

Під час підготовки доповіді використовувалися матеріали Уповноваженого з прав людини та інформація, надана міністерствами та відомствами, дипломатичними установами України за кордоном, інститутами Академії наук України, обласними державними адміністраціями, банками, а також дипломатичними представництвами іноземних країн, акредитованими в Україні.

У контексті досліджуваної проблеми постало питання щодо масштабів трудової міграції з України. В українських офіційних та неофіційних джерелах загальна кількість трудящих-мігрантів з України коливається від двох до семи мільйонів осіб. Відзначу, що офіційні дані стосуються лише осіб, які ведуть трудову діяльність за кордоном на законних підставах. Так, згідно з даними Міністерства праці та соціальної політики України у 2002 р. за кордоном тимчасово працювало понад 20 тис. громадян України, переважно у Греції, на Кіпрі, в Ліберії, у Великій Британії.

За цей же період, за даними МЗС України, на консульському обліку перебували за кордоном з метою працевлаштування близько 30 тис. осіб.

За експертними оцінками Посольства України в Російській Федерації, лише в Росії тимчасово працює близько 1 млн. українських громадян, а у сезонний пік цей показник сягає 3 млн. осіб, переважна більшість з яких працює нелегально.

За даними МЗС, у Польщі працює близько 300 тис. громадян України, в Італії — 200 тис. (за експертними оцінками, які лунали під час нещодавнього візиту Голови Верховної Ради України до Італії, близько 500 тис.), у Чехії — близько 200 тис., у Португалії — 150 тис., в Іспанії — до 100 тис., у Туреччині — 35 тис., у США — 20 тис. Загалом, за експертними даними МЗС України, за кордоном на заробітках нелегально перебуває понад 2 млн. громадян України.

На думку Уповноваженого, реальнішою є цифра як мінімум 5 млн. громадян України, які щороку перебувають за межами України на заробітках. А якщо взяти до уваги, що в Україні налічується 28 млн. громадян працездатного віку, то щонайменше кожен п'ятий економічно активний українець працює в іншій державі.

Що спонукає мільйони наших співвітчизників шукати кращої долі?

Моніторинг Уповноваженого засвідчив, що в основі міграційних процесів лежить комплекс причин, головними з яких, безперечно є соціально-економічні.

Значний вплив на трудову міграцію з України справляє різниця в доходах, які отримує громадянин України на Батьківщині, порівняно з країною його потенційної міграції. Уявлення про це співвідношення можна отримати, проаналізувавши такі економічні показники, як валовий внутрішній продукт на душу населення та середній розмір заробітної плати у різних сферах народного господарства.

Згідно з рейтингом ООН Україна у 2000 р. за рівнем ВВП займала 102-ге місце у світі, значно поступаючись не лише країнам Західної Європи, а й своїм найближчим сусідам. Загалом середнє співвідношення між ВВП України та країн ЄС у 2000 році становило сім разів, а для країн Східної Європи — більш як два рази.

Ще відчутніша різниця між Україною та названими країнами в оплаті праці. За даними Державного комітету статистики України, заробітна плата у промисловості України у 2002 р. за одну оплачувану годину становила 3 грн. 26 коп., або 0,6 долара США. Це вдвічі менше, ніж у Чехії, втричі менше, ніж у Польщі, у понад 27 разів, ніж в Італії, у 53 рази, ніж у Німеччині!

Слід враховувати при цьому, що на практиці мігрант отримує набагато менше за свою роботу, аніж громадянин відповідної країни тієї ж кваліфікації, і ще менше, якщо він працює нелегально. Проте ця сума все одно значно перевищуватиме ту, яку він заробить в Україні.

Головними чинниками, які спонукають українців до виїзду за межі держави, є, безперечно, бідність та безробіття.

Ще у 2000 році у своїй щорічній доповіді Уповноважений з прав людини привертала увагу всіх гілок влади до проблеми бідності в Україні, яка сама є порушенням прав людини, та через неї унеможливлюється реалізація інших прав людини.

Попри очікування, пов'язані з економічними зрушеннями останніх років, рівень бідності в Україні залишається загрозливим. Тільки за офіційними даними (за межі 175 грн.), у середньому по країні він становить 27 відсотків. Найскладніша ситуація в Закарпатській області, де рівень бідності сягає 47 відсотків, в Луганській, Хмельницькій, Херсонській, Миколаївській, Волинській областях та АР Крим — від 33 до 38 відсотків.

Це означає, що в середньому кожний четвертий українець не має достатньо коштів для забезпечення своїх мінімальних потреб.

Пригадую, як два роки тому під час відвідання в'язниці для депортованих жінок у Греції я зустрілася з громадянками України, які нелегально працювали в Греції, були затримані й очікували на депортацію. Одна з них у відвертій розмові зазначила: «Якби я мала можливість отримувати в Україні щомісяця 200 гривень, ніколи не поїхала б за кордон займатися заробітчанством». Ці слова повторюють сотні тисяч українських мігрантів в усьому світі.

На міграційні процеси впливає високий рівень безробіття. За даними МОП, які визнав уряд України, офіційний рівень безробіття у 2002 р. становив 11 відсотків економічно активного населення — це майже 2,5 млн. громадян нашої держави. За останніми даними Мінпраці, кількість безробітних в Україні сягає трьох мільйонів осіб.

На думку Уповноваженого з прав людини, першочерговим завданням у напрямі подолання негативних наслідків трудової міграції з України має стати здійснення виваженої економічної політики, орієнтованої передусім на зменшення рівня бідності та безробіття, підвищення частки оплати праці у складі реальних доходів населення, забезпечення стабільного зростання національної економіки і поступове наближення доходів громадян України спочатку до рівня сусідніх країн (Росії, Словаччини, Польщі, Угорщини), а з часом — до рівня доходів громадян Греції, Португалії та Італії, економіка яких поглинає значну частину українських трудових мігрантів.

Міграційні процеси мають глибокі наслідки, одним із найнегативніших з них є втрата висококваліфікованої робочої сили, передусім наукових кадрів. Ця тема не нова для українського суспільства, але у світлі порушеного питання набуває особливої ваги.

За експертними оцінками, витрати на підготовку одного фахівця з вищою освітою становлять близько 20 тис. доларів. Це означає, що кожен прибулий кваліфікований трудовий мігрант збагачує країну свого нового перебування на цю суму, збіднюючи на таку саму суму країну свого походження.

За даними Держкомстату України, з 1997 по 2001 роки за кордон офіційно емігрувало майже 90 тис. громадян України з вищою освітою та майже 128 тис. — з незакінченою вищою та середньою освітою. Упродовж останніх десяти років за кордон емігрували 574 доктори наук та 907 кандидатів наук, третина з них — перспективні фахівці, молодші 40 років.

У спеціальній доповіді Уповноваженого з прав людини наводиться кричуща цифра експертної оцінки, яка свідчить, що у зв'язку з виїздом наукових та висококваліфікованих спеціалістів втрати України становлять понад 1 млрд. доларів США на рік.

Водночас хронічне недофінансування науки в Україні фактично сприяє цілеспрямованій політиці розвинених країн щодо залучення висококваліфікованої робочої сили: постійно розробляються та функціонують спеціальні програми, здійснюється гнучка міграційна та візова політика щодо таких мігрантів.

Прикро усвідомлювати, що за останні 15 років Україна, надавши інтелектуальну допомогу практично всім розвиненим країнам світу, сама опинилася перед проблемою збереження свого людського та інтелектуального потенціалу, адже до 30 відсотків українських вчених працюють на економіку зарубіжних країн.

Трудова міграція справляє згубний вплив на демографічну ситуацію в Україні.

У переважній більшості країн світу, зокрема розвинених, відбувається природне зменшення населення на тлі його неухильного старіння. За експертними оцінками, до 2050 р. населення Італії зменшиться з 57 до 41 млн. осіб, Великої Британії — з 59 до 56 млн. Крім цього, очікується, що у 2050 р. частка людей похилого віку серед населення найрозвиненіших країн світу становитиме 33 відсотки.

За підрахунками експертів ООН з демографії, щоб зберегти сучасне співвідношення між працюючим населенням і пенсіонерами, а також для забезпечення достатньої кількості робочої сили, для країн Європейського союзу в наступні 25 років потрібно 135 мільйонів іммігрантів.

Демографічна ситуація в Україні значно відрізняється від інших країн. Якщо в таких країнах — традиційних постачальницях робочої сили, як Філіппіни, Мексика, Індія, спостерігається стабільний приріст населення і еміграційні втрати кардинально не впливають на демографічну ситуацію, то в Україні, починаючи з 1993 р., відбувається сталий процес неухильного зменшення кількості населення внаслідок різкого скорочення народжуваності та зростання смертності. Вчені прогнозують, що у 2026 р. населення України зменшиться до 42 млн. осіб. Збільшення рівня міграції з України означатиме, що населення України скорочуватиметься дедалі загрозливішими темпами, особливо зважаючи на тенденцію до збільшення кількості трудових мігрантів з України, які назавжди залишаються у країнах, куди вони виїхали на заробітки.

Саме тому, на думку Уповноваженого з прав людини, нагальною потребою є розробка концепції міграційної політики України, яка має врахувати процеси, пов'язані з виїздом за кордон з метою працевлаштування громадян України та з в'їздом в Україну трудових мігрантів з інших країн світу.

Слід відверто сказати, що поряд із негативними трудова міграція має й певні позитивні наслідки. Головний з них — додаткове спрямування у країну значних фінансових потоків, адже більша частина зароблених трудовим мігрантом коштів переправляється на Батьківщину через банківські перекази, введенням валюти безпосередньо фізичними особами.

За підрахунками МВФ, лише за один з останніх років сума світових заробітчанських коштів, офіційно перерахованих у країни Східної Європи, Азії, Африки, Близького Сходу, Латинської Америки та Карибського басейну, становила 65 млрд. доларів. А якщо врахувати також кошти, переправлені в зазначені країни неофіційними каналами, то ця сума сягає більш як 100 млрд. доларів.

В Україні відповідних розрахунків немає, а тому визначити суму заробітчанських коштів, які щороку ввозяться в Україну, надзвичайно важко. Проте, за даними дослідження, проведеного спільно Мінпраці та Тернопільською облдержадміністрацією, від заробітчан цього регіону щороку надходить близько 100 млн. доларів, що становить у середньому 4—6 тис. доларів США на одну особу щороку.

За окремими експертними оцінками, українці, що виїхали за кордон, заробляють щомісяця понад 2 млрд. грн., або близько 400 млн. доларів.

Більша частина цієї суми повертається в Україну. Без сумніву, це дає конкретні доходи не лише сім'ям цих українських заробітчан, а й державі в цілому. Цей чинник впливає на зменшення рівня бідності, збільшується ємність внутрішнього ринку, що позитивно впливає на економічну ситуацію в країні, зокрема на розвиток виробництва. Після повернення з-за кордону українські громадяни частину зароблених коштів витрачають і на відкриття власної справи, забезпечуючи роботою себе, своїх рідних та створюючи робочі місця для інших.

Вивчаючи світовий досвід розв'язання проблем трудових мігрантів, Уповноважений з прав людини дійшла висновку, що з метою сприяння доставці зароблених українськими громадянами за кордоном коштів в Україну держава повинна взяти на себе функцію створення вигідних умов для грошових переказів, зменшивши оплату цих банківських послуг.

На думку Уповноваженого, грошові перекази трудових мігрантів мають бути обліковані з метою їхнього врахування в доходах сімей та визначення прожиткового мінімуму в державі. Це можна зробити тільки через активну співпрацю з регіонами.

Трудових мігрантів, які перебувають за кордоном, можна розподілити на кілька категорій. Найзахищенішими є ті громадяни України, які постійно або тимчасово перебувають на законних підставах на території іноземної держави та мають відповідний дозвіл на працевлаштування. Ці громадяни України, працевлаштовані на основі двосторонніх договорів і угод про працевлаштування, укладених між Україною та Росією, Чехією, Словаччиною, Польщею, Латвією, Литвою, Молдовою, В'єтнамом, Вірменією, Республікою Білорусь, а також громадяни України, працевлаштовані через посередників у таких країнах, як США, Німеччина (програмісти); Лівія, Ємен (лікарі); Мексика (науковці, викладачі); Японія, Туреччина (танцівниці); Іран та Ірак, до початку воєнних дій — (інженери-нафтовики) та ін. Крім того, значна частина громадян України перейшла в статус легально працюючих у Греції та Португалії після прийняття в цих країнах національного законодавства, яке дало змогу оформити працевлаштування на законних підставах значній частині нелегальних українських трудових мігрантів, зокрема і з України. Найближчим часом очікується прийняття подібного законодавства і в Італії.

Як свідчить аналіз Уповноваженого, такі особи мають можливість максимально реалізувати свої права на належні умови та пристойну винагороду за працю, право на медичне забезпечення, адже, як правило, вони укладають письмовий контракт з роботодавцем і захищені чинним трудовим законодавством країни перебування. У разі порушення своїх прав вони мають змогу використати весь арсенал правових механізмів захисту, включаючи звернення до суду. Водночас і у цієї категорії громадян України виникають значні проблеми з обстоюванням своїх прав. Зокрема, до цієї категорії належать молоді жінки, які виїздять до Туреччини та Японії для роботи в розважальній індустрії, у нічних клубах, ресторанах, при цьому маючи двосторонній контракт з роботодавцем.

Характерною є доля 25-річної громадянки України з АРК, яка у березні минулого року вилетіла до Японії, маючи контракт з посередницькою фірмою Дніпродзержинська. Під час єдиної телефонної розмови з матір'ю вона повідомила про нестерпні умови праці та знущання з боку працедавця. А 10 липня 2002 р. жінку знайшли повішеною. Офіційна причина смерті — самогубство. Зрозуміло, що за такою версією японська поліція не вдалася до судово-медичної експертизи. Тіло було кремовано. Удома залишилося двоє малолітніх дітей, заради яких жінка змушена була податися на край світу. За зверненням матері загиблої Уповноваженим проводиться провадження.

Найбезправніше становище у нелегальних мігрантів, яких серед українських заробітчан — більшість. Сам факт перебування цих людей на території іншої

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном»

Заслухавши відповідно до частини третьої статті 18 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» представлену Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини Карпачовою Н. І. спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном», відзначаючи зростання протягом останніх років масштабів трудової міграції громадян України за кордон, що негативно впливає на соціально-економічну ситуацію в державі, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Взяти до відома представлену Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини Карпачовою Н. І. спеціальну доповідь «Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном».

2. Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, іншим комітетам Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, відповідним міністерствам і центральним відомствам України, Національній академії наук України, Національному банку України, Генеральній прокуратурі України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним державним адміністраціям розглянути внесені Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини пропозиції щодо приведення законодавства України у відповідність із міжнародними стандартами з метою забезпечення захисту прав громадян України за кордоном та вдосконалення правозастосовчої практики.

3. Опублікувати в газеті «Голос України» виступ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини під час представлення спеціальної доповіді «Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном».

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ
3 квітня 2003 року.
№ 714-IV.

На думку Уповноваженого, 5 млн. громадян України щороку перебувають за межами України на заробітках

держави вже є підставою для їхнього видворення, а нелегальне працевлаштування при цьому розглядається як подвійне порушення закону. Тому вони, як правило, уникають контактів з консульськими службами України за кордоном, побоюючись переслідувань за порушення законодавства країни перебування, що значно ускладнює можливості надання їм дипломатичного та правового захисту.

Уповноважений з прав людини вважає, що сам факт порушення українськими трудовими мігрантами за кордоном законодавства країни перебування не може тягнути за собою позбавлення їх людських прав. До речі, цього я вимагаю й у ставленні до нелегальних мігрантів, які перебувають на території України.

Умови праці українських трудових мігрантів за кордоном не відповідають загальноприйнятим нормам: робочий день триває 10, а то й 18 годин. Типовим порушенням прав трудових мігрантів є недотримання домовленостей про оплату праці. Так, Уповноваженим встановлено випадки, коли українські громадяни, пропрацювавши певний час у приватного власника, не одержували жодної копійки, а напередодні розрахунку їх передавали до рук поліції для депортації.

Слід зазначити, що зростанню масштабів нелегальної міграції сприяють і самі закордонні роботодавці, які часто зацікавлені у використанні саме нелегальної робочої сили, що дає їм можливість значно заощадити на виробничих витратах, не дотримуючись при цьому законодавчо встановлених стандартів прав людини.

На думку Уповноваженого з прав людини, важливим напрямом державної політики має стати подальше укладання двосторонніх договорів про працевлаштування та соціальний захист, які забезпечують трудовим мігрантам мінімальні соціальні стандарти та гарантують дотримання їхніх прав. Відповідні органи, передусім Мінпраці та МЗС, мають здійснювати постійний моніторинг чинних двосторонніх та багатосторонніх угод з метою оцінки їх ефективності, адже багато з них практично не діє.

Крім цього, необхідно ефективніше використовувати наявні універсальні та регіональні механізми захисту прав трудових мігрантів, насамперед активізувати процес підготовки до ратифікації Європейської конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів 1977 р.

Уповноваженим з прав людини ще у грудні 2001 р. було внесено відповідне подання КМУ. Вважаю, що приєднання до цієї конвенції дасть можливість істотно посилити рівень захисту прав громадян України, працевлаштованих за кордоном, передусім у країнах — членах цієї конвенції, зокрема Франції, Італії, Португалії, Нідерландах, Норвегії, Іспанії, Швеції та Туреччині, а також у перспективі ще в чотирьох країнах, які підписали конвенцію: в Бельгії, Німеччині, Греції та Люксембурзі.

Проблемним питанням у сфері трудової міграції громадян України за кордон є діяльність різних посередницьких структур. За неофіційними даними, близько 85 відсотків всіх українських трудових мігрантів виїжджає за кордон за туристичними візами (переважно короткотерміновими). При цьому багато наших співвітчизників користуються послугами сумнівних посередницьких фірм або туристичних агентств, які часто під виглядом надання туристичних послуг фактично займаються вербуванням громадян України для роботи за кордоном, здебільшого нелегально.

За даними Міністерства праці та соціальної політики, у 2002 р. в Україні діяло 749 суб'єктів господарювання, які мали ліцензії на провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном. Упродовж останніх двох з половиною років за порушення чинного законодавства було анульовано 454 ліцензії, що свідчить про неналежне виконання більшістю зазначених суб'єктів умов ліцензування.

На думку Уповноваженого з прав людини, необхідно здійснювати постійний нагляд за дотриманням чинного законодавства України та виконанням умов ліцензування суб'єктами підприємницької діяльності, а також посилити контроль за туристичними фірмами, які здійснюють незаконну посередницьку діяльність щодо працевлаштування громадян України за кордоном.

Окрема проблема, порушена в Спеціальній доповіді, яка є вкрай болючою для нашого суспільства, — це дотримання прав українських моряків, що працюють на суднах під іноземним прапором. Цій пекучій темі було присвячено цілий розділ у Першій щорічній доповіді Уповноваженого з прав людини. Проте проведений Уповноваженим моніторинг засвідчив, що змін на краще тут не відбулося. Внаслідок кризового стану економіки країни, а також з інших причин, судноплавна галузь фактично повністю зруйнована.

Так, у державній судноплавній компанії «Чорноморське морське пароплавство» з 260 суховантажних суден загальною тоннажністю 3 млн. тонн та з понад 30 пасажирських суден залишилося сьогодні лише 7 суден тоннажністю 50 тис. тонн, а понад 20 тис. кваліфікованих моряків опинилося без роботи.

Не кращим є стан справ і в інших судноплавних компаніях, які втратили значну частину флоту. За експертними оцінками, понад 70 тис. українських моряків сьогодні не мають постійної роботи за своєю професією. А тому наші безробітні моряки за будь-яку ціну намагаються потрапити на роботу на кораблі іноземних власників. Цим цинічно користуються численні агентства-посередники, які наймають моряків. Діяльність таких агентств у нашій країні чинним законодавством не регулюється, немає навіть визначення поняття, що таке «крюїнг», не враховується специфіка найму моряків на іноземні судна. Понад 200 крюїнгових агентств створено лише в м. Одесі, а всього таких компаній — близько 500. Більшість із них створюється випадковими людьми, які навіть не мають уявлення про організацію морської справи, не знають національного законодавства, не кажучи про законодавство країни —прапора судна, кидають моряків напризволяще, не несучи ніякої відповідальності у разі виникнення форс-мажорних обставин.

Комплекс цих проблем, а також відсутність державного контролю у питаннях найму моряків на судна іноземних власників призводить до того, що багато з них опиняються у жалюгідних, рабських умовах, фактично без жодного соціального захисту.

Зважаючи на гостроту цієї проблеми, Уповноважений вважає за необхідне:

— вдосконалити національне законодавство з питань діяльності підприємств, що здійснюють посередництво у працевлаштуванні за кордоном українських громадян, зокрема моряків. Для цього слід прискорити прийняття Верховною Радою Закону України «Про підприємства, що здійснюють посередництво у працевлаштуванні громадян за кордоном», а також ратифікувати Конвенцію МОП №179 про найм та працевлаштування моряків 1996 р., яка передбачає найефективніші та всеохоплюючі міжнародні стандарти захисту соціальних прав моряків.

Шановні народні депутати!

Не можна навіть у короткому виступі не зупинитися на особливо вразливій категорії наших співвітчизників за кордоном, до якої належать особи, позбавлені волі.

За даними МЗС України, за станом на кінець 2002 р. близько 10 тис. громадян України з тих або інших причин було заарештовано (затримано), позбавлено волі за кордоном, 2,5 тис. наших співвітчизників відбували покарання за вироками іноземних судів.

Найбільше українських громадян, позбавлених волі у 2002 р., перебувало в Іспанії, Німеччині, Росії, Польщі, Чехії.

З огляду на значну кількість таких громадян виникає багато проблем, пов'язаних з дотриманням їхніх прав та свобод, зокрема:

— права затриманих (заарештованих) та засуджених на правовий захист та послуги перекладача;

— тривалі терміни досудового слідства та судового розгляду справ;

— незадовільні умови тримання у місцях позбавлення волі (передусім це стосується Росії та інших країн СНД);

— незастосування до громадян України запобіжних заходів, альтернативних арешту.

Крім того, нерідко спостерігається дискримінаційне та упереджене ставлення до громадян України з боку поліції, слідчих та судових органів держави перебування. (Так, українці, які відбували покарання у в'язниці Білоленка поблизу Варшави, скаржилися Уповноваженому на приниження людської і національної гідності під час затримання їх польськими поліцейськими).

Найбільшою проблемою для наших співвітчизників, позбавлених волі за кордоном, є реалізація права на належну правову допомогу. Переважна більшість громадян України, позбавлених волі за кордоном, не має можливості оплатити послуги адвоката у країні перебування. Призначені державою адвокати часто виконують свої функції неналежним чином, що призводить до численних нарікань з боку обвинувачених. Особливо такі факти характерні для країн СНД та деяких країн Центральної Європи (Польщі, Словаччини, Угорщини та ін.).

У зв'язку з цим Уповноважений пропонує передбачити у кошторисі консульських установ України видатки на оплату правової допомоги захисників для громадян України.

На думку Уповноваженого, доцільно також розширювати практику участі консульських працівників у судових засіданнях, особливо в тих випадках, коли є підстави вважати, що ставлення до громадян України слідчих та судових органів держави перебування є упередженим. Для цього необхідно розширити штат консульських працівників у країнах, де в цьому є об'єктивна потреба.

Наведу конкретні приклади. Так, у Чехії на 515 наших співвітчизників, позбавлених волі у 2002 р., припадало лише три консульські працівники, в Іспанії на 1169 осіб, позбавлених волі, консульські функції за сумісництвом виконували лише два дипломати.

Серед українських трудових мігрантів зростає кількість тих, хто внаслідок нещасних випадків, злочинів та з інших причин гине за межами України.

Консульські представництва України за кордоном повідомили, що упродовж останніх двох з половиною років на території 69 іноземних держав загинуло або померло 2424 громадянина України. Країнами, де протягом зазначеного періоду померло найбільше наших громадян, є Німеччина, Португалія, Польща, Італія та Росія.

Значні проблеми виникають у процесі інформування родичів померлого (загиблого) про факт смерті громадянина України за кордоном. В окремих країнах передбачено обмежений час на прийняття рішення про подальшу долю тіла — у разі, якщо протягом цього часу родичі померлого не витребують його, приймається рішення про кремацію та поховання або про його передачу в медичний заклад для дослідницьких цілей. Зафіксовано випадки використання внутрішніх органів померлих громадян України у донорських цілях. Прикладом цього є звернення, направлене Уповноваженому з прав людини Галиною Бабій з Хмельниччини, в якому вона повідомила, що лікарями одного з шпиталів Ізраїлю для донорських цілей без згоди родичів з тіла її померлого чоловіка було вилучено серце. Слідство у справі проводить Генеральна прокуратура України.

У більшості випадків родичі виявляються неспроможними покрити витрати на транспортування тіла загиблого. Так, в Італії, Португалії чи Іспанії за це необхідно заплатити не менше 3 тис. євро. Зрозуміло, що одразу знайти таку суму грошей найчастіше неможливо. Є випадки, коли тіло загиблого українця понад півроку очікує вічного спочинку, а родина перебуває у постійному напруженні, намагаючись віднайти потрібні кошти.

За такої ситуації родичі часто змушені погоджуватися на поховання померлого на території відповідної країни. Так, протягом останніх трьох років для поховання на Батьківщині було переправлено останки лише кожного другого загиблого за кордоном, решта були поховані у країнах перебування.

У таких випадках надзвичайно вагомою підтримкою для рідних померлого є фінансова допомога, яка надається державою через дипломатичні установи України за кордоном. За останні два роки для цих цілей МЗС України було виділено понад півмільйона доларів. Водночас слід зазначити, що дипломатичні представництва України за кордоном фінансують відповідні витрати зазвичай у виняткових випадках.

На думку Уповноваженого, за умов бідності значної частини населення України виділення державою коштів на транспортування тіл загиблих за кордоном громадян України, є важливим чинником захисту прав наших співвітчизників, і така практика МЗС України має тривати і в майбутньому. З цією метою необхідно щорічно передбачати відповідні видатки у державному бюджеті України.

Шановні народні депутати!

Проблема дотримання та захисту прав українських громадян за кордоном як невід'ємна складова дотримання фундаментальних прав та свобод людини в Україні привертає до себе дедалі більшу увагу українського суспільства і вимагає проведення цілеспрямованої державної політики в цій сфері.

Аналіз причин міграційних процесів у світі й в Україні дає Уповноваженому з прав людини підстави стверджувати, що для нашої держави трудова міграція за кордон залишатиметься ще впродовж тривалого часу одним із визначальних чинників суспільного та економічного життя країни, справляючи безпосередній вплив на стан дотримання громадянських, економічних, соціальних і культурних прав українських громадян.

Відтак, процеси трудової міграції з України вимагають глибокого дослідження і осмислення передусім органами державної влади та місцевого самоврядування, а також розробки відповідної стратегічної державної політики у сфері регулювання процесів трудової міграції і посилення захисту прав українських громадян, які виїздять за кордон як трудящі-мігранти.

Зроблений Уповноваженим з прав людини аналіз чинного національного законодавства, великого масиву статистичної та іншої інформації, експертних оцінок, практики діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування свідчить про наявність серйозних проблем у цій сфері. Зокрема, відсутність концепції національної міграційної політики та єдиного державного органу, відповідального за розробку та реалізацію такої політики, призводить до втрати державного контролю за цією сферою. Як наслідок — трудові міграційні процеси за межі України відбуваються здебільшого стихійно або віддано на відкуп комерційним посередницьким структурам, що не несуть відповідальності за людину. Недосконалими є й механізми державного захисту українських трудящих-мігрантів за кордоном. Немає ефективної системи збирання, обробки та аналізу статистичної та іншої інформації з питань міграції громадян України за кордон.

Попри позитивні кроки, які здійснюють у цьому напрямі, зокрема Міністерство закордонних справ України, Міністерство праці та соціальної політики України, Державний комітет з питань охорони державного кордону України, ситуація у сфері міграційних процесів з України і надалі залишається критичною і може розглядатися як питання національної безпеки, а відтак, вимагає вжиття додаткових оперативних комплексних заходів з боку держави.

Завершуючи свій виступ, хочу подякувати всім, хто підтримав Уповноваженого в здійсненні представленого народним депутатам України моніторингу та висловити сподівання, що запропоновані у спеціальній Доповіді Уповноваженого з прав людини висновки і пропозиції сприятимуть цьому.

Дякую за увагу.

СПОРТ

«Спартак» — у фіналі!

■ Гандбол

Найтитулованіший жіночий гандбольний клуб XX століття, наша національна гордість — київський «Спартак» — після тривалих років нелегкої боротьби за виживання знову радує своїх прихильників. Киянки вийшли до фіналу європейського Кубка кубків. У півфіналі українки здолали сильну данську команду «Колдинг ІФ». Спочатку наші дівчата виграли в Києві —27:24, а потім на майданчику суперниць добилися нічиєї — 24:24.

Попереду фінальні поєдинки, котрі відбудуться 10 або 11 травня та 17 (18) травня. Суперник у спартаківок серйозний — клуб «Безансон» із Франції. Сьогодні у штаб-квартирі ЄГФ відбудеться жеребкування, котре визначить, де відбудеться перший матч: у Києві чи Безансоні.

На аренах країни і світу

■ Водне поло

Чемпіонат Європи. Груповий раунд. Київ. Палац підводного спорту. Україна—Франція. 8:6. Україна—Нідерланди. 5:6. Україна—Білорусь. 11:4.

Іспанія — 10 очок, Нідерланди, Німеччина — по 6, Україна, Франція — по 4, Білорусь — 0. Три перші збірні вийшли до фінальної частини, де виборюватимуть ще й путівки на Олімпіаду-2004. Українці спробують здобути перепустку до Афін у відбіркових передолімпійських турнірах.

■ Хокей

Мінськ. Товариські матчі національних збірних. Білорусь—Україна. 3:1 і 2:2. Тепер наша команда 22—23 квітня у столичному Палаці спорту прийматиме Австрію. Початок зустрічей о 18.30.

■ Баскетбол

Регулярний чемпіонат країни серед жінок. Останній тур. Київ. «ТІМ-СКУФ» (Київ) — «Козачка-ЗАЛК» (Запоріжжя). 95:79. Тепер квартет найсильніших — «ТІМ-СКУФ» — «Чайка» (Бердянськ), «Козачка-ЗАЛК» — «Сталь» (Дніпропетровськ) — поведе боротьбу за медалі в серії плей-оф до двох перемог.

На лідерських фронтах без змін

■ Футбол

Чемпіонат країни. 20-й тур. 12 квітня.

«Металург» Д — «Шахтар». 0:2. 3 550 глядачів. **Голи:** Белік, 42, 88.

«Дніпро» — «Арсенал». 0:0. 10 000. На 68-й хвилині з поля вилучено гравця гостей Першина (друге попередження).

«Оболонь» — «Волинь». 1:1. 1 500. Терещенко, 40 —Сачко, 53.

«Олександрія» — «Динамо». 0:2. 7 100. Гіоане, 10, Шацьких, 73.

13 квітня. «Карпати» — «Металіст». 2:0. 10 100. Хороль, 25, Кабанов, 72.

«Чорноморець» — «Таврія». 2:0. 10 600. Косирін, 30, Балабанов, 80.

«Іллічівець» — «Металург» Зп. 1:1. 9 000. Краснопьоров, 90 — Додич, 75.

«Ворскла» — «Кривбас». 2:1. 8 000. Павлович, 16, Керимов, 34 — Санжар, 2.

	В	Н	П	М	О
Шахтар	16	2	2	40—16	50
Динамо	14	4	2	42—11	46
Арсенал	12	5	3	41—15	41
Дніпро	12	4	4	29—15	40
Металург Д	11	4	5	27—18	37
Волинь	9	3	8	26—30	30
Таврія	7	2	11	22—33	23
Кривбас	5	7	8	16—21	22
Карпати	5	6	9	19—24	21
Оболонь	5	6	9	18—23	21
Чорноморець	6	2	12	17—29	20
Ворскла	6	2	12	15—32	20
Іллічівець	5	5	10	24—30	20
Олександрія	4	8	8	18—27	20
Металіст	5	4	11	11—26	19
Металург Зп	3	6	11	13—28	15

Як бачимо, у групі лідерів жодних змін не сталося. Щоправда, важко було не вгадати результати поєдинків у Донецьку та Олександрії. За всю історію свого існування донецький «Металург» не відібрав у «Шахтаря» ще жодного очка. Не сталося дива й цього разу.

А от в Олександрії місцевий клуб капелюха не знімав перед динамівцями. І взагалі його футболісти киян не жаліли, а відставання у класі від душі компенсували жорсткою, інколи брудною грою. Львівський арбітр Шандор нібито був принциповий: показав футболістам обох команд п'ять жовтих карток. А от на 27-й хвилині виявив незрозумілий лібералізм, коли Покладок з розбігу врізався прямими ногами в Гусіна. Відверте хуліганство проти гравця національної збірної потягло лише на ... «гірчичника».

Матч у Дніпропетровську фахівці і преса заздалегідь назвали центральним. Але нічого видатного не відбулося. Лише отримавши на 68-й хвилині чисельну перевагу, «Дніпро» активізувався. Однак «Арсенал» вистояв. І мав можливість виграти, коли на останній хвилині зустрічі Апхазава вискочив один на один з Медіним. Воротар у стилі Покладка стрибнув прямими ногами на форварда і збив його. Але пенальті арбітр з Полтави Горностаєв не призначив.

Утім, наставникові гостей **В'ячеславові Грозному** матч сподобався.

— Вважаю, що обидві команди показали характер і гру доброго рівня, — сказав він. — У першому таймі «Дніпро» мав певну перевагу за кількістю небезпечних моментів, а ми, вважай, нічого путнього не створили. Не виходили останні передачі. Та після перерви вже ми мали нагоди для взяття воріт. Однак нашим футболістам вочевидь іще бракує виконавської майстерності. На жаль, у чотирьох матчах з «Дніпром» ми не змогли забити жодного м'яча. Так склалося, що це для нас насправді незручна команда. Сьогоднішня нічия, як на мене, справедлива...

Якщо нагорі встановилося тимчасове затишшя, то в нижній частині турнірної таблиці — заплутана ситуація, є інтрига. Останні успішні виступи «Чорноморця» і «Ворскли», безперечно, додають чемпіонатові привабливих фарб. За цими командами — сотні тисяч прихильників. А такий перебіг подій їм вочевидь до вподоби.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Постанова Центральної виборчої комісії

Про Календарний план основних організаційних заходів з підготовки та проведення 8 червня 2003 року проміжних виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі № 206 (Чернігівська область)

Керуючись пунктом 1 частини другої статті 22 Закону України «Про вибори народних депутатів України», статтями 11, 12 та пунктом 1 статті 14 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **п о с т а н о в л я є:**

1. Затвердити Календарний план основних організаційних заходів з підготовки та проведення 8 червня 2003 року проміжних виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі № 206 (Чернігівська область).

2. Надіслати Календарний план окружній виборчій комісії одномандатного виборчого округу № 206, Чернігівській обласній раді та Чернігівській обласній державній адміністрації, Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству закордонних справ України, Міністерству оборони України, Міністерству транспорту України, Міністерству фінансів України, Міністерству юстиції України, Державному комітету архівів України, Державному комітету зв'язку та інформатизації України, Державному комітету телебачення і радіомовлення України, Головному контрольно-ревізійному управлінню, Державному казначейству України, Державній податковій адміністрації України, Національному банку України, Державному департаменту України з питань виконання покарань.

3. Опублікувати цей Календарний план у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр».

Голова Центральної виборчої комісії М. РЯБЕЦЬ.

м. Київ, 8 квітня 2003 року, № 20.

Додаток до постанови Центральної виборчої комісії від "08" квітня 2003 року № 20

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

основних організаційних заходів з підготовки та проведення 8 червня 2003 року проміжних виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі № 206 (Чернігівська область)

№ п.п.	Зміст заходів та їх обгрунтування відповідно до Закону України "Про вибори народних депутатів України"	Строки виконання	Виконавці
1.	Оголошення початку виборчого процесу проміжних виборів народного депутата України *(частина шоста статті 15 Закону)*	З дня опублікування постанови Центральної виборчої комісії про їх призначення *(з 10 квітня 2003 року)*	Центральна виборча комісія
2.	Висування, самовисування кандидатів у народні депутати України *(частина шоста статті 40, частина третя статті 83, частина п'ята статті 84 Закону)*	Початок — наступного дня після опублікування постанови Центральної виборчої комісії про призначення проміжних виборів народного депутата України, закінчення — за 40 днів до дня виборів (з 11 квітня до 28 квітня 2003 року (включно)	Політична партія, виборчий блок політичних партій, обласний осередок (організація) партії, обласні осередки (організації) партій, що входять до виборчого блоку політичних партій, громадянин України
3.	Повідомлення у письмовій формі Центральній виборчій комісії про час і місце проведення з'їзду (зборів, конференції) політичної партії або міжпартійного з'їзду (зборів, конференції) політичних партій, що входять до виборчого блоку політичних партій, з метою висунення кандидатів у народні депутати України *(частина дев'ята статті 40 Закону)*	Не пізніш як за 2 дні до дня проведення з'їзду (зборів, конференції)	Керівник політичної партії, керівники політичних партій, що входять до виборчого блоку політичних партій
4.	Затвердження розподілу коштів та середніх норм видатків виборчих комісій. Затвердження кошторису видатків Центральної виборчої комісії *(частини третя, п'ята статті 33 Закону)*	У п'ятиденний строк з дня опублікування постанови Центральної виборчої комісії про призначення проміжних виборів народного депутата України (не пізніше 14 квітня 2003 року)	Центральна виборча комісія
5.	Внесення до Центральної виборчої комісії подань політичних партій (виборчих блоків політичних партій) — суб'єктів виборчого процесу останніх виборів народних депутатів України до складу окружної виборчої комісії *(частина третя статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 53 дні до дня виборів (не пізніше 15 квітня 2003 року)	Центральні керівні органи політичних партій, виборчих блоків політичних партій — суб'єктів виборчого процесу виборів народних депутатів України 31 березня 2002 року
6.	Утворення окружної виборчої комісії *(частина третя статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 50 днів до дня виборів (не пізніше 18 квітня 2003 року)	Центральна виборча комісія
7.	Проведення першого засідання окружної виборчої комісії *(частина третя статті 25 Закону)*	Не пізніш як на третій робочий день після дня утворення окружної виборчої комісії (не пізніше 21 квітня 2003 року)	Голова окружної виборчої комісії
8.	Оприлюднення в засобах масової інформації в регіоні рішення про утворення окружної виборчої комісії *(частина восьма статті 20 Закону)*	Не пізніш як на п'ятий день з дня прийняття рішення	Центральна виборча комісія
9.	Складання єдиного кошторису видатків для підготовки і проведення проміжних виборів народного депутата України із включенням видатків окружної виборчої комісії та видатків для потреб дільничних виборчих комісій одномандатного виборчого округу *(частина шоста статті 33 Закону)*	У десятиденний строк з дня утворення окружної виборчої комісії (не пізніше 28 квітня 2003 року)	Окружна виборча комісія
10.	Затвердження єдиного кошторису видатків для підготовки і проведення проміжних виборів народного депутата України *(частина шоста статті 33 Закону)*	У п'ятиденний строк з дня надходження до Центральної виборчої комісії від окружної виборчої комісії єдиного кошторису видатків	Центральна виборча комісія
11.	Подання документів до окружної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі *(частина шоста статті 84 Закону)*	Закінчується за 30 днів до дня виборів (не пізніше 24 години 8 травня 2003 року)	Особи, висунуті кандидатами у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі
12.	Звернення окружної виборчої комісії до органів Державної податкової адміністрації України щодо перевірки достовірності відомостей, внесених до декларації про майно та доходи кандидата у народні депутати України та членів його сім'ї *(частина друга статті 44 Закону)*	Невідкладно після подання документів до окружної виборчої комісії	Окружна виборча комісія
13.	Перевірка органами Державної податкової адміністрації України достовірності відомостей, внесених до декларації про майно та доходи кандидата у народні депутати України та членів його сім'ї *(частина друга статті 44 Закону)*	Невідкладно після подання документів окружною виборчою комісією, але не пізніше ніж за 5 днів до дня виборів	Органи Державної податкової адміністрації України
14.	Друкування в місцевих газетах та транслювання по місцевому радіо і телебаченню двічі на тиждень тексту роз'яснення щодо заборони надання грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей	Починаючи за 30 днів до дня виборів (з 9 травня 2003 року)	Окружна виборча комісія, редакції місцевих державних і комунальних газет та телерадіоорганізацій
15.	Прийняття рішення про реєстрацію кандидата в народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі або про відмову в його реєстрації *(частина п'ята статті 46, частина шоста статті 84 Закону)*	Не пізніш як на п'ятий день з дня прийняття заяви. Закінчується за 25 днів до дня виборів (не пізніше 13 травня 2003 року)	Окружна виборча комісія
16.	Видача посвідчення кандидату в народні депутати України, зареєстрованому в одномандатному виборчому окрузі, разом з копією рішення окружної виборчої комісії про його реєстрацію *(частина сьома статті 46 Закону)*	У триденний строк з дня прийняття рішення про реєстрацію	Окружна виборча комісія
17.	Подання до Центральної виборчої комісії списку кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина восьма статті 46 Закону)*	Не пізніше наступного дня після закінчення встановленого Законом строку реєстрації кандидатів у народні депутати України	Окружна виборча комісія
18.	Оприлюднення в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" за поданням окружної виборчої комісії списку кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина восьма статті 46 Закону)*	У п'ятиденний строк після закінчення реєстрації кандидатів у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі	Центральна виборча комісія
19.	Внесення подання до окружної виборчої комісії про реєстрацію довірених осіб кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина четверта статті 58 Закону)*	Після реєстрації кандидата в народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі	Кандидати в народні депутати України, зареєстровані в одномандатному виборчому окрузі
20.	Реєстрація довірених осіб кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі, та видача їм посвідчень *(частина четверта статті 58 Закону)*	Протягом трьох днів після дня надходження подання кандидата у народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі	Окружна виборча комісія
21.	Затвердження форми виборчого бюлетеня для голосування в одномандатному виборчому окрузі *(частина п'ята статті 83 Закону)*	Не пізніш як за 24 дні до дня проведення проміжних виборів (не пізніше 14 травня 2003 року)	Центральна виборча комісія
22.	Визначення установи банку, в якій відкриваються рахунки виборчих фондів кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина третя статті 34 Закону)*	Не пізніш як за 50 днів до дня виборів	Центральна виборча комісія
23.	Відкриття рахунка виборчого фонду кандидата в народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі *(частина перша статті 34, частина сьома статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 24 дні до дня виборів (не пізніше 14 травня 2003 року)	Кандидати в народні депутати України, зареєстровані в одномандатному виборчому окрузі
24.	Повідомлення окружній виборчій комісії про відкриття та реквізити рахунка виборчого фонду кандидата в народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі *(частина шоста статті 34 Закону)*	Не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття рахунка	Установа банку
25.	Опублікування інформації про відкриття рахунків виборчих фондів та їх реквізити в одному з державних або комунальних місцевих друкованих засобів масової інформації за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів *(частина сьома статті 34 Закону)*	Невідкладно після отримання повідомлень установи банку про відкриття кандидатами у народні депутати України, зареєстрованими в одномандатному виборчому окрузі, рахунків виборчих фондів та їх реквізити	Окружна виборча комісія
26.	Проведення жеребкування щодо дати і часу виходу в ефір за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів, передвиборних агітаційних теле-, радіопрограм кандидата в народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі *(частина сьома статті 54 Закону)*	Не пізніше 13 травня 2003 року	Окружна виборча комісія
27.	Проведення жеребкування щодо черговості друкування у місцевих державних чи комунальних засобах масової інформації за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів, передвиборних програм кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина третя статті 55 Закону)*	Не пізніше 13 травня 2003 року	Окружна виборча комісія
28.	Оприлюднення результатів жеребкування щодо надання кандидатам у народні депутати України, зареєстрованим в одномандатному виборчому окрузі, ефірного часу для проведення передвиборної агітації та друкування передвиборних програм за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів, у місцевих державних чи комунальних засобах масової інформації *(частина восьма статті 54 та частина четверта статті 55 Закону)*	У триденний строк після проведення жеребкування та затвердження його результатів	Окружна виборча комісія
29.	Відведення місць та обладнання стендів, дощок оголошень у людних місцях для розміщення матеріалів передвиборної агітації *(частина восьма статті 52 Закону)*	Не пізніш як за 24 дні до дня виборів (не пізніше 14 травня 2003 року)	Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування
30.	Проведення передвиборної агітації *(частина друга статті 50, частина сьома статті 84 Закону)*	Початок — за 24 дні до дня виборів, закінчення — о 24 годині останньої п'ятниці перед днем виборів (з 14 травня до 24 години 6 червня 2003 року)	Суб'єкти виборчого процесу, за винятком органів та осіб, зазначених у частині першій статті 56 Закону
31.	Затвердження тексту виборчого бюлетеня для голосування в одномандатному виборчому окрузі *(частина п'ята статті 83 Закону)*	Не пізніш як за 20 днів до дня виборів (не пізніше 18 травня 2003 року)	Окружна виборча комісія
32.	Утворення виборчих дільниць *(частина третя статті 83, частина друга статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 19 днів до дня виборів (не пізніше 19 травня 2003 року)	Окружна виборча комісія
33.	Оприлюднення в друкованих засобах масової інформації або, при неможливості, в інший спосіб рішення про утворення виборчих дільниць із зазначенням їх номерів, меж, місцезнаходження відповідних дільничних виборчих комісій *(частина восьма статті 17 Закону)*	Не пізніш як на п'ятий день після дня прийняття рішення	Окружна виборча комісія

34.	Реалізація права на звернення до окружної виборчої комісії політичної партії, виборчого блоку політичних партій, які висунули кандидата в народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі, про скасування рішення щодо реєстрації кандидата в народні депутати України *(пункт 2 частини третьої статті 49 Закону)*	Не пізніш як за 15 днів до дня виборів (не пізніше 23 травня 2003 року)	Політичні партії, виборчі блоки політичних партій, які висунули кандидатів у народні депутати України
35.	Забезпечення виготовлення інформаційних плакатів кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі, за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів *(частина третя статті 52, частина восьма статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 15 днів до дня виборів (не пізніше 23 травня 2003 року)	Окружна виборча комісія
36.	Передача дільничним виборчим комісіям інформаційних плакатів кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина четверта статті 52 Закону)*	Після утворення дільничних виборчих комісій	Окружна виборча комісія
37.	Внесення до окружної виборчої комісії подань щодо осіб для включення їх до складу конкретних дільничних виборчих комісій із зазначенням конкретних осіб на посаду голови, заступника голови і секретаря комісії та заяв зазначених осіб про їх згоду на участь у роботі комісії *(стаття 21, частина четверта статті 84 Закону)*	Не пізніше як за 15 днів до дня виборів (не пізніше 23 травня 2003 року)	Кандидати в народні депутати України, зареєстровані в одномандатному виборчому окрузі
38.	Заборона поширювати інформацію про результати опитувань громадської думки щодо кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина чотирнадцята статті 56 Закону)*	Протягом останніх 15 днів перед днем виборів (з 24 травня 2003 року)	Засоби масової інформації усіх форм власності
39.	Утворення дільничних виборчих комісій *(стаття 21, частина третя статті 83, частина четверта статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 12 днів до дня виборів (не пізніше 26 травня 2003 року)	Окружна виборча комісія
40.	Скликання першого засідання дільничної виборчої комісії *(частина третя статті 25 Закону)*	Не пізніш як на третій робочий день після дня утворення дільничної виборчої комісії	Голова дільничної виборчої комісії
41.	Оприлюднення в друкованих засобах масової інформації або, при неможливості, в інший спосіб рішення про утворення дільничних виборчих комісій *(частина тринадцята статті 21 Закону)*	Не пізніш як на третій день з дня утворення дільничних виборчих комісій	Окружна виборча комісія
42.	Подання до Центральної виборчої комісії пропозицій щодо реєстрації офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій *(частина перша статті 61 Закону)*	Не пізніш як за 10 днів до дня виборів (не пізніше 28 травня 2003 року)	Іноземні держави та міжнародні організації безпосередньо або через Міністерство закордонних справ України
43.	Подання до окружної виборчої комісії по одному примірнику кожного друкованого матеріалу передвиборної агітації, виготовленого за рахунок коштів виборчого фонду та із застосуванням майна, що їм належить *(частина шоста статті 52 Закону)*	Не пізніш як за 7 днів з дня виготовлення друкованого матеріалу передвиборної агітації	Кандидати в народні депутати України, зареєстровані в одномандатному виборчому окрузі
44.	Складання списків виборців, їх уточнення та передача дільничним виборчим комісіям *(частина четверта статті 83, частина дев'ята статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 10 днів до дня виборів (не пізніше 28 травня 2003 року)	Виконавчі органи сільських, селищних, міських (у містах, де немає районних у місті рад), районних у містах рад або органи (посадові особи), які відповідно до закону здійснюють їх повноваження
45.	Подання списку виборців для загального ознайомлення *(частина перша статті 31 Закону)*	Негайно після отримання списку виборців від органу, який його складав та уточнював	Дільнична виборча комісія
46.	Забезпечення виготовлення в централізованому порядку виборчих бюлетенів *(частина перша статті 63 Закону)*	Не пізніш як за 10 днів до дня виборів (не пізніше 28 травня 2003 року)	Центральна виборча комісія
47.	Повідомлення виборців про час і місце голосування *(частина друга статті 66 Закону)*	Не пізніш як за 10 днів до дня проведення голосування (не пізніше 28 травня 2003 року)	Дільничні виборчі комісії
48.	Прийняття рішення щодо реєстрації офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій *(частина друга статті 61 Закону)*	Не пізніш як за 5 днів до дня виборів (не пізніше 2 червня 2003 року)	Центральна виборча комісія
49.	Складання списків виборців на виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, установах кримінально-виконавчої системи та в інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування, а також на виборчих дільницях, утворених відповідно до частини четвертої статті 17 Закону на територіях військових частин (формувань), і подання цих списків для загального ознайомлення *(частина четверта статті 30, частина десята статті 84 Закону)*	Не пізніш як за 5 днів до дня виборів (не пізніше 2 червня 2003 року)	Відповідні дільничні виборчі комісії
50.	Внесення до окружної виборчої комісії подання про реєстрацію офіційних спостерігачів від кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатному виборчому окрузі *(частина четверта статті 60 Закону)*	Не пізніш як за 5 днів до дня виборів (не пізніше 2 червня 2003 року)	Кандидати в народні депутати України, зареєстровані в одномандатному виборчому окрузі
51.	Утворення у виняткових випадках виборчих дільниць та дільничних виборчих комісій *(частина сьома статті 17, частина дванадцята статті 21 Закону)*	Не пізніш як за 5 днів до дня виборів (не пізніше 2 червня 2003 року)	Центральна виборча комісія
52.	Складання списку виборців у разі утворення виборчої дільниці у винятковому випадку *(частина шоста статті 30 Закону)*	Не пізніш як за 4 дні до дня виборів (не пізніше 3 червня 2003 року)	Дільнична виборча комісії
53.	Подання списку виборців для загального ознайомлення на виборчій дільниці, утвореній у винятковому випадку *(частина перша статті 31 Закону)*	Не пізніш як за 3 дні до дня виборів (не пізніше 4 червня 2003 року)	Дільнична виборча комісія
54.	Приймання виборчих бюлетенів від Центральної виборчої комісії на засіданні окружної виборчої комісії *(частина перша статті 64 Закону)*	Після отримання виборчих бюлетенів Центральною виборчою комісією від підприємства-виготовлювача	Окружна виборча комісія
55.	Передача виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям на засіданні окружної виборчої комісії *(частина друга статті 64 Закону)*	Не раніш як за 3 дні до дня виборів (не раніше 5 червня 2003 року)	Окружна виборча комісія
56.	Оприлюднення рішень про утворення виборчих дільниць у виняткових випадках *(частина восьма статті 17 Закону)*	Не пізніш як за 2 дні до дня виборів (не пізніше 5 червня 2003 року)	Центральна виборча комісія
57.	Реалізація права кандидата в народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі, на звернення до окружної виборчої комісії із письмовою заявою про відмову від балотування в цьому окрузі *(пункт 1 частини третьої статті 49 Закону)*	Не пізніш як за день до дня виборів	Кандидати у народні депутати України, зареєстровані в одномандатному виборчому окрузі
58.	Зняття передвиборних агітаційних матеріалів, що розміщувалися на території населених пунктів одномандатного виборчого округу *(частина вісімнадцята статті 56 Закону)*	З 24 години 6 червня 2003 року	Відповідні служби місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування
59.	Припинення витрачання коштів з рахунка виборчого фонду *(частина восьма статті 34 Закону)*	За день до дня виборів (з 7 червня 2003 року)	Розпорядники виборчого фонду
60.	Реалізація права виборця на подання письмової заяви до дільничної виборчої комісії з проханням забезпечити йому голосування за межами приміщення для голосування *(частина перша статті 67 Закону)*	Не пізніш як за 12 годин до початку голосування (не пізніше 20 години 7 червня 2003 року)	Виборці, які за станом здоров'я не можуть прибути до приміщення для голосування
61.	Проведення голосування *(частина перша статті 66 Закону)*	З восьмої до двадцятої години 8 червня 2003 року	Дільничні виборчі комісії
62.	Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці *(частини перша, друга статті 68 Закону)*	Відразу після закінчення голосування (після двадцятої години 8 червня 2003 року)	Дільничні виборчі комісії
63.	Доставка до окружної виборчої комісії пакетів з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчими бюлетенями, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також, за наявності, окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими дільничною виборчою комісією *(частина десята статті 69, частина перша статті 71 Закону)*	Невідкладно після закінчення засідання дільничної виборчої комісії, на якому здійснювався підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці	Голова або заступник голови та інші два члени дільничної виборчої комісії, які повинні бути представниками різних політичних партій, виборчих блоків політичних партій, у супроводі працівника органів внутрішніх справ
64.	Встановлення підсумків голосування в одномандатному виборчому окрузі та складання протоколу про підсумки голосування *(частини друга-шоста статті 74 Закону)*	Невідкладно після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях одномандатного виборчого округу	Окружна виборча комісія
65.	Встановлення результатів проміжних виборів в одномандатному виборчому окрузі *(частина дев'ята статті 74 Закону)*	Після складання протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування виборців в одномандатному виборчому окрузі	Окружна виборча комісія
66.	Надсилання до Центральної виборчої комісії рішення про результати проміжних виборів в одномандатному виборчому окрузі разом з документами, зазначеними в частині сьомій статті 74 Закону *(частина одинадцята статті 74 Закону)*	Невідкладно після прийняття рішення	Окружна виборча комісія
67.	Подання до окружної виборчої комісії фінансового звіту про надходження та використання коштів виборчого фонду кандидата в народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі *(частина четверта статті 35 Закону)*	Не пізніш як на п'ятий день після дня виборів (не пізніше 13 червня 2003 року)	Розпорядник виборчого фонду кандидата в народні депутати України, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі
68.	Офіційне оприлюднення результатів проміжних виборів народного депутата України в одномандатному виборчому окрузі в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" *(частина перша статті 78 Закону)*	Не пізніш як на п'ятий день з дня встановлення результатів проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі	Центральна виборча комісія
69.	Перерахування у безспірному порядку до Державного бюджету України коштів виборчого фонду, не використаних кандидатом у народні депутати України, зареєстрованим в одномандатному виборчому окрузі *(частина тринадцята статті 36 Закону)*	У триденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі або рішення про визнання виборів у цьому окрузі недійсними	Установа банку
70.	Подання до Центральної виборчої комісії фінансового звіту про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі *(частина дев'ята статті 33 Закону)*	У десятиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі	Окружна виборча комісія
71.	Подання особою, обраною народним депутатом України, до Центральної виборчої комісії документа про її звільнення з роботи (посади), несумісної з депутатським мандатом, та (або) копії зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої до відповідної ради *(частина перша статті 79 Закону)*	Не пізніш як на двадцятий день з дня офіційного оприлюднення результатів проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі	Особа, обрана народним депутатом України
72.	Прийняття рішення про реєстрацію обраного народного депутата України *(частина третя статті 79 Закону)*	При отриманні від особи, обраної народним депутатом України, документа про її звільнення з роботи (посади), несумісної з депутатським мандатом, та (або) копії зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої до відповідної ради	Центральна виборча комісія
73.	Видача особі, зареєстрованій народним депутатом України, тимчасового посвідчення народного депутата України *(частина шоста статті 79 Закону)*	Не пізніш як на сьомий день з дня реєстрації особи народним депутатом України	Центральна виборча комісія
74.	Видача посвідчення народного депутата України *(стаття 80 Закону)*	Не пізніш як на сьомий день після складення народним депутатом України присяги народного депутата України	Центральна виборча комісія
75.	Передача виборчої та іншої документації до відповідної державної архівної установи *(частина перша статті 86 Закону)*	Після офіційного оприлюднення результатів проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі	Центральна виборча комісія, окружна виборча комісія
76.	Припинення повноважень окружної та дільничних виборчих комісій *(частина перша статті 27 Закону)*	Через десять днів після офіційного оприлюднення результатів проміжних виборів народного депутата України 8 червня 2003 року в одномандатному виборчому окрузі	Окружна та дільничні виборчі комісії

В.о. секретаря Центральної виборчої комісії В. СПІВАК.

Корупція та вибори

Органи прокуратури блокують розслідування фальсифікації результатів виборів по Лозівському виборчому округу № 180. Минув рік після виборів до Верховної Ради України. Цього часу було більш ніж достатньо, щоб розставити всі крапки над «і» та закінчити виборчі баталії. Проте жодна зі справ стосовно фальсифікації результатів голосування так і не дійшла до суду. У цьому ряду яскравий приклад — скандал із безпідставним скасуванням голосів 7,5 тисячі громадян України в лозівському одномандатному окрузі № 180, що в Харківській області.

Нагадаю суть справи. У цьому окрузі основна боротьба розгорнулася між народним депутатом третього скликання Іваном Діяком, обраним у цьому самому окрузі 1998 року, і заїжджим із Харкова — власником приватної комерційної імперії Анатолієм Гіршфельдом. Перший пропрацював в окрузі майже 30 років, розготаючи тут найбільше в СРСР бурове підприємство Міністерства газової промисловості. Воно і сьогодні є опорою місцевих бюджетів. Перебуваючи у Верховній Раді України третього скликання, а також у ранзі радника голови правління НАК «Нафтогаз України», Іван Васильович зосередив головну увагу на капітальному ремонті об'єктів соціальної інфраструктури і газифікації сіл округу. За темпами газифікації сільської місцевості завдяки його зусиллям райони, що входять до 180-го виборчого округу, вийшли на перше місце в країні. Крім того, за його сприяння вдалося віднайти кошти для зведення двох нових шкіл.

Ураховуючи реальні справи та заслужений багаторічною працею авторитет, його перемога ні в кого не викликала особливих сумнівів. Урешті-решт, так і сталося 4 квітня 2002 року, коли окружна виборча комісія, вкотре ретельно перевіривши всі закиди конкурентів Діяка, визнала їх безпідставними і проголосила його перемогу. Адже інший імовірний кандидат — Анатолій Мойсейович Гіршфельд з Харкова — був виборцям мало відомий. Його єдиним зв'язком з округом можна вважати постійні бізнес-контакти з Лозівським ковальсько-механічним заводом, котрі для самого заводу закінчилися банкрутством за позовом фірми Гіршфельда. Це була доволі поширена на той час схема приватизації державної власності, на яку, щоб зруйнувати механізм тіньової приватизації в країні, указом Президента України у вересні 2002 року було накладено мораторій на банкрутство державних підприємств.

Чи міг А. Гіршфельд з таким «послужним списком» сподіватися на популярність серед виборців? Не допоміг і організований його штабом масовий приїзд з Харкова значної кількості працівників «дружніх» його фірмам заводів. Ця акція, судячи з усього, готувалася заздалегідь і не могла бути невідомою правоохоронним органам Харківської області, принаймні зі слів очевидців і згідно з відеозаписом. Десятки автобусів з харківськими виборцями побували у Лозовій та інших районах округу, проте окружна виборча комісія не помітила порушень законодавства. Хіба можна казати про гарантоване Конституцією України право вільного волевиявлення, якщо робітники змушені голосувати за наказом свого господаря? Хоча і цього не вистачило для перемоги, але значні фінансові можливості давали змогу «новому українцю» сподіватися, що результати виборів можна «підкорегувати». Принаймні грошей Гіршфельд витратив уже багато, щоб легко змиритися з їх втратою через поразку на виборах.

Першою спробою стало звернення Гіршфельда до Апеляційного суду Харківської області з вимогою оголосити недійсними результати голосування за всіма тими виборчими дільницями, де він програв вибори І. Діяку з великою різницею. Проте суд залишив цю вимогу Гіршфельда без задоволення, не наважившись оголосити недійсними результати голосування 7416 громадян України.

Зате на це з легкістю погодилася голова окружної виборчої комісії № 180 В. Годіна. 10 квітня 2002 року вона «протягнула» через окружну комісію рішення, згідно з яким оголошувалися недійсними результати виборів за 7 виборчими дільницями, а переможцем на виборах визнавався А. Гіршфельд. Це було рівно стільки, щоб списати переможну різницю між Діяком та Гіршфельдом, і останній отримав перевагу аж у 92 голоси. Щоправда, для цього довелося відмовити у конституційному праві обирати 7,5 тисячі інших виборців, котрі переважно не виказували симпатій харківському бізнесмену.

Це було не зовсім те, чого бажав сам Гіршфельд. Адже він вимагав скасування результатів виборів не за 7, а за 18 дільницями. Однак це виявилося просто нереальним. Адже навіть для того, щоб знайти підстави для оголошення недійсними результатів виборів за 7 дільницями, голові окружкому В. Годіній довелося зібрати всі додаткові списки виборців і зарахувати їх як такі, що були складені безпосередньо в день виборів 31 березня 2002 року з порушенням відповідної процедури складання. У такий спосіб удалося штучно віднайти 10 відсотків начебто неправильно виданих бюлетенів за 7 виборчими дільницями, що не дає змоги встановити на них істинні результати голосування. Річ у тім, що згідно з чинним законодавством в день голосування можна бути занесеним до списків виборців лише за рішенням суду.

Цікава деталь: якщо вже В. Годіна знайшла порушення під час голосування і списала 7,5 тисячі голосів по одномандатному виборчому округу, то чому вона не списала ці самі голоси з кандидатів в народні депутати, які йшли по багатомандатному округу (за партійним списком), і з кандидатів до місцевих рад?

Усі дільничні комісії виступили з різким протестом проти таких зухвалих дій голови окружкому В. Годіної, але вона їх проігнорувала. До речі, це стало ще одним грубим порушенням виборчого законодавства. Зокрема, статей 30, 31 і 72 Закону «Про вибори народних депутатів України», де передбачена обов'язкова участь дільничних комісій у розробці та прийнятті рішень окружкому з таких питань.

Цікаво: чому, власне, Годіна так старалася для Гіршфельда? А все просто. В. Годіна є працівником Лозівського ковальсько-механічного заводу, фактичний господар котрого — комерційна структура, засновником і президентом якої був кандидат в народні депутати А. Гіршфельд, а директором заводу — його довірена особа на виборах В. Христофоров. Отже, хоча безпосередньо прямої підпорядкованості Годіної А. Гіршфельду і немає, проте її залежність від нього неважко уявити.

Щоправда, під час створення нових протоколів про результати виборів у 180-му окрузі, які обгрунтовували «перемогу» Гіршфельда, не обійшлося без ляпів. Невідомим чином у протоколі з'явився підпис члена окружкому, котрого взагалі не було на засіданні. Як згодом встановить прокуратура, цей підпис не міг з'явитися й після засідання. Вочевидь далася взнаки поспішність Годіної, тому на поверхню випливла службова підробка. Щоб уникнути зайвих запитань і перевірки протоколів, Годіна негайно викликала «швидку» й «захворалася» в лікарні. Проте головні події відбулися далі.

Скаргу І. Діяка на відверті порушення виборчого та кримінального законодавства Верховний Суд України залишив без розгляду. Обгрунтування було дивовижним: скарги на дії окружкому стосовно встановлення результатів голосування подаються в перші п'ять днів після виборів. Тобто до 5 квітня 2002 року. А скарги І. Діяка подано 12 квітня, тому не підлягають розгляду. Іншими словами, Діяк до 5 квітня мав оскаржити неправомірні, на його погляд, дії, котрі відбулися лише 10 квітня! Цікаво, як це можна було зробити? Тим паче що до 10 квітня він вважався обраним народним депутатом і отримав з цього приводу поздоровлення від Президента України. Що ж, які не великі гроші, робить неможливе реальним! Цей абсурд був би смішний, якби в такий спосіб не захищалися від кримінальної відповідальності вчинки, завдяки котрим сфальсифіковано результати виборів. Крім того, залишилася без уваги Конституція України, котра начебто гарантує громадянам право вільно обирати і є Основним Законом держави.

Центрвиборчком звернув увагу на очевидні порушення і зобов'язав окружком № 180 на чолі з В. Годіною провести повторний перерахунок голосів на дільницях №№ 114, 116, 117, 121, 124, 125, 132 шляхом складення нових протоколів з позначкою «Уточнений» з додержанням вимог Закону «Про вибори народних депутатів України». Тобто за обов'язковою участю дільничних комісій вказаних дільниць, які краще за всіх обізнані з ситуацією. Проте Годіна зробила все посвоєму. Додаткові списки виборців виявилися замкненими подалі від очей у приміщенні Лозівської міськради. Годіна просто скопіювала протоколи про результати голосування від 10 квітня, після чого спробувала примусити дільничні комісії їх підписати. Однак ті вдруге відмовилися підкоритися волі голови окружної виборчої комісії. Урешті-решт, Годіна просто відправила їх додому.

ТОЧКА ЗОРУ

Кооперація — шлях

Кооперація є в більшості країн світу. Міжнародний кооперативний альянс об'єднує майже 200 національних і міжнародних кооперативних організацій загальною чисельністю понад 750 мільйонів кооператорів. В 1992 році до нього прийняли Укоопспілку. Але і досі в нашій країні помітно негативне ставлення до кооперації, особливо до сільськогосподарської, з боку окремих політиків, економістів, правознавців та урядовців.

Радикальні зміни надто ризиковані

Після проголошення незалежності України ставлення держави до колгоспів як однієї з форм кооперації стало жорстко негативним. Головна ідея органів державної влади полягала в тому, щоб замінити колгоспи будь-якими іншими формами господарювання, замість того, щоб надати їм кооперативну природу, зберегти економічний потенціал і основні виробничі фонди. Уряд запропонував прийняти закон про колективні сільськогосподарські підприємства і у такий спосіб реорганізувати колгоспи в колективні підприємства — КСП.

Хоча під час вибору моделі організації сільськогосподарського виробництва варто було прислухатися до оцінок реформ колишнього радника президента США з питань сільського господарства Купера Еванса. Він нагадував, що без постійного і відповідного постачання харчових продуктів гинуть не тільки окремі люди, а й нації. Тому форсування швидких радикальних змін у системі постачання продуктів, хоч би ця система і була неефективною, здатне спричинити найсерйозніші порушення в постачанні.

Важко уявити, на думку Еванса, більш ризиковану аграрну політику. Він вважав, що модель американської ферми придатна лише для небагатьох сімей, які мають необхідні технічні та управлінські навички, повний обсяг коштів або можливість отримати кредит, чітко уявляють, чого вони домагаються та готові на самовіддану працю заради досягнення успіху. І сімейна ферма, і реформовані великі господарства не є єдино правильним зразком організації сільгоспвиробництва.

До слушних порад іноземного фахівця тоді не прислухалися. Протягом двох-трьох років майже всі колгоспи було реорганізовано в КСП. Це залишилися ті самі господарства, з тими самими керівниками і спеціалістами, з тими ж формами і методами організації виробництва та збуту сільськогосподарської продукції. Змінилася лише вивіска.

КСП, як і колгоспи, не сприйняли кооперативних принципів організації. Раніше, відповідно до Примірного статуту колгоспу все його майно вважалося неподільним. Колгоспників було відчужено, усунено від колгоспної власності. Під час виходу з колгоспу його члени жодної частки майна не одержували, оскільки пайового фонду не було. В нових умовах за Законом «Про колективні сільськогосподарські підприємства» (ст. 9) вартість основних виробничих і оборотних фондів, створених за рахунок діяльності підприємства, вносилася до пайового фонду. У разі виходу з підприємства член КСП мав право на пай натурою, грішми або цінними паперами. Створення неподільних фондів, як це рекомендовано за кооперативними принципами, законом не передбачалося. Якщо КСП ліквідується, то все його майно, що залишилося після задоволення претензій кредиторів, розподіляється між членами підприємства.

Такий підхід спонукав кмітливих членів КСП до руйнації підприємства, привласнення собі кращих земель, техніки, споруд та інших об'єктів з основних фондів. Більшість керівників КСП не мали досвіду господарювання в умовах ринкової економіки. Та часто й не прагнули опановувати нові методи господарювання. Водночас вони гальмували процес аграрної реформи, протидіяли розвитку фермерських господарств, бо вбачали в них небезпечних конкурентів. Далися взнаки і економічна криза, суперінфляція, знецінення грошей.

Держава шукала вихід із глухого кута. Радикальні заходи: паювання землі й видача сертифікатів, якими посвідчувалося право кожного члена КСП на умовну земельну частку (пай) без визначення земельної ділянки в натурі на місцевості. Почала застосовуватися оренда земельних паїв. Свого часу я доводив, що земельна частка (пай) не може бути предметом оренди, бо орендарю потрібна земельна ділянка в натурі. Сертифікат на земельний пай давав його власнику право одержати земельну ділянку у власність у разі виходу з КСП. Досі виникають конфлікти під час оренди земельного паю. Місцеві суди визнають договори такої оренди недійсними, оскільки немає визначеного на місцевості предмета оренди. Торік на адресу Президента України надійшло 4,8 тисячі листів. Люди скаржаться, зокрема, на безпідставну відмову у виділенні в натурі земельних часток та майнових паїв, порушення умов договорів оренди земельних часток, зволікання з виплатами, завищення цін на сільгосппродукцію під час розрахунків, зловживання з боку місцевих керівників.

Вихід вбачався у заміні форм господарювання. Земельна реформа здійснювалася під гаслом: «Селянин — власник землі — справжній господар». Не став селянин господарем на землі. Після цього гасло змінилося. Ефективним тепер називається «справжній господар», тобто той, хто господарює, а не той, у кого є право власності на землю. Цим виправдовується поголовна передача земельних паїв і земельних ділянок в оренду або у власність новим латифундистам.

Чи стало колективне приватним?

У грудні 1999 року було прийнято указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки». Його головна мета — забезпечення розвитку аграрного сектору економіки на засадах приватної власності.

А хіба КСП, яке підлягало реформуванню, не було приватним підприємством? Добре, що право колективної власності тепер заперечується, і навіть згадка про таку форму власності крамольна. Якщо ж КСП є приватним підприємством, то як бути з вимогою статей 26 і 31 Закону «Про колективне сільськогосподарське підприємство», згідно з якими втручання в господарську та іншу діяльність підприємства з боку державних органів не допускається, а реорганізацію та ліквідацію підприємства проводять за рішенням загальних зборів його членів або за рішенням суду?

У переважній більшості КСП події розвивалися так. П'ять-вісім керівників і спеціалістів КСП створювали товариство з обмеженою відповідальністю. Вони виділяли для себе у власність земельні ділянки кращої якості й господарські будівлі, техніку, худобу. Після цього збирали загальні збори членів КСП, «приймали рішення» про реорганізацію або про ліквідацію підприємства та про визнання товариства з обмеженою відповідальністю правонаступником реорганізованого чи ліквідованого підприємства. КСП знімалися з державного реєстру. Це за умови, що, за чинними правилами, у разі ліквідації підприємства правонаступництво не виникає. А що ж то за реорганізація, коли не вирішувалося питання про виділення земельних ділянок на місцевості та майнового паю кожному з членів КСП, які залишилися поза новоствореним товариством. За таких умов ні реорганізація КСП, ні його ліквідація не доводилися до кінця, бо не було виконано основну вимогу ст. 39 Закону «Про колективне сільськогосподарське підприємство», що визначає: в разі ліквідації паї й майно, що залишилися після задоволення претензій кредиторів, розподіляються між членами

Тепер вже до справи взялася Генеральна прокуратура України. Перевірці підлягали дії голови окружкому В. Годіної, в яких вбачалися ознаки злочинів, передбачених ст. ст. 157 і 158 Кримінального кодексу України («Перешкоджання в здійсненні виборчого права» і «Підробка виборчих документів»). Однак сам перебіг прокурорської перевірки більше свідчить про бажання органів прокуратури якомога швидше позбутися справи, ніж реально в ній розібратися.

Міркуйте самі. За десять місяців перевірок прокуратура не знайшла відповіді на жодне з порушених питань, зате сім разів виносила рішення про відмову в порушенні кримінальної справи за ст. ст. 157, 158 КК України. Іноді прокуратура поспішала це зробити, навіть не очікуючи результатів нею ж призначених експертиз. Адже результати експертизи згодом тільки ускладнили можливість закрити справу. Тому не дивно, що всі ці постанови були скасовані судом або прокуратурою вищої інстанції.

Після колективного звернення у вересні 2002 року 85 народних депутатів до Генеральної прокуратури України зрештою було порушено кримінальну справу за ст. 158 ч. 2 КК України. Проте ніякого розслідування не відбулося. Вичекавши, поки пригасне хвиля обурення, органи прокуратури двічі спробували закрити справу з формулюванням, яке вже стало стандартним: за відсутністю складу злочину.

Цікаво, як прокуратура може виносити такі рішення, якщо сама встановила наявність у протоколі про результати виборів підпису члена окружкому, якого на засіданні не було? Крім того, наявність чи відсутність у діях В. Годіної законних підстав скасовувати результати голосування 7,5 тисячі виборців одномандатного виборчого округу № 180 (тобто наявність або відсутність ознак злочину, передбаченого ст. ст. 157, 158 ч. 3 КК України) можна встановити, лише перевіривши правильність складання додаткових списків виборців за дільницями №№ 114, 116, 117, 121, 124, 125, 132. Саме на цих дільницях вибори були оголошені недійсними. Народні депутати прямо вимагали цього від прокуратури у своєму колективному зверненні, вказуючи на грубі порушення, яких припустилася голова ОВК Годіна під час перерахунку голосів 10 квітня 2002 року. Здійснити цю перевірку списків — справа кількох днів. Тим паче що зберігаються вони лише в кількох кварталах від Лозівської прокуратури — у приміщенні Лозівської міської ради Харківської області. До речі, це є грубим порушенням вимог ст. 86 Закону України «Про вибори народних депутатів України», яка визначає зберігання таких документів у державній архівній установі, а не в місцевих органах влади. Чи не для того це робиться головою лозівської влади С. Литвиновим, щоб обмежити доступ до цих додаткових списків? Спроба адвоката І. Діяка самостійно ознайомитися з додатковими списками за вказаними дільницями наразилася на жорстку відмову голови Лозівської міської ради Литвинова, який просто оголосив їх таємними.

Уперте небажання прокуратури перевіряти додаткові списки виборців збіглося з таким само послідовним нав'язуванням нею наперед заготовленого висновку: складу злочину немає. Дійшло до того, що прокуратура прямо відмовилася виконувати рішення про перевірку цих списків, ухвалене 05.03.2003 р. на спільному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з оранізованою злочинністю і корупцією та заступника Генерального прокурора України. Незважаючи на це рішення, робоча група Генеральної прокуратури України для перевірки перебігу розслідування фактично так і не була створена. Замість такої групи до Харкова направили тільки одного прокурора слідчого управління Генеральної прокуратури України Г. Захарчук, та й то без конкретного завдання. Я, як секретар Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, і член Центральної виборчої комісії Ю. Данилевський спеціально прибули до Харкова для спільної роботи з представниками прокуратури, але відчули певне нехтування з боку і Г. Захарчука, і Харківської обласної прокуратури.

Прокурор Харківської області В. Кривобок замість перевірки додаткових списків виборців узагалі вимагав від народних депутатів спеціального роз'яснення Конституційного Суду України, що дало б йому змогу таку перевірку проводити. Яких ще дозволів потрібно, аби виправдати бездіяльність? Тим паче що обласний прокурор не відкидав наявності ознак злочину, передбаченого ст. ст. 157 і 158 КК України, а також згідно зі ст. 94 КПК України прямого обов'язку прокуратури вести досудове розслідування цих фактів. Слід нагадати пану Кривобоку, хоча він повинен це знати: якщо списки голосування були б передані до державної архівної установи, як цього вимагає Закон України «Про вибори народних депутатів України» (ст. 86), то доступ до них мали б усі, згідно з положенням про державні архівні установи.

Отже, рішення, прийняте на засіданні Комітету Верховної Ради України робочою групою, не виконано. Якби не було блокування з боку Харківської обласної прокуратури, бажання Генерального прокурора України, то на сьогодні ми могли б мати результати розслідування робочою групою. Натомість розслідування знову зривається.

Таке зухвале нехтування вимог Закону «Про статус народного депутата України» спричинило закономірне обурення у Верховній Раді. На жаль, ситуація вже не дивує. У країні давно правлять бал великі гроші та спільні бізнес-інтереси, а не право. Але стає не по собі від того, що прокуратура — основний бастіон законності — падає перед кримінальним бізнесом однією з перших!

Складається враження, що всі зусилля органів прокуратури під час десятимісячної фіктивної перевірки були присвячені не розслідуванню вказаних фактів, а всілякому обмеженню доступу до додаткових списків виборців. Органи прокуратури відверто потурають порушенню кримінального та виборчого законодавства України, допомагаючи винним уникнути покарання.

Весь цинізм прокуратури, яка видає цей фарс за слідчі дії, криється в неофіційному визнанні прокурора: «Якщо мені дадуть указівку — все виведу на чисту воду!». Однак вочевидь, що вказівки немає, а без неї немає і слідчих дій. То що ж, вибори в Україні перетворено криміналом на профанацію, а головний правоохоронний орган держави — прокуратура — стоїть на сторожі кримінальних здобутків?

Власне кажучи, додаткові списки виборців за дільницями №№ 114, 116, 117, 121, 124, 125, 132 фактично перетворилися на табу. Створені головою ОВК № 180 В. Годіною з грубим порушенням чинного законодавства України, вони одразу були сховані від цікавих очей під жорсткою опікою лозівської влади. Далекі підступи до списків з упертістю, гідною кращого застосування, обороняє прокуратура: не чіпай, не дивись, забудь! Це замкнене коло не можуть розірвати навіть спільні зусилля сотні народних депутатів України, ЦВК і суду! І ми не виключаємо, що у разі розірвання цього кола, вказані списки виборців просто зникнуть. Адже, попри вимоги закону, вони зберігаються не у спеціалізованій установі. До того ж міський голова Лозової пан Литвинов уже натякнув: опису документів, які надійшли до приміщення Лозівської міськради, не існує.

Можна пояснити всю цю історію з додатковими списками виборців тільки сильним тиском з боку певних кіл, які поєднують в собі владу і великий бізнес. А. Гіршфельд — власник «Української промислово-енергетичної компанії», десятка великих фабрик та заводів —безумовно, один з тих кіл. Чиниться тиск на прокуратуру з метою заблокувати слідство, а на І. Діяка — з метою примусити його забрати з прокуратури свої скарги. Чи дивні такий збіг інтересів і тісна координація дій між представниками влади та бізнесу? Це явище добре знайоме світові і має давню назву — корупція.

Зрозуміло, що завдяки зусиллям високих посадовців Харкова (особливо першого заступника Харківської обласної державної адміністрації О. Колеснікова, який, будучи головою Полтавської облдержадміністрації, дуже тісно працював з фірмою «УПЕК», де президентом А. Гіршфельд (економіка області була доведена до розвалу і Президент України змушений був звільнити його з посади керівника області), і міського голови Лозової С. Литвинова ні Лозівська міжрайонна, ні Харківська обласна прокуратури об'єктивного розслідування не проводитимуть.

Дивує і позиція Генерального прокурора України, який повинен здійснювати контроль за розслідуванням справи Харківською обласною прокуратурою. Але неважко здогадатися, що й тут напевно є тиск ще вищих впливових посадовців.

На звернення народних депутатів України від десяти фракцій і груп Верховної Ради України, голови фракції НДП В. Пустовойтенка, членів фракції НДП, Комітету ВРУ з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією до Генеральної прокуратури України остання не реагує. Триває відкритий саботаж досудового слідства, тому що всі добре розуміють, які наслідки можуть бути. Таку велику кількість порушень Закону «Про вибори народних депутатів України» Генеральна прокуратура України не хоче помічати. А із звернень 7 дільничних комісій до ЦВК, Генеральної прокуратури України, аналізу копій додаткових списків за вказаними дільницями дуже добре видно, де допущено фальсифікацію, і в який спосіб скоєно злочин. Чи даремно Годіна зі своїми спільниками, порушуючи закон України, «наклала табу» на ці списки.

Постає слушне запитання: невже немає правди в нашій Україні?

Довести слідство до завершення і покласти край десятимісячному блокуванню розслідування порушень можна за бажання, якщо Генеральний прокурор України дасть указівку витребувати додаткові списки виборців 7 дільниць з Лозівської міської ради, перевірити правильність їх складення з дотриманням вимог Закону України «Про вибори...» і, отже, встановить наявність або відсутність у діях голови ОВК № 180 В. Годіної законних підстав скасовувати результати голосування 7,5 тисячі виборців одномандатного виборчого округу № 180 (тобто наявність чи відсутність в її діях ознак складу злочину, передбаченого ст. ст. 157, 158 ч. 3 КК України). А якщо цього не зробити, то неважко здогадатися, що розвиток подій піде таким шляхом, що блокуватиметься розслідування, списки зникнуть і справу закриють. І вийде, що це не вибори, а фарс, де правлять злочин і капітал, ім'я якому корупція.

Микола КАРНАУХ,
народний депутат України,
секретар Комітету
Верховної Ради України
з питань боротьби
з організованою
злочинністю і корупцією.

відродження села

підприємства. В разі реорганізації кожний з членів КСП мав право брати участь у створенні нової організації — товариства з обмеженою відповідальністю, а ті, хто залишився поза товариством, мали вважатися такими, що вийшли з товариства. З ними треба було розрахуватися майном і землею.

Протягом двох років майже всі КСП було реорганізовано або ліквідовано, а на їх базі створено нові форми господарювання (товариства з обмеженою відповідальністю, приватні підприємства), що засновані також (як і КСП) на приватних засадах. Чому приватні сільськогосподарські підприємства створювалися поряд з фермерськими господарствами, адже останні — це традиційна форма приватного господарювання? Кажуть, що КСП довелося реорганізувати, тому що в переважній більшості вони були збитковими. Можливо, це й так, але порядок їх реорганізації чи ліквідації вже був передбачений Законом «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Процедура банкрутства — реальний процес реорганізації чи ліквідації збиткового підприємства, який забезпечує можливість його збереження з урахуванням інтересів членів КСП.

А чи потрібно було взагалі проводити аграрну реформу, чи були інші шляхи перетворень?

Не всяка реформа принесе користь

Відповідь позитивна. Перехід від планово-регулюючої економіки до ринкової вимагав реформування і в аграрному секторі економіки. Головне визначитися, які форми реформування ефективніші. Економічні розрахунки мали б зробити економісти. А з позиції права необхідно було повернути колгоспам їх кооперативну природу. Тобто створити умови, щоб держава перестала втручатися у внутрішньоколгоспні справи: не доводила до них планових показників, не вносила цих показників до державних планів розвитку економіки, сприяла лібералізації колгоспної торгівлі, дозволила застосування договірних цін. Треба було забезпечити кооперативну демократію, щоб збори колгоспників стали найвищим органом самоврядування. Щоб голова колгоспу обирався не більш як на два терміни. Безперечно, щоб діяв механізм державної підтримки передусім у формі дотації, субсидії, квот, забезпечувався паритет цін, діяли пільги в оподаткуванні й кредитах. Щоб допомога доходила до виробника сільськогосподарської продукції і в жодному разі не до посередників (заготівельників).

Практика довела, що закон про колективні сільськогосподарські підприємства не мав перспективи. Ще тоді, 1992-го, треба було прийняти Закон «Про сільськогосподарську кооперацію». Про це переконливо свідчить ухвалення і практика застосування Закону «Про споживчу кооперацію». Вона витримала випробування в найскрутніші роки економічної кризи.

Закон «Про сільськогосподарську кооперацію» прийнято лише у 1997 році. Але час було згаяно, перетворення колгоспів у КСП, а останніх — в інші форми приватного підприємництва відбулося. Закон «Про сільськогосподарську кооперацію» зустріли неоднозначно. Спеціалісти-аграрники, науковці, економісти і політики сприйняли лише сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи. Від виробничих кооперативів відмовлялися, як раніше від колгоспів. У виробничих кооперативах бачили повторення колишніх колгоспів. Не підтримували їх і урядовці. А шкода. Цей закон повною мірою відповідає вимогам ринкової економіки. У ньому закладено основні кооперативні принципи.

Виробничі сільськогосподарські кооперативи успішно працюють в Ізраїлі, Франції, Іспанії, Угорщині, Росії, Китаї та в інших країнах світу. Громадські форми сільськогосподарського виробництва заохочують насамперед в Англії. Як висловився представник Сільськогосподарської академії Франції професор Сорбонни Р. Грусар, у наш час припинилися суперечки між прихильниками колективних моделей розвитку і тими, хто за приватні підприємства. Адже колективні підприємства мають приватне підгрунтя. Всі знають, що нема єдиної моделі господарювання, завжди були колективні, індивідуальні та змішані форми власності на землю. Останнім часом громадські форми відроджуються в багатьох західних країнах, адже молоді не хочуть 365 днів на рік бути прикутими до ферми.

Р. Грусар вважав, що не було підстав для ліквідації колгоспів, навпаки, треба було вдосконалювати їх функціонування.

Правова основа є

Правова база для відродження в Україні сільськогосподарської виробничої кооперації є. Є й досвід господарювання. У процесі реформування КСП в інші форми господарювання приватного типу на їх базі було засновано 3325 сільськогосподарських кооперативів. Цей досвід заслуговує на увагу. До Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, адміністрації Президента надходять багато скарг на ошукання селян, колишніх членів КСП, які з сертифікатами на руках залишилися без землі, без майна, безробітними і знедоленими. Який вихід із становища? Їх кілька.

Перший — дозволити за безцінь продавати сертифікати, земельні паї чи навіть земельні ділянки багатим підприємцям, які тільки й чекають того, щоб скоріше скінчився мораторій на їх відчуження. Це шлях до латифундій країн Південної Америки.

Другий — одержати земельну ділянку в розмірі земельного паю у приватну власність, оформити на неї державний акт на право власності на землю і використовувати її для ведення фермерського чи особистого селянського господарства або надавати в оренду іншим особам. Це шлях до парцелів і натурального, а не товарного виробництва.

Одним із варіантів можливе визнання реорганізації чи ліквідації КСП недійсним (за рішенням загальних зборів або в судовому порядку), відновлення КСП і його державної реєстрації і після цього прийняття розважливого і обгрунтованого рішення про перспективи цього КСП. Така форма відновлення справедливості хоч і обгрунтована, але бюрократична, може породжувати нові конфлікти, а тому неприйнятна. Можливі й інші варіанти.

Третій — колишнім членам КСП на основі добровільності об'єднатися в кооператив власників земельних паїв, оформити право власності кооперативу на об'єднані землі із збереженням права на земельну частку (пай) і визначити основну діяльність кооперативу — виробництво і реалізація сільськогосподарської продукції. Це порятунок для сьогоднішнього розореного українського села.

А сільська, селищна ради, райдержадміністрації повинні сприяти селянам — колишнім членам КСП у створенні виробничих сільськогосподарських кооперативів, як і інших форм господарювання. Важливо, щоб органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування і ЗМІ відмовилися від шельмування сільськогосподарських виробничих кооперативів, визнали їх легітимність, надавали їм державну і самоврядну підтримку і допомогу в їх становленні й розвитку. Ця форма господарювання має повноправні основи в законодавстві.

Відповідно до статей 5 і 6 Закону України «Про підприємництво» вільний вибір видів підприємництва та їх організаційних форм є принципами підприємництва. Виробничі кооперативи як повноправні суб'єкти господарювання визнані Цивільним кодексом України (ст. 1763), Господарським кодексом України (ст. 95), Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію». Згідно зі статтею 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи і є рівними перед законом, а згідно зі статтею 13 Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання.

Віталій СЕМЧИК,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
академік Академії правових наук України.

Дні «Голосу України» на Дніпропетровщині

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Не руйнувати, а будувати

Вісім років тому на околиці Дніпропетровська, поблизу його найзанедбанішого мікрорайону — селища Мирного, на пустирі, заваленому мотлохом та сміттям, несподівано з'явився звичайний будівельний вагончик. І всю округу облетіла чудернацька новина: якийсь дивак, заставив власні квартиру й авто та й узявся будувати ледве не завод. Навіть тодішній міський голова Микола Швець не повірив. Завітав якось на пустир і запитав: «То що ви тут надумали, якщо при розумі?»

Так місто дізналося про Леоніда Сергієнка **(на знімку вгорі)** — вихідця з Покровського району, нещодавно — інженера-радіоелектронника потужного оборонного підприємства, а потім таксиста, розвізника та продавця на місцевих ринках вишуканих імпортних шпалер. Одного разу розгнівався сам на себе: «Невже це нам, на всі руки мастакам, возити якісь шпалери з-за бугра?» І коли все в Україні зупиняли, нищили та розтягували, а виробництво згорталося, наче воно нам не було потрібне, він справді за рік з хвостиком на трьох з половиною гектарах вибудував свій «Дніпромайн» —спільне україно-німецьке підприємство з випуску вітчизняних шпалер.

Таких, яких у нас ще зроду не бачили. Цілком сучасні, просто паперові, гофровані й вологостійкі, вінілові, з глибоким тисненням, різні за дизайном та художніми знахідками. Нині працює 12 потужних ліній, змонтованих з німецького, англійського та французького обладнання, вдосконаленого нашими фахівцями. Щомісяця фабрика випускає понад два мільйони рулонів першокласних шпалер. Вони мають попит не лише на вітчизняному та російському ринках, а й у Європі.

Цим Сергієнко так вразив земляків, що на минулих виборах до Верховної Ради вони дружно проголосували за нього. Якщо чоловік на смердючому смітнику вибудував диво-фабрику з лазерними та електронними технологіями і дав людям роботу та пристойні заробітки, то чи не таким людям врешті-решт розгрібати завали на своїй Батьківщині і творити справжню державу?

А сьогодні є підстави сказати, що виборці не помилилися. Леонід Григорович пильними очима оглянув свій виборчий округ. І по інший бік захаращеного пустиря угледів нетрі на місці колишнього домобудівного комбінату № 1, який свого часу був одним з найбільших в Україні. Житлові масиви над Дніпром — Тополя і Сокіл, Перемога і Червоний Камінь, Комунар і Парус, Лівобережний і Клочко — все це його дітища. А тепер лежить у руїнах, все розтягли до останньої залізяки. Що можна було вивезти на металобрухт, вивезли. Одначе два чи три «капіталісти» знайшлося — почали в уцілілих приміщеннях орендувати «площу» та налаштовувати сякий-такий «прожитковий» примітивний «бізнес».

А до Сергієнка звернулися нині безробітні його виборці, а в минулому робітники домобудівного комбінату: невже корпуси такого підприємства розваляться вщент? Невже від них і сліду не залишиться, як і від заборгованої людям зарплати...

І об'єднав навколо себе Леонід Григорович тих кількох підприємців та знову заходився будувати. На цей раз новий завод — стінових матеріалів і облицювальної кахельно-керамічної плитки. Щоб те й інше мати своє, а не привізне. Ожив стукотом і грюкотінням, запахом цегли та будматеріалів учорашній комбінат. Така, мабуть, Сергієнка доля — будувати на руїнах. Різниця лише в тому, що коли споруджував свій «Дніпромайн», мало хто вірив у його затію. А тепер більш як тисяча людей із його виборчого округу чекають-не дочекаються, коли задумане Леонід Григорович доведе до завершення.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Фото **Богдана МАСЛЯНИКА.**

Поновлювати зруйноване — робота не з легких

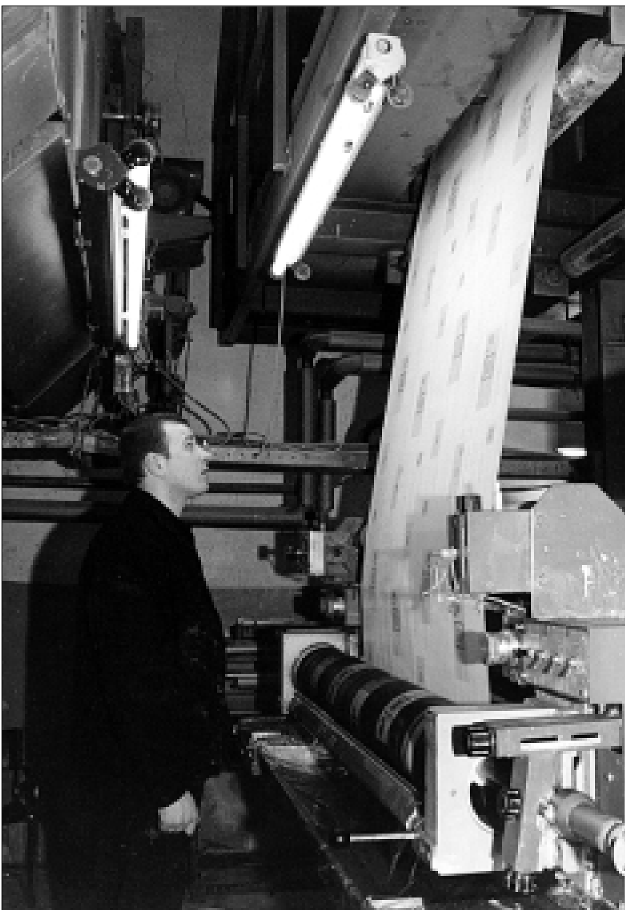

У цеху «Дніпромайна» за 8 годин можуть зробити будь-який малюнок на шпалерах

Таким домобудівний комбінат був більш як рік тому

Восени в цьому цеху почнуть виробляти лінолеум

ПЕРЕДПЛАТИ І ВИГРАЙ

Поступаються лише ціною

Коли у продажу з'являються товари з торговою маркою «Купава», запоріжці віддають перевагу їм, а не зарубіжним аналогам, які заповнили ринок.

— Якість наших товарів, а ми їх нині випускаємо більш як 30 найменувань, забезпечено компонентами відомих фірм, які працюють на світовому ринку вже не одне десятиліття, — пояснив генеральний директор запорізького заводу «Кремнійполімер» Анатолій Холодков. — І мені шкода людей, котрі, не знаючи про це, купують щось набагато дорожче...

Анатолій Холодков твердить, що продукція з торговою маркою «Купава» поступається зарубіжним аналогам лише ціною. Для того, щоб у цьому переконалися і переможці традиційного розіграшу призів серед передплатників газети «Голос України», він передав їм набори продукції свого підприємства. До набору входять: відбілювальний і дезинфікуючий засіб «Білизна», антистатик для споліскування як натуральних, так і синтетичних тканин, шампунь з протеїновими добавками, бальзам для волосся, засоби для чищення кухонних плит, миття посуду, догляду за меблями, чищення кахлів і сантехнічних виробів, а також комплект зубних паст «Купава»

Торік загальний обсяг виробництва товарів народного вжитку у Запорізькій області зріс на 30,7 відсотка. Є в цьому заслуга й державного підприємства «Кремнійполімер».

Тож передплачуйте і вигравайте.

Олександр АБЛІЦОВ.
Запоріжжя.

Для кожного паю — свій документ

(Початок на 1-й стор.).

Денне засідання 11 квітня

Зокрема, роботу з передачі земель у колективну власність виконували здебільшого на застарілому планокартографічному матеріалі, через що було втрачено існуючі межі землекористувань, а склад угідь не завжди відповідав дійсності. У Київській, Житомирській, Полтавській, Хмельницькій та деяких інших областях до державних актів не додавали списки співвласників колективної власності, а коли стали розпайовувати землю, почали їх уточнювати. Досі не вирішено долю земель, котрі після ліквідації колгоспів залишились у державній власності. На них повинні були оформляти державні акти на право постійного користування. Та цього не зробили, і тепер великі площі під лісами, болотами є начебто нічийні.

Великим кроком уперед стало паювання земель, переданих у колективну власність. Було видано понад 6,7 мільйона сертифікатів. У кожному було вказано кадастрові і вартісні показники земельної частки. І це не випадково, адже сертифікат став об'єктом купівлі-продажу, дарування, успадкування і застави. Але з 1996 року грошова оцінка земель індексувалася шість разів, та ці зміни жодного разу не було внесено до сертифікату.

На думку голови Комітету, зроблено чимало помилок під час реформування земель запасу та резервного фонду. Замість того, щоб передати ці землі вчителям, лікарям, працівникам соціальної сфери на селі, а також переселенцям із Чорнобильської зони, кримським татарам, їх часто просто розбазарювали. В країні не встановлено необхідного контролю за обігом сертифікатів, хоч і було запроваджено державну реєстрацію переходу права іншим особам. У деяких регіонах цю вимогу не виконували, і траплялися випадки придбання сертифікатів навіть громадянами інших країн.

У 1999—2000 роках було продано понад 500 тисяч земельних сертифікатів за вартістю, набагато нижчою, ніж передбачено. Так, у Криму сертифікати передавалися за вартістю від ста до двохсот тисяч гривень за середньої грошової оцінки близько 60 тисяч з урахуванням коефіцієнта індексації. В Луганській області — від ста до тисячі за середньої ціни понад 50 тисяч гривень. Селянин для того, щоб купити ще один пай сусіда, повинен сто років складати щорічну орендну плату, а комерційний банк за наявних банківських ставок за три-чотири роки може прибрати такий пай до своїх рук.

На численні недоліки у цій сфері звертали увагу у своїх виступах і депутати. Олексій Козаченко зазначив, що сьогодні в стадії розробки перебуває близько 1,7 мільйона державних актів. А це означає, що в сфері земельних відносин приблизно в однаковій кількості є два різні типи документів, які засвідчують право володіння, користування та розпорядження земельною часткою. Це — сертифікат на право на земельну частку та державний акт на право державної власності на землю. Така ситуація фактично уповільнює ринкові перетворення.

Сьогоднішні проблеми можуть стати серйозним гальмом у майбутньому, переконаний Степан Гавриш. Він підрахував, що на Кіровоградщині вже видано 96 відсотків державних актів на землю, а в Житомирській області — лише 13. Коли земля у 2005 році стане товаром, земельні права близько мільйона селян залишатимуться незахищеними державою, стверджує депутат. Уже нині є селяни, законні права на землю яких неможливо поновити, оскільки ділянки розпайовані.

Хоч якими були б погляди депутатів на подальше реформування земельних відносин, більшість сходиться в одному — поки що в цій сфері не все гаразд. Про це свідчать і звернення громадян, які надходять і до депутатів, і до органів виконавчої влади, і до судів. Тож сьогодні зрозуміло одне — чинні законодавчі акти потребують удосконалення.

Ірина КОЗАК.

ОГОЛОШЕННЯ

Постановою від 11.03.2003 року по справі № 7/194-7/92, Господарським судом Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) підприємство СП ТзОВ «Дністебудсервіс» код ЄДРПОУ 05468771, м. Львів, вул. Данила Апостола, 16, поточний рахунок 260002742 у ЛОД АППБ «Аваль» м. Львів, МФО 325570, визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Надлонка Андрія Івановича (79066, м. Львів, вул. Зубрівська, 25а, кв. 33). Ліцензія АА 250389. Ліквідатором СП ТзОВ «Дністебудсервіс» код ЄДРПОУ 05468771, м. Львів, вул. Данила Апостола, 16, поточний рахунок 260002742 у ЛОД АППБ «Аваль», м. Львів, МФО 325570 повідомляється про втрату установчих документів СП ТзОВ «Дністербудсервіс»: статуту, свідоцтво про державну реєстрацію, довідки з управління статистики, довідки про взяття на облік платника податків, свідоцтва платника ПДВ, реєстраційного посвідчення на право власності та його дублікатa, а також печатки і штампів.

Всі вищезгадані втрачені документи, печатки і штампи вважати недійсними.

ДП ГОАО «Свердловуглесбыт» ГХК Свердловантрацит» код ОКПО 24183100, сообщает о своей реорганизации. Правоприемником является ГП «Свердловантрацит». Претензии кредиторов принимаются в течение месяца с момента опубликования объявления. Претензии направлять по адресу: г. Свердловск, Луганской области, ул. Мира, 3. ДП ГОАО «Свердловуглесбыт».

Господарським судом Вінницької області (21036, Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) Ухвалою від 12 березня 2003 року за позовом Тростянецької ОДПІ порушив провадження у справі № 10/101-03 про банкрутство сільськогосподарського відкритого акціонерного товариства «Будянське» (24321, Вінницька обл., Тростянецький р-н., с. Буди, вул. 50-річчя Жовтня, 12; р/р 260025760, МФО 302247 в ВОД АППБ «Аваль», код ЄДРПОУ 00385595). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Мисник Євгенії Володимирович, ліцензія серія АА № 419244 (адреса: 21036, м. Вінниця, О. Кобилянської, буд.5а/10, тел. (0432) 531452. Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

3 червня 2003 р. о 12.00 год. відбудуться чергові збори акціонерів **ЗАТ «Інститут Харківський Промтранспроект»** за адресою: м. Харків, вул. Тобольська, 42. Реєстрація акціонерів з 10.00 до 11.45.

Порядок денний:

1. Звіт Правління товариства за 2002 рік.
2. Звіт Спостережної ради товариства за 2002 рік.
3. Звіт Ревізійної комісії за 2002 рік.
4. Затвердження балансу та результатів фінансово-господарської діяльності за 2002 р.
5. Розподіл прибутку за 2002 рік, визначення терміну і порядку виплати дивідендів.
6. Вибори Голови і членів Правління.
7. Вибори Ревізійної комісії.
8. Про викуп та реалізацію викуплених акцій власного випуску.
9. Про прийняття участі в утворенні ТОВ.
10. Про зміни у складі акціонерів.
11. Внесення змін (доповнень) до статуту Товариства та Установчого договору.
12. Внесення змін (доповнень) до внутрішніх Положень товариства.

Для участі у зборах акціонерам необхідно мати документ, що посвідчує особу, представникам акціонерів, додатково — доручення, оформлене згідно з чинним законодавством.

Телефон для довідок: (0572) 320-444.

Закрите акціонерне товариство «Холдингова компанія «Бліц-Інформ» (ідентифікаційний код 20050164), що знаходиться за адресою: 02156, м. Київ, вул. Кіото, 25, Повідомляє, що загальні збори акціонерів ЗАТ «Холдингова компанія «Бліц-Інформ» переносяться з 15 квітня 2003 року на 30 травня 2003 на 11-00 годин та відбудуться за адресою: м. Київ, вул. Кіото, 25.

Порядок денний:

1. Про внесення та затвердження змін та доповнень в Установчий договір та Статут ЗАТ «Холдингова компанія «Бліц-Інформ».

До уваги акціонерів ВАТ АК «Київреконструкція»

Правління відкритого акціонерного товариства «Акціонерна компанія Київреконструкція» повідомляє про внесення часткових змін в тексти повідомлення про збільшення статутного фонду Товариства та проекту змін до статутного фонду Товариства (оголошення надруковано в газеті «Голос України» за 6 березня 2003 року), пов'язаних з уточненням розміру збільшення статутного фонду.

Уточнений розмір збільшення статутного фонду 10650154 гривні. Проект змін до Статуту Товариства пов'язаних із збільшенням статутного фонду (з урахуванням уточнення розміру збільшення):

«Ст.8.1. Статутний фонд Товариства становить 12860996 гривень 50 копійок (дванадцять мільйонів вісімсот шістдесят тисяч дев'ятсот дев'яносто шість гривень п'ятдесят копійок).

Розмір статутного фонду визначається загальною вартістю акцій Товариства.

Ст. 8.2. Статутний фонд Товариства поділений на 25721993 простих іменних акцій номінальною вартістю 50 (п'ятдесят) копійок кожна.

Телефони для довідок: (044) 227-52-47; (044)227-54-48.

Правління ВАТ АК «Київреконструкція»

Ліквідаційна комісія представництва «МБЛ Інтернешнл Іст, Інк», ідентифікаційний код 20066001, зареєстрованого ДПІ Печерського р-ну м. Києва, рег. № 63-П, повідомляє про його ліквідацію.

Вимоги кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня публікації оголошення за адресою: 01054, Київ, вул. Дмитріївська, 2.

ЗАО «Индпошив одежды» уведомляет о том, что 6 июня 2003 г. в 13 часов состоится общее собрание акционеров общества по адресу: г. Севастополь, ул. Сенявина, I, II этаж.

Повестка дня.

1. Отчет правления о финансово-хозяйственной деятельности общества за 2002 г.
2. Отчет ревизионной комиссии за 2002 г.
3. Утверждение годового баланса за 2002 г.
4. Перспективы развития общества.
5. О передаче полномочий наблюдательному совету по отдельным вопросам, относящимся к компетенции общего собрания.

Регистрация участников собрания с 11-30 до 12-30 по месту проведения собрания.

Справки по т. 54-56-13.

Правление.

ООО «Вега-Крым», код ОКПО 30661409 самоликвидируется. Претензии принимаются в течение двух месяцев по тел. (0692) 54-68-95.

Постановою Господарського суду Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигина, 1) від 20.02.2003 р. справа 7/261 визнано банкрутом ВАТ «Мало-Будищанський завод будівельних матеріалів», код 05496201.

Відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Лазарєва Ф. Е. ліцензія № 250286.

ЧП «Украинское научно-производственное коммерческое предприятие «Атика» уведомляет об утере 4 копий свидетельства о регистрации плательщика НДС № 36675931. Данные документы считать недействительными с момента опубликования объявления.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Будівельник», ідентифікаційний код 24477586, юридична адреса: 64300, м. Ізюм, Харківської області, вул. Партизанська, 17-а повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ-27, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу № Б 15/35/03 про банкрутство Андріївського сільського споживчого товариства (52099, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Седнева, 11; ЗКПО 19091927, р/р 26007325171001 в ОПЕРВ АК АПБ «Україна», МФО 305244).

Розпорядником майна призначено Чеснову Наталію Володимирівну, ліцензія АА № 047981; пр. Кірова, 18-а, оф.201, м. Дніпропетровськ, 49101, тел. 42-80-95.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування цього оголошення.

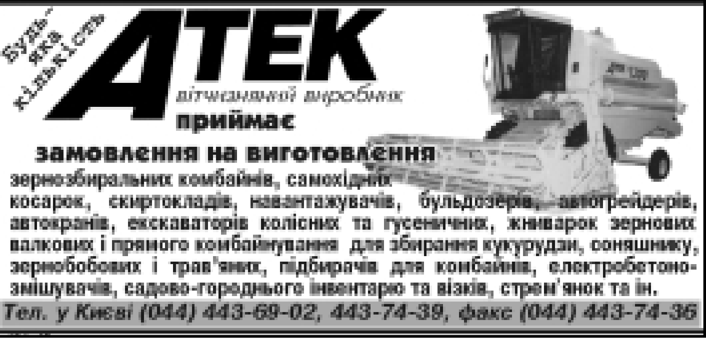

Постановою Господарського суду Миколаївської області по справі № 14/294 від 19.03.2003 р. ВАТ «Доманівська райагропромтехніка» (код ЄДРПОУ 03753846, юридична адреса: 56400, Миколаївської обл. Доманівський район, смт. Доманівка, вул. Луі Пастера, 54), визнане банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Ратинську Сталіну Вікторівну (Ліцензія серія АА № 250053 від 19.11.2001 р.) м. Миколаїв, вул. Садова 1-А, тел. 35-51-26.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ-27, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу № Б 15/34/03 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпропетровське» (Дніпропетровська область, Петропавлівський район, с. Українське, вул. Гагаріна, 1; ЗКПО 00851324, р/р 000400616 в Петропавлівському ТВБВ АК АПБ «Україна», МФО 305169).

Розпорядником майна призначено Чеснову Наталію Володимирівну, ліцензія АА № 047981; пр. Кірова, 18-а, оф. 201, м. Дніпропетровськ, 49101, тел. 42-80-95.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування цього оголошення.

Чергові загальні збори акціонерів

Відкрите акціонерне товариство «Білгород-Дністровський рибокомбінат»

Відбудуться 30 травня 2003 року о 10.00 год. За адресою: 67700, Одеська обл., м. Білгород-Дністровський, вул. Кишинівська, 36.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати фінансово-господарської діяльності ВАТ «Білгород-Дністровський рибокомбінат» за 2002 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії про результати перевірки фінансово-господарської діяльності ВАТ «Білгород-Дністровський рибокомбінат» за 2002 рік.
3. Затвердження фінансового звіту та балансу ВАТ «Білгород-Дністровський рибокомбінат» за 2002 рік.
4. Про переобрання складу правління ВАТ «Білгород-Дністровський рибокомбінат».
5. Про переобрання складу спостережної ради ВАТ «Білгород-Дністровський рибокомбінат».
6. Про переобрання складу ревізійної комісії ВАТ «Білгород-Дністровський рибокомбінат».

Для участі у загальних зборах акціонерам необхідно мати документ, що посвідчує особу, а уповноваженим представникам акціонерів — доручення на право участі і голосування на зборах та документ, що посвідчує особу.

Реєстрація учасників зборів відбудеться 30 травня 2003 року з 9.00 до 10.00 за місцем проведення зборів.

Довідки за телефоном: (04849) 2-21-12.

ООО «Адвокатская компания Жариков и Синиченко» сообщает настоящим и будущим клиентам об открытии нового филиала в г. Днепропетровске, расположенного по адресу:

ул. Пастера, 10.
Тел.: (056) 790-00-38,
(056) 790-00-39.
Факс: (056) 790-00-40.

А также наша компания продолжает работу с Вами в г. Киеве:

ул. Мельникова, 2/10.
Тел.: (044) 495-15-11,
(044) 211-90-71.
Факс: (044) 239-96-50

и в г. Донецке:

ул. Постышева, 36.
Тел.: (062) 345-59-82,
(062) 332-35-58.
Факс: (062) 332-35-59.

ЗАТ «Стелс-Сервіс» (ідентифікаційний код 24919765) повідомляє про свою ліквідацію.

Всі претензії приймаються протягом двох місяців за адресою: м. Київ, вул. Березнева, 10, тел. 566-28-83.

До відома акціонерів Акціонерно-комерційного банку соціального розвитку «Укрсоцбанк»

Шановні акціонери!

Правління АКБ «Укрсоцбанк» повідомляє, що до порядку денного загальних зборів акціонерів, які відбудуться 25 квітня 2003 року в м. Одесі, вноситься додаткове питання — затвердження нової редакції Положення про Спостережну раду АКБ «Укрсоцбанк».

Додатково повідомляємо, що інформація про проведення загальних зборів акціонерів АКБ «Укрсоцбанк» була опублікована у газеті «Голос України» від 6 березня 2003 року № 43 (3043).

З повагою, Правління АКБ «Укрсоцбанк».

Господарський суд Запорізької області постановою від 20.03.2003 р. по справі № 5/4/283-02 р. визнав банкрутом СТОВ «Новотаврійське» код ЄДРПОУ 00849111, Запорізька обл., Оріхівський р-н, с. Новотаврійське, вул. Шкільна, 1, та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Василенко Р. В., ліцензія № АА 419242.

Балансовий Звіт ЗАТ "Комерційний банк НРБ-Україна" за станом на 01 квітня 2003 р.

Звіт складено у тисячах гривень

Активи	
Готівкові кошти	1 996
Банківські метали	-
Дорожні та інші чеки	164
Кошти в НБУ	13 895
Кошти в інших банках	78 177
Резерв під заборгованість інших банків	(2 724)
Нетто: депозити та кредити в інших банках	*75 453*
Цінні папери у портфелі банку на продаж	6 517
Резерв під знецінення цінних паперів на продаж	-
Нетто: цінні папери в портфелі банку на продаж	*6 517*
Кредити та фінансовий лізинг, які надані клієнтам	179 653
Резерв під кредити та фінансовий лізинг, які надані клієнтам	(10 056)
Нетто: Кредити та фінансовий лізинг, які надані клієнтам	*169 597*
Довгострокові вкладення до асоційованих і дочірніх компаній	2 750
Основні засоби та нематеріальні активи	1 463
Зношення основних засобів та нематеріальних активів	(189)
Нетто: Основні засоби та нематеріальні активи	*4 024*
Нараховані доходи до отримання	4 008
Резерв під сумнівну заборгованість за нарахованими доходами	(2)
Нетто: Нараховані доходи до отримання	*4 007*
Інші активи	4 846
Резерв під можливі втрати за дебіторською та сумнівною дебіторською заборгованістю банку	-
Нетто: Інші активи	*4 846*
СУКУПНІ АКТИВИ	**280 498**
Зобов'язання	
Кошти банків	-
Депозити та кредити банків	89 668
- у т.ч. кредити, отримані від НБУ	-
Кошти клієнтів	90 051
Боргові цінні папери, емітовані банком	18 893
Нараховані витрати до сплати	1 373
Інші зобов'язання	2 716
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**202 700**
Капітал	
Статутний капітал	75 573
Зареєстрований статутний капітал банку	75 573
Несплачений зареєстрований статутний капітал банку	-
Нетто: сплачений зареєстрований статуний капітал банку	*75 573*
Резервні фонди	55
Прибутки минулих років	1 046
Прибуток поточного року	1 124
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	**77 798**
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	**280 498**

Голова Правління **Мигашко В.О.**
Головний бухгалтер **Корчинська С.А.**

ЗАТ «Комерційний банк НРБ-Україна»

Звіт про прибутки та збитки ЗАТ "Комерційний банк НРБ-Україна" за станом на 1 квітня 2003 року

Звіт складено у тисячах гривень

Символ	Стаття доходів	Сума
6	Доходи	**10 789**
60	**Процентні доходи**	**9 653**
601	Процентні доходи за коштами, розміщеними в інших банках	688
602	Процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності	8 637
604	Процентні доходи за кредитами фізичним особам	99
605	Процентні доходи за ЦП	229
61	**Комісійні доходи**	**861**
610	Комісійні доходи за операціями з банками	112
611	Комісійні доходи за операціями з клієнтами	749
62	Результат від торговельних операцій	**252**
63	Інші банківськи операційні доходи	**23**

Символ	Стаття витрат	Сума
7	**Витрати**	**9 665**
70	**Процентні витрати**	**2 849**
700	Процентні витрати за коштами, отриманими від НБУ	4
701	Процентні витрати за коштами, отриманими від інших банків	1 142
702	Процентні витрати за коштами суб'єктів господарської діяльності	976
704	Процентні витрати за коштами фізичних осіб	499
705	Процентні витрати за цінними паперами власного боргу	228
71	**Комісійні витрати**	**312**
710	Комісійні витрати	312
73	**Інші банківські операційні витрати**	**1 276**
739	Інші банківські операційні витрати	1 276
74	**Інші небанківські операційні витрати**	**1 676**
740	Витрати на утримання персоналу	1 125
7400	Основна і додаткова заробітна плата	987
7401	Внески на державне соціальне страхування	134
7403	Матеріальна допомога та інші соц.виплати	4
741	Сплата податків та інших обов'язкових платежів, крім податку на прибуток	53
742	Витрати на утримання ОЗ та НА	81
7420	Витрати на утримання власних ОЗ та НА	13
7421	Витрати на утримання орендованих ОЗ та НА	16
7423	Амортизація	53 269
743	Інші експлуатаційні та господарські витрати	126
744	Витрати на телекомунікації	235
745	Супутні небанківські операційні витрати	52
749	Інші небанківські операційні витрати	4
77	**Відрахування в резерви**	**3 552**
770	Відрахування в резерви	3 552
	Прибуток до сплати податку	**1 124**
	Чистий прибуток	**1 124**

Голова Правління **Мигашко В.О.**
Головний бухгалтер **Корчинська С.А.**

Українська аграрна біржа повідомляє, що тридцять восьмий спеціалізований аукціон з продажу скрапленого газу для потреб населення відбудеться 18 квітня 2003 року о 12-00 годині за адресою: м. Київ, вул. Саксаганського, 1.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБСЯГИ СКРАПЛЕНОГО ГАЗУ, ЩО БУДУТЬ ВИСТАВЛЕНІ НА СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ АУКЦІОНІ № 38 з ПРОДАЖУ СКРАПЛЕНОГО ГАЗУ ДЛЯ ПОТРЕБ НАСЕЛЕННЯ 18.04.03 р.

№ позиції	Обсяг газу в одному лоті, тонн	Кількість лотів, одиниць	Загальний обсяг газу, тонн	Ціна за 1 тону газу (з ПДВ), гривень	Початкова вартість одного лоту (з ПДВ), гривень	Загальна вартість газу (з ПДВ), гривень	Умови транспортування газу
Пропозиція ГПУ «Харгівгазвидобування» (обсяги травня)							
ГПУ "Харківгазвидобування"							
1	25	72	1 800	1 404	35 100	2 527 200	автотранспортом
Всього:			**1 800**			**2 527 200**	
Умови поставки: 1) Продавець проводить продаж скрапленого газу на умовах франко-резервуар газопромислового управління.							
Пропозиція ДК «Укргазвидобування» (обсяги травня)							
ТЦСК "Селещина" філії Управління з переробки газу і газового конденсату							
2	140	15	2 100	1 302	182 280	2 734 200	залізницею
3	35	19	665	1 302	45 570	865 830	залізницею
4	7	120	840	1 302	9 114	1 093 680	автотранспортом
Шебелинське відділення з переробки газового конденсату філії Управління з переробки газу та газового конденсату							
5	7	42	294	1 302	9 114	382 788	залізницею
Всього:			**3 899**			**5 076 498**	
Умови поставки: 1) Продавець проводить продаж скрапленого газу на умовах франко-резервуар філії Управління з переробки газу і газового конденсату; 2) Оплату за користування рухомим складом Продавця та налив Покупець здійснює по окремому договору з філією Управління з переробки газу та газового конденсату							
Пропозиція ВАТ «Укрнафта» (обсяги травня)							
Гнідинцівський ГПЗ							
6	25	273	6 825	1 340	33 500	9 145 500	залізницею
7	7	60	420	1 340	9 380	562 800	автотранспортом
Умови поставки: 1) Продавець проводить продаж скрапленого газу залізничним або самовивозом автомобільним транспортом; 2) Оплату за перевезення скрапленого газу залізничним транспортом здійснює Покупець по окремому договору з транспортною організацією. В ціну за одну тонну скрапленого газу входить вартість послуг за транспортування залізничних цистерн з вузлової станції в пункт наливу, які надаються Прилуцьким підприємством залізничного транспорту; 3) Вивіз скрапленого газу проводить Покупець своїм автотранспортом. При наливі автоцистерн через Прилуцьку ГНС розрахунки за послуги по наливу автоцистерн Покупець проводить по окремому договору з Прилуцьким управлінням по газопостачанню та газифікації.							
Качанівський ГПЗ (Качанівське в-во)							
8	7	133	931	1 340	9 380	1 247 540	автотранспортом
*Качанівський ГПЗ (Глинсько-Розбишивське в-во, **бутан технічний ГОСТ 20448-90**)*							
9	7	94	658	1 050	7 350	690 900	автотранспортом
Умови поставки: 1) Продавець проводить продаж скрапленого газу самовивозом автомобільним транспортом; 2) В ціну за 1 тонну скрапленого газу входить вартість послуг по наливу в автоцистерни.							
НГВУ "Бориславнафтогаз"							
10	7	6	42	1 340	9 380	56 280	автотранспортом
НГВУ "Долинанафтогаз" (з Долинського ГПЗ)							
11	7	70	490	1 400	9 800	686 000	автотранспортом
НГВУ "Надвірнанафтогаз" (з Долинського ГПЗ)							
12	7	15	105	1 400	9 800	147 000	автотранспортом
Всього:			**9 471**			**12 536 020**	
Умови поставки: 1) Продавець проводить продаж скрапленого газу самовивозом автомобільним транспортом; 2) В ціну за 1 тонну скрапленого газу входить вартість послуг по наливу в автоцистерни.							
Пропозиція АТ «Укртатнафта» (обсяги травня)							
АТ "Укртатнафта" (з Кременчуцького НПЗ)							
13	100	8	800	1 380	138 000	1 104 000	залізницею
14	20	10	200	1 380	27 600	276 000	автотранспортом
*АТ "Укртатнафта" (з Кременчуцького НПЗ, **бутан технічний, сума пропану і пропілену 5%-40%**)*							
15	100	26	2 600	1 350	135 000	3 510 000	залізницею
16	20	20	400	1 350	27 000	540 000	автотранспортом
Всього:			**4 000**			**5 430 000**	
Умови поставки: 1) Продавець проводить продаж скрапленого газу залізничним та автомобільним транспортом на умовах франко-резервуар АТ "Укртатнафта"; 2) При транспортуванні скрапленого газу залізницею поставку цистерн, оплату за транспортування та послуги наливу здійснює Покупець, при транспортуванні скрапленого газу автоцистернами доставку автоцистерн та оплату за послуги наливу здійснює Покупець; 3) Продавець проводить продаж скрапленого газу тільки по території України.							

Зміни до пропозицій на продаж оприлюднюються шляхом розміщення на WEB-сторінці УАБ за адресою: **http://www.uame.com.ua/energo**. Внесення змін до пропозицій на продаж допускається до **15 квітня 2003 р**. включно.

Заявки на купівлю за встановленою формою приймаються з 9-00 до 18-00 години до **17 квітня 2003** р. включно.
Сплата учасниками аукціонів попередніх внесків здійснюється на спеціалізований рахунок УАБ № **26047001293** в Українському кредитному банку, м. Київ, МФО **321701**, код за ЄДРПОУ **23389377**.

Українська аграрна біржа, тел. (044) 246-48-90, 246-48-92
http://www.uame.com.ua, E-mail: exch@uame.com.ua

Товариство з обмеженою відповідальністю «Київбудкомплект»,

що зареєстроване Дарницькою районною в м. Києві державною адміністрацією 19.10.2001 р. за номером № 00020, ідентифікаційний код: 31722839, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з моменту опублікування. Телефон для довідок: 464-38-19.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Журавушка»,

код за ЄДРПОУ 23111699, заявляє про свою ліквідацію.

Адреса ліквідаційної комісії: 84300, м. Краматорськ Донецької обл., вул. Соціалістична, б. 45 а, № 207.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Ліквідаційна комісія.

Вниманию акционеров ОАО «Молоко»!

30 мая 2003 года в 14.00 состоится общее собрание акционеров открытого акционерного общества «Молоко» по адресу: Донецкая область, г. Амвросиевка, помещение актового зала СТОО птицефабрика «Амвросиевская».

Повестка дня.

1. Отчет Правления о результатах финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Молоко» за 2002 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Отчет Наблюдательного совета.
4. О прекращении деятельности открытого акционерного общества «Молоко» путем его реорганизации в общество с ограниченной ответственностью.
5. Разное.

Для участия в собрании акционерам необходимо иметь:
— документ, удостоверяющий личность,
— доверенность для представителя акционеров,
— сертификат акций ОАО «Молоко».

Регистрация акционеров будет проводится с 13.00 до 14.00.

Справки по тел. (06259) 23083.

ОАО «ОДЕССКАЯ ФАБРИКА НЕТКАНЫХ МАТЕРИАЛОВ»

30 мая 2003 года по адресу: г. Одесса, Николаевская дорога, 142, в 12.00 час. состоится общее собрание акционеров ОАО «Одесская фабрика нетканых материалов».

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет правления о работе ОАО «Одесская фабрика нетканых материалов» за 2002 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Об утверждении годового баланса ОАО «Одесская фабрика нетканых материалов» за 2002 год.
4. Избрание органов управления и контроля ОАО.

Участникам собрания необходимо иметь паспорт или другой документ, который удостоверяет личность.

Представителям акционеров дополнительно иметь доверенность, оформленную согласно законодательству на право участия в общем собрании акционеров.

Регистрация участников в 11.00 час.

Председатель правления ОАО.

В обьявлении о возбуждении Хозяйственным судом АРК (95000, г. Симферополь, ул. Карла Маркса, д. 18) дела № 2-16/3654-2003 о признании банкротом должника СПК «Пятихатка» (АР Крым, Красногвардейский район, с. Пятихатка, ул. Ленина, 8. Р/с № 260013330 в КРД АППБ «Аваль» г. Симферополь, МФО 324021, ОКПО 30890077 была допущена опечатка относительно личности Арбитражного управляющего, назначенного распорядителем по делу.

Распорядитель имущества Данилко Инна Анатольевна, лицензия Серия АА № 047904, г. Симферополь, ул. Вишневая, 60.

Определением Хозяйственного суда Херсонской области от 03.04.2003 г. ОАО «Белокриницкий известковый завод» (индт. код 00191431; юр. адрес: Херсонская обл., Великоалександровский район, пгт. Карьерное, 74113, тел. 05532-2-12-20) признано банкротом, относительно должника введена ликвидационная процедура, ликвидатором назначен Бондарь С. И. (лицензия серия АА № 250431, выдана 11.04.02 г.)

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою по справі № 32/37 Б від 02.04.03 р. визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансово-інвестиційна компанія «РосУкрінвест», яке розташоване за адресою: 83000, м. Донецьк, вул. Артема, 87. Код по ЄДРПОУ 23413383. Р/р 26003198011392 Донбаського філії ВАТ «Кредитпромбанк», МФО 335593 та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Аксютенко Олега Івановича (Ліцензія серії АА № 047977 від 19.10.01 р.). Адреса: м. Донецьк, вул. Університетська, 59/7, тел. (062) 381-22-90; 338-36-22.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Фінансовий звіт Партії захисників Вітчизни за 2002 рік

Сума одержаної безповоротної фінансової допомоги або безоплатних надходжень чи добровільних пожертвувань
60326 грн.

Витрати для виконання статутних завдань
52700 грн.

Податки та обов'язкові платежі
1000 грн.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-дослідне підприємство «Системний аналіз»,

код ЄДРПОУ 31990923, свідоцтво про реєстрацію, видане Печерською РДА м. Києва 04 квітня 2002 року за адресою: 01010, м. Київ, вул. Січневого повстання, 11-А, кв. 54, сповіщає про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом 2-х місяців.

Тел. 552-94-51.

Постановлением от 09.04.03 г. по делу № Б 24/129-02 Хозяйственный суд Днепропетровской области признал банкротом и открыл ликвидационную процедуру в отношении ООО ПКФ «Альта», код ОКПО 20249026; 52800, г. Першотравенск, Днепропетровской обл., ул. Гагарина, д.7/кв.49, р/с 26002009890101 в Павлоградском филиале АППБ «Аваль», МФО 306726.

Ликвидатором предприятия назначен арбитражный управляющий Талан Р. Г. (0562) 92-53-18.

Заявления от кредиторов принимаются ликвидатором в течение месяца по адресу: 49000, г. Днепропетровск, а/я 158.

ПП «Віраж»

код ЗКПО 30213557 ліквідується. Претензії приймаються по телефону 459-70-73.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Група-Сибірський алюміній Україна»

(ідентифікаційний код ЄДРПОУ 31023452, юридична адреса: м. Київ-142, вул. Академіка Кримського, 27-А), зареєстроване Ленінградською районною державною адміністрацією м. Києва 04 липня 2000 року, про що зроблено запис у журналі обліку реєстраційних справ за № 6320 ПОВІДОМЛЯЄ ПРО СВОЮ ЛІКВІДАЦІЮ. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня публікації оголошення за адресою: м. Київ, вул. Інститутська, 28, тел. 201-41-21.

Фінансова звітність Акціонерного банку "Донеччина" за I квартал 2003 р.

Донеччина

Ліцензія НБУ № 104 від 06.12.2001 р.

Вул. Артема, 125
Україна, м. Донецьк, 83055
Тел.: (062) 345-10-40, 345-10-50
Факс: (062) 335-93-53
Телекс: 115715 SUBS UX
E-mail: admin@sab.donetsk.ua

Звіт про прибутки та збитки (тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	01.04.03	01.04.02
1.1.	Процентний дохід	4971,6	3497,7
1.2.	Процентні витрати	(2918,2)	(2214,9)
1.	**Чистий процентний дохід**	**2053,4**	**1282,8**
2.1.	Комісійний дохід	1193,9	176,6
2.2.	Комісійні витрати	(34,7)	(16,2)
2	**Чистий комісійний дохід**	**1159,2**	**160,4**
3	Дивідендний дохід	-	-
4	Чистий торговельний дохід	295,3	117,6
5	Інший операційний дохід	2,9	0,6
6	Операційний дохід	3510,8	1561,4
7	Загальноадміністративні витрати	(1653,5)	(773,5)
8	Витрати на персонал	(856,5)	(386,7)
9	**Прибуток від операцій**	**1857,3**	**787,9**
10	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(940,3)	(391,4)
11	**Прибуток до оподаткування**	**916,8**	**396,5**
12	Податок на прибуток	(747,6)	(159,8)
13	**Прибуток після оподаткування**	**169,2**	**236,7**
14	Непередбачені доходи/витрати	-	-
15	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**169,2**	**236,7**

Балансовий звіт (тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	01.04.03	01.04.02
	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	8865	4603
2	Казначейські цінні папери	-	-
3	Кошти в інших банках	10178	6364
4	Цінні папери на продаж	-	480
5	Кредити та заборгованість клієнтів	92282	54624
6	Інвестиційні цінні папери	14488	306
7	Основні засоби та нематеріальні активи	4626	3688
8	Нараховані доходи до отримання	1233	1106
9	Інші активи	3711	6297
10	**Усього активів**	**135383**	**77468**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
11	Кошти банків	14196	11000
12	Кошти клієнтів	85556	29853
13	Інші депозити	197	-
14	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-
15	Нараховані витрати до сплати	616	216
16	Інші зобов'язання	2224	5065
17	**Усього зобов'язань**	**102789**	**46134**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
18	Статутний капітал	27160	27160
19	Резерви	5226	3937
20	Результати переоцінки	39	-
21	Нерозподілений прибуток	169	237
22	**Усього власного капіталу**	**32594**	**31334**
23	**Усього пасивів**	**135383**	**77468**

Голова Правління — О. І. Адамов
Головний бухгалтер — І. М. Панасейко

Баланс ВАТ "ТММ-Банк" 02002, Київ, вул. Панельна, 5 за I квартал 2003 р.

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу 31.03.2003	На кінець попереднього фінансового року 31.12.2002
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	1872	1444
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	5554	4135
4	Цінні папери на продаж	0	0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	2751	2200
6	Інвестиційні цінні папери	20	0
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	21
8	Основні засоби та нематеріальні активи	13632	13788
9	Нараховані доходи до отримання	232	53
10	Інші активи	361	357
11	Усього активів	24422	21998
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	0	0
13	Кошти клієнтів	6916	4523
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	10	1
17	Інші зобов'язання	896	891
18	**Усього зобов'язань**	7822	5415
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	16000	16000
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	95	95
23	Резерви	484	210
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	0	0
25	Результат минулих років	5	5
26	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	273
27	Збитки минулого року, що очікують затвердження	0	0
28	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	0
29	Результат поточного року	16	0
30	**Усього власного капіталу**	16600	16583
31	**Усього пасивів**	24422	21998

Звіт про фінансові результати ВАТ "ТММ-Банк" 02002, Київ, вул. Панельна, 5 за I квартал 2003 р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу поточного року 31.03.2003	На звітну дату кварталу попереднього фінансового року 31.03.2002
1	Чистий процентний дохід	336	286
2	Чистий комісійний дохід	89	51
3	Дивідендний дохід	0	0
4	Чистий торговельний дохід	0	(2)
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший операційний дохід	7	81
8	**Усього доходів**	432	416
9	Загальноадміністративні витрати	(342)	(351)
10	Витрати на персонал	(47)	(49)
11	**Прибуток від операцій**	43	16
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(27)	0
13	**Прибуток до оподаткування**	16	16
14	Податок на прибуток	0	0
15	**Прибуток після оподаткування**	16	16
16	Непередбачені доходи/витрати	0	0
17	**Чистий прибуток/збиток банку**	16	16
18	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	X
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	X

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" ВАТ "ТММ-Банк" 02002, Київ, вул. Панельна, 5 за I квартал 2003 р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу 31.03.2003	На кінець попереднього фінансового року 31.12.2002	Зміни після дати останньої річної звітності (+; -)
1	Гарантії, що надані клієнтам	870	758	112
2	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	0	0	0
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	0	0	0
6	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металами	0	0	0
7	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0	0
8	Надана застава	0	0	0
9	Цінні папери та матеріальні цінності клієнтів у довірчому управлінні	0	0	0
10	**Усього**	**870**	**758**	**112**

ПРОМІЖНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ Товариства з обмеженою відповідальністю Комерційний банк "Актив-банк" за I квартал 2003 року

Баланс за I квартал 2003 року

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу (01.04.2003р.)	На кінець попереднього фінансового року (01.01.2003р.)
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	33 995	18 695
3	Кошти в інших банках	20 772	20 071
4	Цінні папери на продаж	-	328
5	Кредити та заборгованість клієнтів	32 580	24 580
6	Інвестиційні цінні папери	876	-
8	Основні засоби та нематеріальні активи	2 085	1 789
9	Нараховані доходи до отримання	428	126
10	Інші активи	170	48
11	**Усього активів**	**90 906**	**65 637**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	16 401	10 398
13	Кошти клієнтів	45 957	27 072
16	Нараховані витрати до сплати	173	69
17	Інші зобов'язання	89	4 364
18	**Усього зобов`язань**	**62 620**	**41 903**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	28 000	23 671
26	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	63	-
29	Результат поточного року	223	63
30	**Усього власного капіталу**	**28 286**	**23 734**
31	**Усього пасивів**	**90 906**	**65 637**

Голова Правління ТОВ "КБ "Актив-банк" **В.М. Мисник**
Заступник головного бухгалтера **О.М. Кіщенко**

Звіт про фінансові результати за I квартал 2003р.

(тис. грн.)

Ря-док	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу (01.04.2003р.)	На кінець попереднього фінансового року (01.01.2003р.)
1	Чистий процентний дохід	1 161	355
2	Чистий комісійний дохід	43	57
4	Чистий торговельний дохід	62	346
7	Інший операційний дохід	2	2
8	**Усього доходів**	**1 268**	**760**
9	Загальноадміністративні витрати	(528)	(504)
10	Витрати на персонал	(469)	(150)
11	**Прибуток від операцій**	**271**	**106**
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(47)	(10)
13	**Прибуток до оподаткування**	**224**	**96**
14	Податок на прибуток	(1)	33
15	**Прибуток після оподаткування**	**223**	**63**
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**223**	**63**

Голова Правління ТОВ "КБ "Актив-банк" **В.М. Мисник**
Заступник головного бухгалтера **О.М. Кіщенко**

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" за I квартал 2003 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу (01.04.2003)	На кінець попереднього фінансового року (01.01.2003 р.)	Зміни після дати останньої річної звітності (+; -)
1	Гарантії, що надані клієнтам	15	-	+15
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	348	-	+348
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	139 299	-	+139 299
8	Надана застава	13 534	3 800	+9 734
10	**Усього**	**153 196**	**3 800**	**+149 396**

Голова Правління ТОВ "КБ "Актив-банк" **В.М. Мисник**
Заступник головного бухгалтера **О.М. Кіщенко**

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інформаційні Технології — Альфа», що зареєстроване Дарницькою районною адміністрацією м. Києва 07.09.2001 р. за номером № 04177, ідентифікаційний код: 31603971, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з моменту опублікування. **Телефон для довідок: 495-15-22.**

ОАО «Объединенное хозяйство железнодорожного транспорта» доводит до сведения акционеров, что 6 июня 2003 года в 10 часов в зале заседаний ОАО «ОХЖДТ» по адресу: г. Северодонецк, ул. Механизаторов, 2 состоится очередное Общее собрание акционеров.

Повестка дня:

1. Отчет Правления о результатах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2002 год.
2. Отчет Ревизионной комиссии о результатах проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2002 год.
3. Утверждение годовых результатов работы Общества за 2002 год.
4. Распределение прибыли, полученной по результатам работы Общества за 2002 год. Утверждение нормативов распределения прибыли на 2003 год.
5. Отзыв и выборы членов Совета акционеров.
6. Отзыв и выборы членов Ревизионной комиссии.
7. Определение условий оплаты труда должностных лиц Общества.
8. О приобретении Обществом собственных акций с целью перепродажи.

Регистрация участников собрания — 6 июня 2003 года с 8.30 до 9.50 по месту проведения собрания. При себе иметь: документ, удостоверяющий личность, а Представителю акционера — доверенность, оформленную в соответствии с действующим законодательством.

За справками обращаться по телефонам: (06452) 4-23-19, 4-32-42.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) порушив справу № 10/17/14 про банкрутство Закритого акціонерного товариства «Управління механізації будівництва» (28000, Кіровоградська обл., м. Олександрія, Звенігородське шосе, 12; код ЄДРПОУ 05386151; п/р 26000301305113 в Олександрійському відділені Промінвестбанку, МФО 323215).

Розпорядником майна призначено Кобець Ірину Володимирівну (Кіровоградська обл., м. Олександрія, вул. 50 років Жовтня, 22/4; ліцензія № 249536 від 16.11.01 р.).

ВАТ «АТП-16354» повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, що відбудуться 31.05.2003 р. о 10.00 за адресою: вул. Морозова, 18, м. Харків.

Порядок денний:

1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність товариства за 2002 рік.
2. Звіт ревізійної комісії товариства.
3. Вибори членів ревізійної комісії товариства.
4. Затвердження річного звіту правління і балансу товариства за 2002 рік.
5. Затвердження фінансового плану товариства за 2002 рік.
6. Внесення змін в установчі документи товариства.
7. Внесення змін до внутрішніх нормативних документів товариства.
8. Затвердження основних напрямків діяльності товариства на 2003 рік.

Реєстрація акціонерів відбудеться 31.05.2003 р. з 9.00 до 9.55 за місцем проведення зборів.

Для реєстрації необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу; для представників неповнолітніх акціонерів — свідоцтво про народження дитини і паспорт представника; для представників акціонерів — оформлена належним чином довіреність.

Телефон для довідок: (0572) 52-00-22.

Господарський суд Кіровоградської області (27000, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухвалою суду від 27 лютого 2003 року по справі № 10/8 введено процедуру розпорядження майном товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «Правда» (с. Липняжка, Добровеличківського району, Кіровоградської області, вул. Волосика, код ЄДРПОУ 30797924). Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Сухорукову Наталію Миколаївну, ліц. № 249963 (25000, м. Кіровоград, вул. Васнецова, буд. 3, кв. 131). Вимоги кредиторів приймаються протягом одного місяця.

Постановлением Хозяйственного суда Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, д. 157) от 19.02.03 г. по делу № 15/241Б признано банкротом и открыта ликвидационная процедура сроком на 3 месяца в отношении Коллективного предприятия «Фирма «Макросс» (г. Донецк, ул. Жмуры, 1, код ОКПО 19388018).

Ликвидатором банкрота назначен арбитражный управляющий Карпачева Л. А., лицензия № 249760 (83015, г. Донецк, ул. Челюскинцев, 196, кв.70).

Господарським судом Луганської області 91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а, постановою від 07.02. 2003 р. по справі № 10/6б Державне відрите акціонерне товариство «Краснодонський трубоелектрозварювальний завод» (94400, м. Краснодон, Луганської області, пр. 60-річчя СРСР, код ЕДРПОУ 24045608, р/р 260053012084 в ПІБ м. Краснодона, МФО 304234) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Воронько Олексія Олексійовича, ліцензія № 249871 від 31.10.2001 р. Мешкаючого за адресою: 91000, м. Луганськ, вул. Веденіна, буд.58.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «УТН-Обухів», код ЄДРПОУ 30389172, повідомляє про припинення діяльності шляхом ліквідації. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з моменту публікації оголошення за адресою: 08710, с. Підгірці, Обухівський район, Київська область, 26 км автошляху Київ-Луганськ, т. 272-4-23-52, 4-23-54.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ковчег», код за ЄДРПОУ 24162825, заявляє про свою ліквідацію.

Адреса ліквідаційної комісії: 84300, м. Краматорськ Донецької обл., вул. Соціалістична, б. 45 а, № 207.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення

Ліквідаційна комісія.

Хозяйственным судом Сумской области (40011, г. Сумы, ул. Рыбалко, 2) возбуждено дело № 6375-15/224 от 20.02.2003 г. о банкротстве Поповского экспериментального завода (с. Поповка, Конотопского района Сумской области, р/с260022558 в СОД АППБ «Аваль» г. Сумы, МФО 337483 код 00375220).

Распорядитель имущества Атаманова Татьяна Николаевна (лицензия № 000406 от 30.03.2000 г.). Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня публикации объявления.

Правління закритого акціонерного товариства «Лакма» повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів які відбудуться 29 травня 2003 року

Порядок денний:

1. Про підсумки роботи ЗАТ «Лакма» за 2002 рік, затвердження плану розвитку на 2003 рік та затвердження порядку розподілу прибутку на 2003 рік.
2. Про затвердження акту ревізії фінансово-господарської діяльності за 2002 рік.
3. Про затвердження балансу фінансово-господарської діяльності за 2002 рік
4. Про внесення змін до Статуту ЗАТ «Лакма».
5. Переобрання членів Спостережної ради.

Початок зборів о 15-00 годині. Реєстрація акціонерів та їхніх представників з 13-30 до 15-00.

Для участі у зборах при собі мати документ який посвідчує особу.

Місце проведення зборів: м. Київ, вул. Коноплянська, 12.

Довідки за телефоном: 430-14-10.

ФОТОФАКТ

Щоб гідно представити колекцію одягу на IV Міжнародному фестивалі Kyiv Fashion-2003, працювали не лише моделі, а й стилісти, які готували їх до виходу на подіум.

Фото Олега ПАЛАМАРЧУКА (УНІАН).

ФЕСТИВАЛІ

Золотий ключик від юних сердець

Четвертий регіональний фестиваль вистав і концертних програм для дітей та юнацтва «Золотий ключик-2003» відкрився на сцені Донецького обласного театру юного глядача в Макіївці. Фестиваль, який проходить раз на два роки, цього разу вийшов за рамки регіонального. Участь у ньому вперше беруть Львівський перший український театр для дітей та підлітків і Воронезький державний театр юного глядача.

Конкурсний показ творчих робіт триватиме тиждень і проходитиме на кількох сценічних майданчиках у Донецьку та Макіївці. В афіші фестивалю — широка жанрова палітра: опера, балет, драматична та лялькова вистави.

Ліна КУЩ.

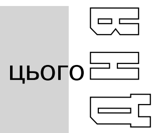

15 КВІТНЯ

■ 1844 р. Народився художник Теофіл Копистинський. ■ 1912 р. Загибель «Титаніка». Найбільша морська катастрофа в історії людства. ■ 1918 р. Не стало класика української літератури Івана Нечуя-Левицького. ■ 1933 р. Народився російський письменник-фантаст Борис Стругацький. ■ 1944 р. Тернопіль визволено від гітлерівців. ■ 1950 р. МВС СРСР видало наказ, за яким вислані на схід оунівці мали довічно залишатися у спецпоселеннях. ■ 1991 р. У Лондоні відкрився Європейський банк реконструкції та розвитку.

Наші технології для Франції хороші

ДОСЯГНЕННЯ

Харківський «Інститут монокристалів», відомий як один із світових лідерів у галузі високих технологій, виграв черговий тендер на постачання обладнання для міжнародного наукового проекту. Проводив тендер Інститут ядерних випробувань французького міста Страсбург.

Як повідомили харківські вчені, на конкурсі «Монокристал» випередив відомі французькі та італійські фірми. За попередніми даними, вартість замовлення, яке одержали харківські спеціалісти, — близько п'ятисот тисяч євро. Працюватимуть над ним співробітники одного з підрозділів «Монокристалу» протягом півтора року.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Замовчав дзвінок молочника

На вимогу міської санепідемстанції у всіх районах Севастополя заборонено продаж сирого молока з бочок, як такого, що не відповідає держстандартам.

Пенсіонери та незаможні громадяни тепер будуть вимушені купувати у крамницях дороге (1.80—2.50) пастеризоване молоко. А чимало підприємців позбавлено свого заробітку. Тепер ті й ті гадають, чим спричинено рішення — турботою про їхнє здоров'я або «підступами» конкурентів, **повідомляє наш власний кореспондент Світлана КАЛИНОВСЬКА.**

ЮВІЛЕЙ

Квітка нев'янучого роду

Якби не 75-річний ювілей, хто б знав, що завше молода Лариса Крушельницька обманула і час, і арифметику. Вона ніколи не нарікала на долю, котра руками сталінських опричників підрубала корінь її знаменитого роду. Судилося їй жити і творити за всіх своїх рідних, знищених у 30-х роках.

Найліпший подарунок вона зробила сама для себе й усіх нас: храм книги, Львівська наукова бібліотека імені Василя Стефаника, де вона працювала півстоліття. Колектив під керівництвом Лариси Крушельницької зробив дуже багато для збереження і примноження фондів, дослідження проблем бібліографії, книгознавства. Тут видано 260 фундаментальних наукових праць. Лиш за останні п'ять літ захищені дві докторські та дев'ять кандидатських дисертацій. Наукова громадськість і влада вважають, що бібліотека має усі підстави отримати статус Національної. Про це йшлося на присвяченому ювілярці урочистому засіданні Бюро Західного наукового центру НАН України.

Лариса Крушельницька встигла все. Реалізувалася як археолог, доктор історичних наук, талановитий організатор, блискучий літератор (мемуари про рід Крушельницьких стали бестселером), як сповнена дивовижного оптимізму і магнетизму жінка, як щаслива мати. Пуп'янок роду Крушельницьких, що дивом вцілів під чоботом репресій, перетворився на нев'янучу галицьку квітку, котрій бажаємо: з роси і води!

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

І попіл історії падав на голови...

РЕПОРТЕР

У Кам'янці-Подільському згорів архів. Перетворилися на попіл найцінніші фонди міського архіву — дореволюційні документи 1780 — 1917 років. Зібрання було державною власністю, переданою у користування місту з огляду на його історію та унікальність.

Дим у вікнах кам'яниці на вулиці Францисканській, 6, у Старому місті співробітники архіву помітили під час обідньої перерви. Увагу привернула й метушня у дворі кам'янець-подільського єпархіального управління УПЦ Московського патріархату. Служки церкви Успіння матері Божої, яка розташовувалася на нижньому поверсі будівлі, вже виносили церковне начиння. Свого часу пам'ятку архітектури XVII століття, комплекс монастиря францисканців, в тому числі й костьол, на третьому поверсі якого містилося архівосховище, було передано у власність єпархії.

Єпископ ФЕОДОР заявив:

— Будівлю ми вже і приватизували. Особисто я не раз звертався до влади з проханням звільнити наше приміщення. Тепер церква згоріла. Незабаром Великдень, а в нас біда — немає мирянам де помолитися...

Директор Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець» Василь ФЕНЦУР із гіркотою зауважив:

— Церковнослужителі відкрили тут «стихійну» друкарню. Неодноразово пожежники надсилали їм приписи про порушення правил користування пічним опаленням. Заповідник зазнав великих втрат, знищено дах пам'ятки...

— П'ять приписів і три штрафи було виписано і на директора архіву Валентину Стельмах, — **повідомив начальник самостійної державної пожежної частини № 4 Валентин ЯНІШЕН.** — І єпархія, і архів нехтували нашими приписами і продовжували працювати у пожеженебезпечних умовах.

Потрісканий димар із друкарні виходив через архів, і тепер однією з причин пожежі архівісти називають саме це. Іншу версію — «підпільне» користування обігрівачами працівниками архіву — висувають церковники. Воно по-іншому і бути не могло, як на тій кухні, де дві газдині сваряться. З цим розбирається слідство.

Пожежу гасило шість пожежних машин. І хоч вогонь нібито мляво робив своє чорне діло, подолати його ніяк не могли: то пінки не вистачало, то води, то не можна було дати більший напір, бо інакше давно зношена старомісыка мережа водопостачання порвалася б, як цигарковий папір. На підмогу прийшли військові та пожежники із сусідніх Дунаєвець. Останніми прибули фахівці з міського управління Міністерства надзвичайних ситуацій.

Аж ніяк не всі розуміють, яке національне багатство втрачено в Кам'янці. Саме перед лихом на сесії міської ради слухали пропозицію про перенесення архіву до приміщення столітньої міської лікарні, що також є пам'яткою старовини.

Уже десятиліття розв'язання архівного вузла проблем відкладається — немає державного фінансування. Депутатам скликання 1990—1994 років свого часу вдалося переконати, аби архів не забирали до обласного центру. Залишити документи в місті-заповіднику, де є науковці, дослідники, університет, музеї, видавалося логічним. Тому, коли прибули машини за документами, пригадую, найстарший краєзнавець Поділля Тамара Сис, не вагаючись, лягла під колеса. Чи ж для вдячних нащадків вона те вчинила, коли архіву і досі шукають притулок?! Не віднайдено і можливості зробити копії документів, їх електронні версії.

Колишній директор архіву Сергій БОРИСЕВИЧ, людина, всією душею віддана справі, вважає, що «владі треба покаятись, адже це її вина. Ще з 1 травня 1995 року згідно з рішенням облвиконкому слід було залишити Францискани віруючим і докінчувати сховища в будівлі колишньої агрошколи, щоб усі фонди нарешті було звезено в одне місце. Коштів на облаштування архіву не виділялося. Робили все самотужки. Мене ніколи не спитали, за що я зварюю стелажі. Ще встиг перевезти бібліотеку та документи дворянських депутатських зборів! А те, що навіть винесли з вогню, з'їсть вода — чорнило вологи дуже боїться».

Надвечір біля пожарища, яке ще не загасили, ми зустріли сивого історика Бориса Кушніра. Він, не соромлячись, змахував зі щік сльозу. А в повітрі літав попіл. Можливо, вільної від рабства миньковецької держави, яка існувала тут, у нас, на Поділлі, на початку XIX століття, створена диваком поміщиком Мархоцьким? Попіл недооціненої нами історії, що чорним снігом падав на наші голови...

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО,** Віталій **ЖЕЖЕРА,**
Анатолій **ГОРЛОВ,** Іван **ІЛЛЯШ,**
Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,**
Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою:
www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

**Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.**

Ціна договірна

**Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311069.** **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos